

**LIETUVOJE GYVENANČIŲ TAUTINĖMS MAŽUMOMS PRIKLAUSANČIŲ
ASMENŲ PADĖTIES TYRIMO IR REZULTATŲ ANALIZĖS
ATASKAITA**

**A. Reprezentatyvios tautinių mažumų apklausos
ATASKAITA**

_____2015 m. gruodžio 07 d._____

(Data)

_____Vilnius_____

(Vieta)

Tiekėjo pavadinimas	Lietuvos socialinių tyrimų centras
Tiekėjo adresas	A.Goštauto g. 11, LT-01108 Vilnius
Už pasiūlymą atsakingo asmens pareigos, vardas, pavardė	Dr. Vita Petrušauskaitė / Stanislava Lavcel
Tyrimo vykdytojai	Dr. Vita Petrušauskaitė, dr. Kristina Šliavaitė, dr. Monika Frėjutė-Rakauskienė
Telefono numeris	8 5 272 2063
El. pašto adresas	vita@ces.lt

Turinys

Tyrimo techninė ataskaita.....	3
Tyrimo rezultatai.....	6
Išsilavinimas ir lietuvių kalbos žinios.....	6
Diskriminacijos suvokimas ir patirtys	8
Tautinis tapatumas	11
Pilietinis dalyvavimas	14
Žiniasklaidos vartojimas	19
Užimtumas ir šeimos finansinė padėtis.....	21
Apklauso rezultatai (dažniai).....	22
Priedas Nr. 1 Klausimynas lietuvių kalba	51
Priedas Nr. 2 Klausimynas rusų kalba.....	65
Priedas Nr. 3 Klausimynas lenkų kalba.....	78

Tyrimo techninė ataskaita

Apklausoje organizavimas. Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų apklausa vyko 2015 m. lapkričio 2–21 d. Viso apklausta 600 respondentų (286 lenkai, 206 rusai, 43 baltarusiai, 35 ukrainiečiai, 8 žydai, 6 latviai, 3 totoriai, 3 armėnai, 2 karaimai ir kitų tautybių po vieną). Tyrimas vyko penkiose apklausos vietovėse – Vilniaus mieste (334 respondentai), Vilniaus rajone (111 respondentas), Klaipėdos mieste (72 respondentai), Šalčininkų rajone (52 respondentai) ir Visagine (31 respondentas). Apklausa atliko apklausų bendrovė UAB „Baltijos tyrimai“.

Apklausoje dalyvavusių respondentų imtis yra reprezentatyvi pagal savivaldybes, bendrą lenkų, rusų ir kitų tautybių sudėtį, lytį ir amžių. Tyrimo patikimumas 95 proc., paklaida – 3,8 proc. Apklausoje rezultatai atspindi 353,000 kitų (ne lietuvių) tautybių gyventojų nuomonę šiose 5 savivaldybėse (pagal 2011 metų surašymo duomenis).

Tyrimo metu buvo apklausiami respondentai atitinkantys šiuos kriterijus:

- Respondentas yra Lietuvos Respublikos pilietis.
- Respondentas paklaustas apie savo etninę tapatybę (tautybę) nurodo kitą nei lietuvių etninę grupę (pvz., lenkas, rusas, žydas ir t.t.).

Respondentų pasiskirstymas imtyje pagal tautybes:

- Lenkai: viso apklausti 286 respondentai. Imtyje lenkų grupė sudaro 47,7 proc. visų respondentų.
- Rusai: viso apklausti 206 respondentai. Imtyje rusų grupė sudaro 34,3 proc. visų respondentų.
- Kitos tautybes: viso apklausti 108 respondentai. Imtyje ši grupė sudaro 18 proc. visų respondentų.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad apklausoje imtyje respondentų išsilavinimas buvo kiek aukštesnis nei fiksuotas 2011 m. surašymo metu. Nors apklausoje naudotos atsakymų kategorijos ne visiškai atitiko surašymo metu naudotą išsilavinimo lygmens skirstymą, galima pastebėti, kad apklausoje dalyvavo mažesnė žemiausią – pradinį ir pagrindinį – išsilavinimą turinčių respondentų dalis – tik 4,9 proc. respondentų (2011 m. surašymo duomenimis tarp Lietuvos gyventojų tokį išsilavinimą turi 29,6 proc. gyventojų, rusų tautybės grupėje – 21 proc., lenkų – 30,7 proc.). Toks respondentų pasiskirstymas imtyje galėjo turėti įtakos bendriems apklausoje rezultatams – žemiausią išsilavinimą turinčių tautinių mažumų atstovų nuomonė apklausoje yra silpniau atspindėta – į tai reikia atsižvelgti vertinant tyrimo rezultatus.

Tyrimo anketos buvo parengtos trimis kalbomis – lietuvių, lenkų ir rusų. Apklausa buvo atliekama dviem kalbomis (lietuvių ir rusų) su galimybe respondentui apklausos metu naudotis lenkų kalba parengta anketa.

Tyrimo instrumentas. Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų apklausai buvo parengtas specialus tyrimo instrumentas (klausimynas), kuris suderintas su tyrimo

užsakovais (2015 m. spalio 21 d.). Tyrimo klausimynas (žr. Priedai 1, 2 ir 3) buvo sudarytas iš šių pagrindinių tematinų blokų:

- Respondento (-ės) socialinės-demografinės charakteristikos.
- Švietimas.
- Tapatybė ir tarpetniniai / tarpgrupiniai santykiai.
- Diskriminacinės patirtys.
- Pilietinis aktyvumas ir dalyvavimas visuomeniniame gyvenime.
- Žiniasklaidos vartojimas ir vertinimas.
- Respondento (-ės) užimtumas bei ekonominė situacija.

Formuojant reprezentatyvios apklausos tyrimo instrumentą buvo atsižvelgiama į Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimo instituto ir kitų Lietuvos mokslo institucijų vykdytų tyrimų patirtis, metodiką ir įžvalgas. Siekiant užtikrinti duomenų palyginamumo galimybę (t.y. galimybę palyginti duomenis su visos Lietuvos gyventojų ar ankstesniais metais vykdytų tautinių mažumų apklausų duomenimis), didelę dalį tyrimo klausimyno sudaro klausimai (identiški ar adaptuoti), kurie buvo naudoti kituose moksliniuose tyrimuose. Tais atvejais, kai klausimas adaptuotas, aiškumo tikslais buvo pakoreguojama klausimo formuluotė arba atsakymų pasirinkimų variantai, pritaikant juos tautinių mažumų grupėms. Klausimynas buvo išverstas į rusų ir lenkų kalbas. Instrumento klausimų šaltiniai yra šie:

Instrumente naudoto klausimo numeris	Klausimo šaltinis
A1, A2, A3, A4, N3, T1, T2	2008–2011 m. vykdyto tarptautinio mokslinio projekto <i>ENRI-East/ Europietiškujų, nacionalinių ir regioninių tapatybių sąsajos: tautos tarp valstybių prie naujų rytinių Europos Sąjungos sienų reprezentatyvaus tautinių mažumų grupių tyrimo klausimynas</i> . Projektas finansuotas pagal Europos Sąjungos 7-ąją bendrąją programą FP7-SSH. Vykdytojas Lietuvoje: LSTC Etninių tyrimų institutas.
D5, S1, S4, S5, U1, U2, U3, U4	UAB “Baltijos tyrimai” apklausose naudojami demografinės-socialines respondentų charakteristikas nustatantys klausimai
D7, N5	Kasatkina, N. ir Leončikas, T., (2003). <i>Lietuvos etninių grupių adaptacija: kontekstas ir eiga.</i> Vilnius: Eugrimas. P. 254, 272.
D 8, S6, S7, S8,	Ramonienė M. (Ed.) (2013). <i>Miestai ir kalbos II. Sociolingvistinis Lietuvos žemėlapis.</i> (Priedai: „Apklausos didmiesčiuose klausimynas“). Vilnius: VUL. P. 257, 258, 263, 267.
N1, N2, N4	Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūra (FRA) (2009)

	<p><i>European Union Minorities and Discrimination Survey. Questionnaire.</i> Klausimai A1, A2, A4.</p> <p>Prieiga internete: http://fra.europa.eu/sites/default/files/eu-midis_questionnaire.pdf;</p>
P1, P2, P3, Z4	<p>Pilietinės visuomenės institutas. (2013) <i>Pilietinės galios indeksas 2012</i>. Tyrimo metodiką sukūrė Mindaugas Degutis, Ainė Ramonaitė, Rūta Žiliukaitė. (3 priedas. Apklausa “Pilietinės galios indeksas 2012 m. Klausimynas visai visuomenei”. P. 92, 94, 95</p>
Z1, Z2, Z3	<p>Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras Vilnius. “Lietuviškos, rusiškos ir kitų šalių žiniasklaidos naudojimas ir vertinimas Lietuvoje”. Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa 2014 m. gruodžio 5–14 d. Tyrimas atliktas Lietuvos radijo ir televizijos komisijos užsakymu. Vilnius, 2014.</p>

Tyrimo rezultatai

Tyrimo tikslas: surinkti duomenis apie tautinių mažumų situaciją, leidžiančius formuoti priemones tautinių mažumų integracijos ir tautinio tapatumo išsaugojimo skatinimui.

Apklaustos rezultatai aptariami pagal pirkimą organizuojančios organizacijos – LR Kultūros ministerijos – pateiktus uždavinius:

1. Tautinių mažumų integracijos į šalies gyvenimo lygis.
2. Pilietinis tautinių mažumų aktyvumo lygis.
3. Tautinis tapatumas.
4. Neformalus tautinių mažumų švietimas ir jo poreikis.

Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų apklaustos duomenys pristatomi pagal klausimyne naudotus tematinis blokus. Duomenų analizės pagrindu parengtos išvados ir rekomendacijos pateikiamos atskirame dokumente (*Rekomendacijos Tautinių mažumų tapatumo išsaugojimo ir integracijos į Lietuvos visuomenę 2016 – 2022 metų plėtros programai*).

Išsilavinimas ir lietuvių kalbos žinios

Apklausoje respondentų buvo prašoma palyginti pasiektą išsilavinimo lygį su savo tėvų išsilavinimu – daugiau kaip pusė (60–61 proc.) nurodė, kad jų išsilavinimas yra aukštesnis nei jų tėvo/ motinos. Ketvirtadalis (24,2 proc.) respondentų išsilavinimas yra toks pats kaip jų tėvo, penktadalis (20,7 proc.) – toks pats kaip jų mamos. Tik apie dešimtadalis (12–13,3 proc.) respondentų nurodė, kad jų išsilavinimo lygis yra žemesnis nei jų tėvų (dalis jų – jauniausioje amžiaus grupėje, t.y. tie respondentai, kurie šiuo metu dar mokosi). Nors šiuos rezultatus dar reikėtų vertinti atsižvelgiant į atsakymų pasiskirstymą skirtingose amžiaus grupėse, preliminariai galima teigti, kad neigiamo socialinio mobilumo tendencijos tautinių mažumų grupėje nėra fiksuojamos.

Daugiau kaip trečdalis (36,5 proc.) tautinėms mažumoms priklausančių respondentų nurodė, kad aukščiausią savo išsilavinimą įgijo lietuvių kalba, 46 proc. – rusų kalba ir 14 proc. – lenkų kalba (žr. S3 atsakymų dažnius). Lenkų tautybės respondentų grupėje lietuvių kalba išsilavinimą įgijusių yra daugiau – 41,3 proc. (rusų kalba – 28,7 proc., lenkų kalba – 29 proc.). Du trečdaliai (66 proc.) rusų tautybės respondentų aukščiausią išsilavinimą yra įgiję rusų kalba, trečdalis (32,5 proc.) – lietuvių kalba. Kitų tautybių grupėje daugiausiai respondentų (53,7 proc.) aukščiausią išsilavinimą yra įgiję rusų kalba, trečdalis (31,5 proc.) – lietuvių kalba, o 13,9 proc. – kitomis kalbomis.

Paklausti apie tai, kokiomis kalbomis dažniausiai kalba namuose 30 proc. tautinėms mažumoms priklausančių respondentų nurodė namuose (šeimoje) vartojantys lietuvių kalbą (atsakymų variantai „Lietuvių“ – 7,8 proc., „Rusų ir lietuvių“ – 11,7 proc. ir

„Lenkų ir lietuvių“ – 10,5 proc.). Rusų kalba namuose kalba 38,5 proc. respondentų, lenkų kalba – 17,5 proc. Rusų tautybės respondentų grupėje dažniausiai yra vartojama tik rusų kalba – 68 proc. (lietuvių kalba – 7,8 proc., rusų ir lietuvių kalba – 24,3 proc.). Lenkų tautybės grupėje kalbų įvairovė didesnė, tačiau lietuvių kalba yra vartojama kiek mažiau nei rusų grupėje. Namuose lenkų kalba kalbantys nurodė 36,7 proc. lenkų tautybės respondentų, lenkų ir rusų – 23,8 proc., lenkų ir lietuvių – 21,3 proc., rusų – 10,5 proc., lietuvių – 5,6 proc. respondentų. Kitų tautybių grupėje dominuoja rusų kalba – 56,5 proc. respondentų nurodė ją kalbantys namuose (lietuvių kalba – 13,9 proc., rusų ir lietuvių kalba – 15,7 proc., kitomis kalbomis – 10,2 proc.).

Nepaisant kiek mažesnio lietuvių kalbos vartojimo namuose, didesnė lenkų nei rusų tautybės respondentų dalis nurodė laisvai kalbantys (rašantys ir skaitantys) lietuvių kalba – 69,2 proc. (rusų grupėje – 64,1 proc., kitų tautybių grupėje – 53,7 proc.) (žr. S5 atsakymų dažnius). Lenkų grupėje tik 3,4 proc. respondentų nurodė, kad nemoka lietuvių kalbos ar negali ja bendrauti (atsakymai „Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti“ ir „Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos“). Rusų grupėje ši dalis sudaro 8,3 proc. respondentų, kitų tautybių grupėje – 14,8 proc.

Nors lietuvių kalbos žinios tautinių mažumų grupėje yra gana geros, rusų kalba išlieka ta kalba, kurią didelė dalis tautinėms mažumoms priklausančių asmenų moka geriausiai – 88,2 proc. respondentų nurodė laisvai kalbantys, rašantys ir skaitantys rusų kalba (rusų grupėje – 100 proc. lenkų grupėje – 76,6 proc.). Lenkų kalba laisvai kalba skaito ir rašo 90,6 proc. lenkų tautybės respondentų, 9,1 proc. – gali susikalbėti, bet sunkiai skaito ir rašo. Anglų kalbos žinios tautinių mažumų grupėje yra kiek silpnesnės – 40,3 proc. respondentų nurodė nemokantys šios kalbos.

Siekiant įvertinti lietuvių kalbos kursų poreikį, tautinių mažumų respondentų buvo klausiama ar ir su kokiomis problemomis dėl lietuvių kalbos nemokėjimo jie susidūrė per pastaruosius 12 mėnesių. Klausimas buvo užduodamas tik tiek respondentams, kurie nenurodė, jog laisvai kalba, skaito ir rašo lietuvių kalba (N=212). Tik kiek mažiau nei trečdalis (30,2 proc.) šios grupės respondentų, nurodė, kad darbindamiesi ar darbiniuose santykiuose turėjo problemų dėl valstybinės lietuvių kalbos nemokėjimo (skaičiuojant nuo visų respondentų – 10,7 proc.). Toliau gilinantis su kokiomis problemomis susidūrė, daugiausia respondentų nurodė, kad „Dažnai tenka prašyti kitų pagalbos atliekant darbinės užduotis (pvz. pildant raštus, bendraujant su klientais ir pan.) – 84,4 proc. problemų darbe turėjusių respondentų (arba 9 proc. skaičiuojant nuo visų apklausoje dalyvavusių respondentų). Tik nedidelė dalis nurodė, kad dėl lietuvių kalbos nemokėjimo negavo paaukštinimo (22 proc. šioje grupėje arba 2,3 proc. nuo visų respondentų) ar nebuvo priimti į darbą (23 proc. arba 2,5 proc. nuo visų respondentų). Kiek daugiau nei pusė (53 proc.) su problemomis dėl lietuvių kalbos darbe susidūrusių respondentų nurodė, kad jaučiasi nejaukiai bendraudami su kitais darbuotojais (pvz., dėl akcento, negalėjimo rinkamai pasakyti ir pan.) – tai sudarė 5,7 proc. visų apklausoje dalyvavusių respondentų.

Paklausti, ar šiuo metu mokosi lietuvių kalbos (klausimas buvo užduotas tik tiems respondentams, kurie nenurodė, kad laisvai kalba, skaito ir rašo lietuvių kalba, N=212), du trečdaliai (66 proc.) šios grupės respondentų atsakė, kad nesimoko, nes jiems to nereikia ar neapsimoka (dėl senyvo amžiaus, ketinimo išvykti iš Lietuvos ar pan.). Savo lietuvių kalbos žinias vienaip ar kitaip tobulinantys nurodė kiek mažiau nei trečdalis (31 proc.) šios grupės respondentų.

Lietuvių kalbos kursai, organizuojami tautinių mažumų gyvenamosiose vietovėse labai didelio populiarumo nesulauktų – 63,7 proc. lietuvių kalbą ne itin gerai mokantys respondentai nurodė tokių kursų nelankytų, nes jiems to nereikia (žr. S9 atsakymo dažnius). Kad tikrai lankytų nurodė 7,1 proc. respondentų (iš tų, kurie nenurodė, kad laisvai kalba, skaito ir rašo lietuvių kalba; nuo visų respondentų jų skaičius sudaro 2,5 proc. tautinėms mažumoms priklausančių asmenų). Kad galbūt lankytų (jei tiktų pasiūlytas laikas) nurodė 17,9 proc. lietuvių kalbą ne itin gerai mokantys respondentai (nuo visų respondentų – 6,3 proc.). Nors tradicinių lietuvių kalbos kursų poreikis yra nedidelis, galbūt būtų tikslinga pasiūlyti daugiau priemonių ir metodikos (pvz., nuotolinio mokymo kursų, testų ir užduočių internete) savarankiškam lietuvių kalbos mokymuisi namuose ar netoliese esančiose bibliotekose.

Diskriminacijos suvokimas ir patirtys

Apklausoje metu buvo siekiama išsiaiškinti tautinėms mažumoms priklausančių asmenų diskriminacijos suvokimą ir palyginti jį su Lietuvos gyventojų rodikliais. Duomenys apie Lietuvos gyventojų diskriminacijos suvokimą buvo paimti iš 2015 m. Europos Komisijos užsakymu atliekamo Eurobarometro tyrimo *Diskriminacija ES 2015 m.* (EK 2015)¹. Tiek Eurobarometro tyrimo metu, tiek atliekant tautinių mažumų apklausą, diskriminacijos suvokimas buvo matuojamas užduodant klausimą „Pasakykite, ar kiekvienas iš žemiau išvardintų diskriminacijos tipų, Jūsų nuomone, yra labai paplitęs, gana paplitęs, gana retas, labai retas ar tokios diskriminacijos Lietuvoje nėra?“.

Lyginant su bendrais ES vidurkiais, diskriminacijos dėl tautybės paplitimas Lietuvoje yra gana žemas – jei ES kontekste diskriminacija dėl tautybės yra laikoma viena labiausiai paplitusių diskriminacijos tipų (64 proc. ES gyventojų mano, kad diskriminacija dėl tautybės yra labai paplitusi/ gana paplitusi), tai Lietuvoje tik 29 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad ši diskriminacija yra labai paplitusi/ gana paplitusi. Panašiai šios diskriminacijos mastus Lietuvoje vertina ir tautinių mažumų atstovai – tik kiek daugiau nei penktadalis (23 proc.) respondentų atsakė, kad diskriminacija dėl tautybės yra labai paplitusi/ gana paplitusi (žr. 1 lentelė).

Lietuvoje labiausiai paplitusia laikoma diskriminacija dėl seksualinės orientacijos – 57 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad šis diskriminacijos tipas yra labai paplitęs/ gana paplitęs. Tautinių mažumų atstovai šį diskriminacijos tipą taip pat įvardino kaip

---

¹ Apklausa atlikta 2015 m. gegužės–birželio mėn. (N=1004).

labiausiai paplitusi, tačiau ši atsakymą pasirinkusių respondentų dalis tautinių mažumų tarpe buvo mažesnė – 48 proc. (žr. 1 lentelė).

Tautinių mažumų atstovų apklausos duomenys žymiai skyrėsi nuo Lietuvos gyventojų duomenų vertinant diskriminacijos dėl lyties bei negalios paplitimą – mažesnė tautinėms mažumoms priklausančių respondentų dalis nurodė, kad šie diskriminacijos tipai Lietuvoje yra labai paplitę/ gana paplitę. Ketvirtadalis (25 proc.) Lietuvos gyventojų nurodė, kad diskriminacija dėl lyties Lietuvoje yra labai paplitusi/ gana paplitusi, tuo tarpu tautinių mažumų atstovai – tik 14 proc. Beveik pusė (44 proc.) Lietuvos gyventojų teigė, kad diskriminacija dėl neįgalumo Lietuvoje yra labai paplitusi/ gana paplitusi, tuo tarpu taip manė tik penktadalis (20 proc.) tautinių mažumų atstovų (žr. 1 lentelė).

Tautinių mažumų apklausos duomenys rodo, kad tautinėms mažumoms priklausantys asmenys gali skirtingai suvokti, atpažinti ir reaguoti į diskriminaciją. Nors tik gana nedidelė dalis tautinių mažumų atstovų (23 proc.) mano, kad diskriminacija dėl tautybės Lietuvoje yra paplitusi, paklausus papildomą klausimą apie lietuvių ir nelietuvių tautybės asmenų galimybes gauti darbą ar kilti karjeroje, net 31 proc. respondentų atsakė manantys, kad nelietuvių tautybės asmens galimybės yra mažesnės nei lietuvių tautybės asmens (žr. N4 atsakymo dažnius).

Asmeniškai per pastaruosius 12 mėn. diskriminaciją dėl tautybės patyrę nurodė 12,5 proc. respondentų (rusų grupėje – 13,6 proc., lenkų grupėje – 12,9 proc.). Diskriminaciją patyrę respondentai nurodė, kad dėl tautybės buvo diskriminuojami darbe (7 proc., skaičiuojant nuo visų apklausoje dalyvavusių respondentų), valstybinėje įstaigoje (6 proc. visų respondentų) ir viešojoje erdvėje (gatvėje arba viešajame transporte diskriminaciją patyrę nurodė apie 5 proc. visų respondentų).²

---

² Panašūs diskriminacijos rodikliai buvo fiksuojami ir 2011 m. ENRI-East apklausos metu. Žr. ENRI (2011) *The Russian Minority in Lithuania. The Polish Minority in Lithuania. The Belarussian Minority in Lithuania. Series of project reports. Contextual and empirical reports on ethnic minorities in Central and Eastern Europe*. Prieiga internete: <http://www.ces.lt/projektai/buve-projektai/etniniu-grupiu-tyrimu-projektai/enri-east/>

1 lentelė. Diskriminacijos suvokimas: tautinių mažumų ir Lietuvos gyventojų apklausų palyginimas (proc.).

	Labai paplitęs, gana paplitęs	Gana retas, labai retas	Nėra tokios diskriminacijos	Nežino, neatsakė
Tautybė /Lietuvos gyventojai	29 %	53%	11%	7%
Tautybė /tautinės mažumos	23%	62%	14%	2%
Lytis /Lietuvos gyventojai	25%	52%	17%	6%
Lytis /tautinės mažumos	14%	59%	25%	2%
Seksualinė orientacija /Lietuvos gyventojai	57%	29%	4%	10%
Seksualinė orientacija /tautinės mažumos	48%	39%	6%	7%
Neįgalumas /Lietuvos gyventojai	44%	44%	9%	3%
Neįgalumas /tautinės mažumos	20%	58%	15%	8%
Religija ar tikėjimas /Lietuvos gyventojai	17%	57%	21%	5%
Religija ar tikėjimas /tautinės mažumos	9%	46%	38%	7%

Tautinis tapatumas

Šia klausimų grupe buvo siekiama įvertinti, kokią svarbą tautinei tapatybei teikia tautinėms mažumoms priklausantys asmenys, kokias tautinio tapatumo puoselėjimo priemonės laiko svarbiausiomis bei kaip vertina santykius tarp skirtingų etinių grupių Lietuvos visuomenėje.

Apklausoje respondentams buvo užduodamas klausimas „Kuriai iš čia išvardintų grupių Jūs save priskirtumėte pirmiausia – kuri iš pateiktų grupių Jums artimiausia?“, pateikiant 13 atsakymų variantų (žr. D7A atsakymo dažnius). Didžiausia respondentų dalis – penktadalis (24,7 proc.) – kaip pirmąją grupę pasirinko „Mano kartos žmonės“ (rusų grupėje – 28,1 proc., lenkų grupėje – 19,2 proc.). Po jos sekė – „Mano tautybės žmonės Lietuvoje“ (16,5 proc.) ir „Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba“ (15,8 proc.). Mažesnę dalis respondentų kaip svarbias grupes nurodė „Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų“ (10,8 proc.), „To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės“ (9,2 proc.), „Bendradarbiai (9 proc.) ir „Mano profesijos žmonės“ (6,5 proc.).

Kaip ir ankstesniais metais (Kasatkina ir Leončikas 2003), pastebima, kad respondentai stipriausiai identifikuoja su socialinėmis (tos pačios kartos, profesijos žmonės, bendradarbiai) ir etninėmis kategorijomis (kalbantieji ta pačia gimtąja kalba, tos pačios tautybės žmonės). Ši tendencija buvo stebima ir lietuvių etninėje grupėje (Kasatkina ir Leončikas 2003). 2015 m. apklausos duomenimis, saviidentifikacijos atsakymų variantus suskirsčius į etnines ir socialines kategorijas, matyti, kad dominuoja etninės kategorijos (iš viso 43,1 proc. respondentų kaip artimiausią nurodė etninės kategorijos grupę – kalbantieji ta pačia gimtąja kalba, tos pačios tautybės žmonės). Socialinėms kategorijoms priskirtiną grupę (tos pačios kartos, profesijos žmonės, bendradarbiai, bendraminčiai) kaip artimiausią rinkosi 40,9 proc. respondentų, religinę kategoriją – 9,2 proc. respondentų. Lyginant rusų ir lenkų etnines grupes, matyti, kad etninei kategorijai priskiriamos grupės yra kiek svarbesnės lenkų tautybės respondentams (46,1 proc., rusų – 43,2 proc.), o socialinės grupės – rusų tautybės respondentams (45 proc., lenkų – 33,8 proc.). Didesnę lenkų nei rusų respondentų dalis kaip svarbią nurodė religinę kategoriją („To paties tikėjimo (religijos) žmonės“) – 11,2 proc. lenkų tautybės ir 7,3 proc. rusų tautybės respondentų.

Apklausos duomenys rodo, kad tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims etninė tapatybė išlieka svarbi asmeninio tapatumo dalis. Siekiant įvertinti priemones, kurias valstybė galėtų įgyvendinti skatinant tautinių mažumų integraciją ir tautinio tapatumo išsaugojimą, apklausoje respondentų buvo prašoma įvertinti kiek jiems yra svarbios atskiros tautinį tapatumą puoselėjančios priemonės (žr. T1 atsakymų dažnius).

Švietimo srityje – kalbant apie vaikų ugdymą – tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims yra **svarbu, kad jų vaikai mokytųsi savo gimtosios kalbos bendrojo ugdymo mokykloje** (tiek mokyklose, kuriose mokoma lietuvių kalba – 67,7 proc., tiek mokyklose, kuriose ugdymo procesas organizuojamas vaikų gimtąja kalba – 63,8

proc.). Sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos vaikams matomos kaip šiek tiek mažiau svarbios (55,7 proc. respondentų atsakė, kad jiems labai svarbu/ greičiau svarbu, kad „Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams“). Nemaža dalis (59,8 proc.) respondentų mano, kad yra svarbu, jog jų vaikai lankytų darželį, kuriame vaikai yra ugdomi jų gimtąja kalba.

Dar didesnė dalis respondentų – 74 proc. – nurodė, kad jiems yra labai svarbu/ greičiau svarbu, jog jų **vaikai mokykloje mokytųsi jų etninės grupės istorijos ir kultūros**.

Kasdieniam gyvenime, tautinių mažumų atstovai didelę svarbą teikia **gimtosios kalbos vartojimui** (77,8 proc. teigia, kad jiems labai svarbu/ greičiau svarbu, kad „Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba kasdieniam gyvenime“), savo **papročių, tradicijų ir kultūros išsaugojimui** (81,2 proc. – labai svarbu/ greičiau svarbu, kad „Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą“) ir **galimybei skaityti laikraščius bei žurnalus gimtąja kalba** (70,3 proc. – labai svarbu/ greičiau svarbu). Beveik pusė respondentų (48 proc.) nurodė, kad norėtų turėti galimybę (kaip suaugę asmenys) dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje, 53 proc. – visuomeninės organizacijos, vienijančios jų tautybės asmenis veiklose.

Didelė dalis respondentų taip pat pageidautų turėti galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose), rengiamuose jų gimtąja kalba – 72,7 proc. atsakė, kad tai jiems labai svarbu/ greičiau svarbu. Renginiuose, skirtuose jų etninės grupės tradicinėms šventėms, norėtų turėti galimybę dalyvauti 69,7 proc. respondentų.

Lyginant rusų ir lenkų tautybių respondentų atsakymus, didelių skirtumų nefiksuojama. Kiek didesnė rusų tautybės respondentų dalis nurodė, kad jiems yra svarbu turėti galimybę kalbėti gimtąja kalba kasdieniam gyvenime (85 proc., lenkų grupėje – 76,2 proc.), turėti galimybę lankytis kultūros renginiuose, rengiamuose jų gimtąja kalba (80,6 proc., lenkų grupėje – 70,6 proc.) bei išsaugoti savo tautybės papročius, tradicijas ir kultūrą (86,9 proc., lenkų – 77,3 proc.). Lenkų tautybės respondentai kiek daugiau svarbos nei rusai suteikia sekmadieninėms (šeštadieninėms) mokykloms bei dalyvavimui visuomeninių organizacijų, vienijančių jų tautybės asmenis, veiklose. **Dalyvavimas šeštadieninių (sekmadieninių) mokyklų ir visuomeninių organizacijų veiklose aktualiausias mažesniųjų etninių grupių nariams** – 63,9 proc. atsakė, kad jiems labai svarbu/ greičiau svarbu, kad „Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams“, 53,7 proc. norėtų turėti galimybę (kaip suaugę asmenys) dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje, o 62 proc. – visuomeninės organizacijos, vienijančios jų tautybės asmenis, veikloje.

Apklausoje respondentų taip pat buvo klausama apie egzistuojančias įtampas visuomenėje tarp skirtingų etninių ir socialinių grupių. Kaip ir ankstesnių apklausų

metu, respondentai pabrėžė įtampą tarp neturtingai ir turtingai gyvenančių žmonių („Daug įtampos“ – 23 proc., „Šiek tiek įtampos“ – 59,7 proc.) ir tarp Lietuvoje gyvenančių romų (čigonų) ir lietuvių („Daug įtampos“ – 33,8 proc., „Šiek tiek įtampos“ – 47,2 proc.). Apie trečdalį (32–33 proc.) tautinėms mažumoms priklausančių respondentų nurodė, kad įtampos tarp Lietuvoje gyvenančių rusų ir lietuvių bei žydų ir lietuvių Lietuvoje nėra. Kad nėra įtampos tarp Lietuvoje gyvenančių lenkų ir lietuvių manė apie penktadalis (26,7 proc.) respondentų, tarp Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų ir lietuvių – 27,8 proc. respondentų.

Lyginant duomenis su 2011 m. ENRI-East tyrimo metu atlikta apklausa, galima pastebėti, kad rusų tautybės respondentai pastebi išaugusią įtampą tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių rusų. Kad nėra įtampos tarp Lietuvoje gyvenančių rusų ir lietuvių 2011 m. manė 40,7 proc. rusų tautybės respondentų (2015 m. – 32,7 proc.), kad yra šiek tiek įtampos – 46,8 proc. (2015 m. – 54,9 proc.), kad yra daug įtampos – 10,4 proc. (2015 m. – 11,7 proc.). Nepaisant to, rusų tautybės respondentai 2015 m. gana pozityviai vertino etninius santykius Lietuvoje – kad yra daug įtampos tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų nurodė tik 5,3 proc. rusų tautybės respondentų.

Skirtingai nei rusų tautybės respondentai, kurie labiau pabrėžia įtampas tarp skirtingų socialinių grupių, lenkų tautybės respondentai pastebi daugiau įtampos tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų bei tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių lenkų. Penktadalis (20,3 proc.) lenkų tautybės respondentų mano, kad yra „Daug įtampos“ tarp tautinių mažumų ir lietuvių, daugiau nei ketvirtadalis (27,3 proc.) – tarp lenkų ir lietuvių.

Mažiausiai įtampos tautinėms mažumoms priklausantys respondentai mato tarp skirtingų religinių grupių („Nėra įtampos“ – 42,2 proc.).

Pilietinis dalyvavimas

Šia klausimų grupe buvo siekiama nustatyti koks yra tautinėms mažumoms priklausančių LR piliečių pilietinis dalyvavimas ir požiūris į turimas pilietines galias. Klausimyne buvo naudoti Pilietinės galios indekso (PGI) apklausoje (Pilietinės visuomenės institutas 2007–2014) naudojami klausimai, tautinių mažumų apklausos duomenis galima palyginti su Lietuvos gyventojų duomenimis.³

Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų pilietinės įtakos suvokimas buvo matuojamas respondentams apklausoje užduodant PGI klausimą „Įvairios visuomenės grupės turi skirtingas galias priimant sprendimus, darančius įtaką visos visuomenės ar atskirų jos grupių gyvenimui. Įvertinkite įvairių grupių galią daryti įtaką sprendimų priėmimui naudodamiesi 10 balų skale“. Apklausoje be įprastai PGI klausimyne matuojamų visuomenės grupių (Prezidentas, Seimo nariai, valdininkai, seniūnai, savivaldybių tarybos, verslininkai, žiniasklaidos atstovai, visuomeninės organizacijos (bendruomenės), paprasti žmonės ir Jūs asmeniškai) buvo įtrauktos ir trys papildomos grupės – „Tautinės mažumos Lietuvoje“, „Lietuvos rusai“ ir „Lietuvos lenkai“.

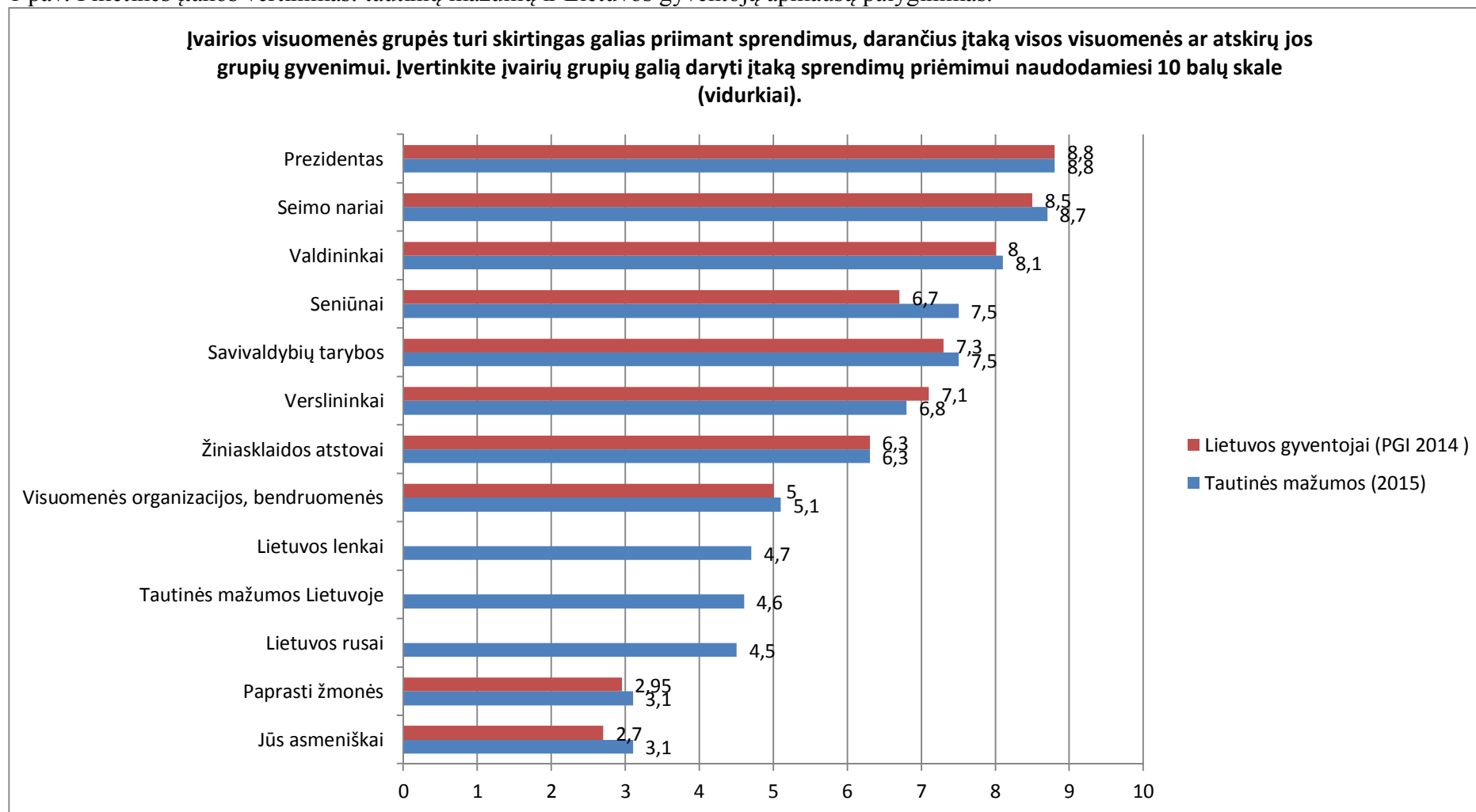
Lyginant tautinių mažumų apklausos ir 2014 m. Pilietinės galios indekso rezultatus (Pilietinės visuomenės institutas 2015⁴) galima pastebėti, kad įvairių visuomenės grupių pilietinė įtaka vertinama panašiai (žr. 1 pav.). Tiek bendrai Lietuvos gyventojai, tiek tautinėms mažumoms priklausantys asmenys daugiausiai galios priimant visai visuomenei svarbius sprendimus yra linkę priskirti valdžios institucijoms – Prezidentui, Seimo nariams, valdininkams, savivaldybių taryboms, seniūnams. Tautinių mažumų atstovai, kaip ir Lietuvos gyventojai, nurodė, kad mažiausiai įtakos priimant sprendimus turi „paprasti žmonės“ ir jie patys asmeniškai. Tautinių mažumų bendruomenių įtaka buvo vertinta kaip nežymiai didesnė nei „paprastų žmonių“, tačiau silpnesnė nei visuomeninių organizacijų, žiniasklaidos ar verslininkų.

---

³ Siekiant palyginti tautinėms mažumoms priklausančių asmenų ir Lietuvos gyventojų pilietinės galios indekso skirtumus, būtų tikslinga atlikti atskirą, specializuotą apklausą, įtraukiant daugiau klausimų, atsižvelgiant į Pilietinės visuomenės instituto parengtą tyrimo metodologiją.

⁴ Pilietinės visuomenės institutas (2015). *Pilietinės galios indeksas. 2012 metai. 2013 metai. 2014 metai*. Vilnius: Pilietinės visuomenės institutas. Prieiga internete: <http://www.civitas.lt/pilietines-galios-indeksas-2012-2013-2014-metai/>

1 pav. Pilietinės įtakos vertinimas: tautinių mažumų ir Lietuvos gyventojų apklausų palyginimas.

Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų pilietinis aktyvumas buvo matuojamas naudojant PGI klausimą „Egzistuoja įvairių būdų pagerinti padėtį visuomenėje. Ar per paskutiniuosius metus esate daręs (-iusi) ką nors iš išvardintų veiksmų?“. Apklausoje respondentams buvo pateiktas 8 galimų pilietinių veiklų sąrašas (žr. P3 klausimo atsakymų dažnius ir 2 pav.).

Lyginant tautinių mažumų apklausos ir 2014 m. Pilietinės galios indekso rezultatus labai ryškių skirtumų tarp visų Lietuvos gyventojų ir tautinių mažumų atstovų nematyti. Tautinėms mažumoms priklausantys Lietuvos gyventojai šiek tiek mažiau dalyvauja vietos bendruomenės veiklose – dalyvaujantys nurodė apie ketvirtadalis (24 proc.) respondentai, tuo tarpu PGI duomenimis šiose veiklose dalyvavo apie trečdalis (33 proc.) visų Lietuvos gyventojų. Lenkų tautinės grupės atstovai vietos bendruomenės veiklose dalyvauja pasyviau nei rusų tautybės asmenys – tik penktadalis (21 proc.) nurodė dalyvavę šiose veiklose (rusų – 27 proc.). Lyginant su kitais respondentais, rusų tautybės asmenys išsiskiria žemu dalyvavimu religinės bendruomenės vykdomoje socialinėje veikloje – šiose veiklose nurodė dalyvavę tik 3 proc. rusų tautybės respondentų (lenkų grupėje – 8 proc., 2014 m. PGI apklausoje – 8 proc. respondentų).

Pastaraisiais metais Lietuvos gyventojų pilietinis aktyvumas mažėjo (Pilietinės visuomenės institutas 2015: 130), ypač mažai Lietuvos gyventojų dalyvauja pilietinio protesto (demonstracijose, mitinguose, streikuose) veiklose (2014 m. - tik 3,5 proc.). Tautinių mažumų atstovai nežymiai, tačiau aktyviau nei Lietuvos gyventojai dalyvavo visuomeninėse veiklose – visuomeninių organizacijų, judėjimų veiklose, demonstracijose, mitinguose ar piketuose bei visuomeninėse ar pilietinėse kampanijose. Visuomeninių organizacijų veikloje ir mitinguose (piketuose, demonstracijose) aktyviausiai nurodė dalyvę lenkų tautybės respondentai – apie dešimtadalis (9–13 proc.) respondentų. Rusų tautybės asmenys kiek mažiau dalyvavo mitinguose (piketuose, demonstracijose) – 6 proc., tačiau gana aktyviai, lyginant su Lietuvos gyventojais, dalyvavo visuomeninėse kampanijose (10 proc.) ir visuomeninių organizacijų veiklose (9 proc.). Aktyvesnis tautinių mažumų dalyvavimas pilietinio protesto veiklose nurodo ne tik skirtingas pilietinės mobilizacijos formas, bet atkreipia dėmesį į politiniame lygmenyje nesprenžiamas tautinėms mažumoms aktualias problemas.

Siekiant įvertinti politinį aktyvumą apklausoje tautinių mažumų atstovų buvo klausama „Ar Jūs balsavote 2015 m. vykusiuose rinkimuose į Lietuvos savivaldos tarybas“. Atsakymus į šį klausimą reikėtų vertinti atsargiai – apklausose neretai fiksuojama didesnė gyventojų dalis, nurodžiusių, kad balsavo rinkimuose, lyginant su oficialiais rinkėjų aktyvumo rinkimų dieną duomenimis (*vote overreporting*, žr. Belli, Traugott, Young, and McGonagle 1999; Bernstein, Chadha, and Montjoy 2001 ir kt.⁵).

---

⁵ Belli, R. F., Traugott, M. W., Young, M., and McGonagle, K. A.. (1999). Reducing Vote Overreporting in Surveys: Social Desirability, Memory Failure, and Source Monitoring. *The Public Opinion Quarterly*, 63(1), 90–108.

2015 m. vykusiuose savivaldybių rinkimuose dalyvavo 39,8 proc. rinkėjų (LR Vyriausioji rinkimų komisija 2015⁶). Tautinių mažumų apklausoje rinkimuose nurodė dalyvavę 59,3 proc. respondentų, lenkų grupėje – net 67,8 proc. (rusų grupėje – 52,9 proc., kitų tautybių – 49,1 proc.). Nors šie duomenys negali būti laikomi patikimais vertinant tikrąjį rinkėjų elgesį, vis tik svarbu pabrėžti, kad tokie aukštas rodiklis rodo, jog tautinių mažumų atstovai balsavimą rinkimuose vertina kaip svarbų ir socialiai priimtina elgesį (žr. Silver, Anderson and Abramson 1986⁷).

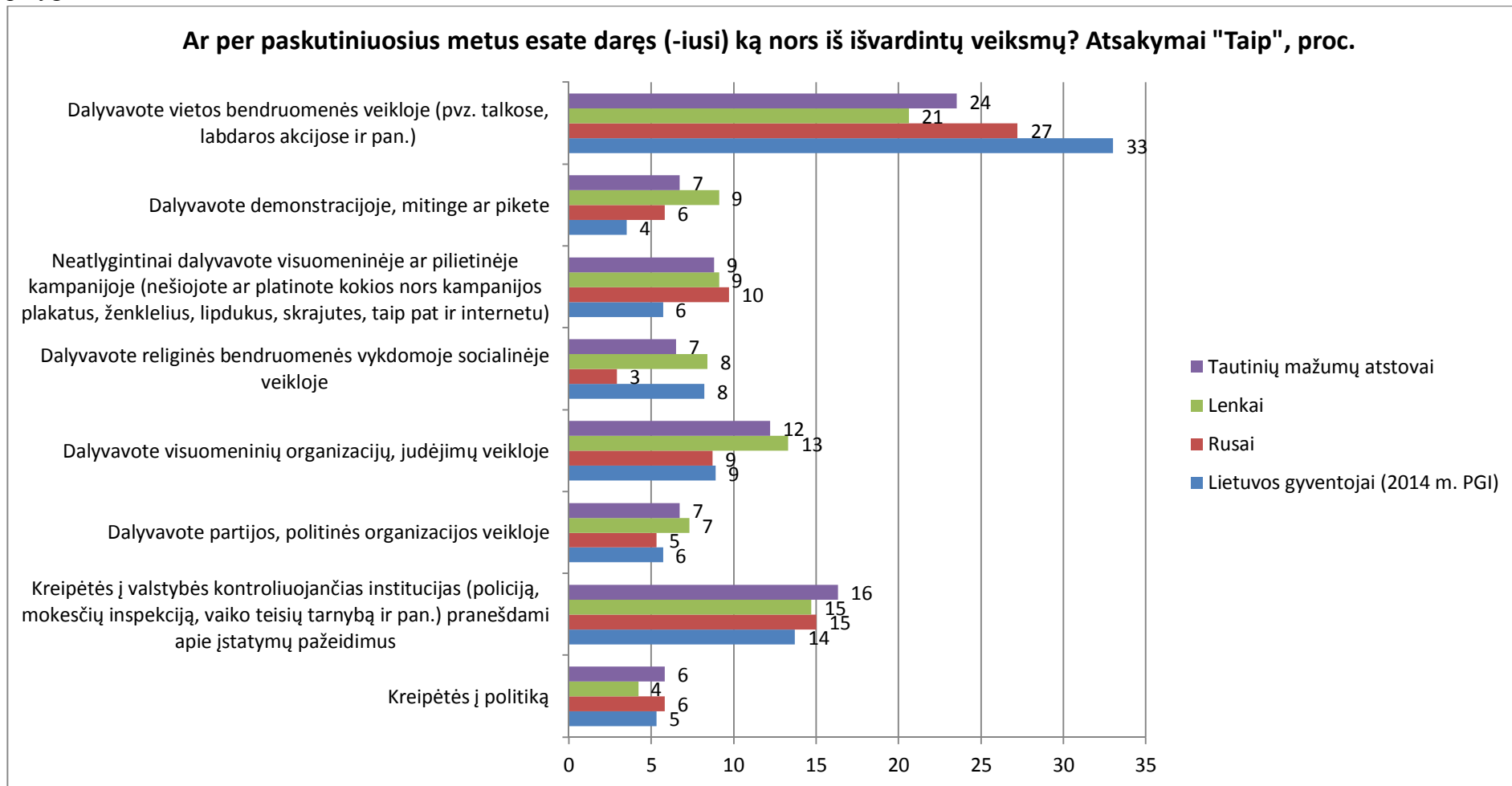

Bernstein, R., Chadha, A., and Montjoy, R. (2001). Overreporting Voting: Why It Happens and Why It Matters. *The Public Opinion Quarterly*, 65(1), 22–44.

⁶ LR Vyriausioji rinkimų komisija (2015). 2015 m. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimai. Balsavimo rezultatai. Prieiga internete: http://www.2013.vrk.lt/2015_savivaldybiu_tarybu_rinkimai/output_lt/rinkimu_diena/rinkeju_aktyvumas_ordereda1turas.html

⁷ Silver B.D., Anderson, B.A., and Abramson, P. R. (1986). Who Overreports Voting? *American Political Science Review*, 80, 613-624.

2 pav. Dalyvavimas pilietinėse veiklose: tautinių mažumų atstovų (atskirai – rusų ir lenkų grupės) ir visų Lietuvos gyventojų pilietinio aktyvumo palyginimas.

Žiniasklaidos vartojimas

Apklausos duomenys rodo, kad tautinėms mažumoms priklausančių asmenų žiniasklaidos vartojimo įpročiai išlieka panašūs kaip ir ankstesniais metais (žr. ENRI 2011, Vilmorus 2014⁸). Populiariausia žiniasklaidos priemone išlieka televizija – Lietuvos ir pasaulio naujienas iš televizijos kanalų reguliariai sužino daugiau kaip pusė tautinių mažumų narių. Rusijos televizijos stotys tebeišlaiko didesnę populiarumą nei televizijos stotys lietuvių kalba. Daugiau kaip du trečdaliai (70,7 proc.) respondentų nurodė, kad naujienas reguliariai (atsakymai „Kartą per dieną ir dažniau“ bei „Reguliariai, bet ne kasdien“) seka Rusijos televizijos stotyse. Nežymiai mažiau (60,9 proc.) respondentų nurodė naujienas sekantys komercinėse Lietuvos televizijos stotyse (LNK, TV3, BTV ir kt.), kiek daugiau nei trečdalis (36,2 proc.) – naujienas seka nacionalinio transliuotojo (LRT televizija, LRT Kultūros kanalas) laidose. Lenkijos televizijos stotys ir pasauliniai naujienų kanalai (CNN, BBC, Euronews ir kt.) yra mažiau populiarūs (žr. Z3 atsakymų dažnius).

Antra pagal populiarumą žiniasklaidos priemonė – tau naujienų svetainės internete. Šioje srityje, priešingai nei televizijoje, dominuoja Lietuvos naujienų svetainės – tiek tos, kurios informaciją pateikia lietuvių kalba, tiek tos, kuriose naujienos pateikiamos rusų kalba (ru.delfi.lt ir pan.). Beveik pusė respondentų (49,7 proc.) nurodė, kad naujienas reguliariai (atsakymai „Kartą per dieną ir dažniau“ bei „Reguliariai, bet ne kasdien“) seka naujienų svetainėse lietuvių kalba (delfi.lt, lrytas.lt ir pan.). Daugiau nei trečdalis (38,8 proc.) nurodė, kad naujienas reguliariai skaito Lietuvos naujienų internetinėse svetainėse rusų kalba. Skirtingai nei televizijos atveju, Rusijos naujienų agentūrų internetinės svetainės nėra populiarios – naujienas šiose svetainėse reguliariai sekantys nurodė tik nepilnas penktadalis (17 proc.) respondentų.⁹ Svarbus naujienų šaltinis yra ir socialiniai tinklai (Facebook, Twitter, Youtube ir pan.) – šiose svetainėse naujienas reguliariai sužinantys nurodė 40,7 proc. respondentų.

Radio stotys taip pat išlieka svarbus informacijos šaltinis – čia dominuoja radio stotis Ruskoje radio Baltija (naujienas reguliariai seka 47,5 proc. respondentų) ir komercinės radio stotys lietuvių kalba (32,4 proc. respondentų). Radio stoties lenkų kalba Znad Willi reguliariai klausantys nurodė 21,8 proc. respondentų, nacionalinio transliuotojo (LRT Radijas, LRT Klasika ir LRT Opus) – 15,2 proc. respondentų.

⁸ ENRI (2011) *The Russian Minority in Lithuania. The Polish Minority in Lithuania. The Belarussian Minority in Lithuania. Series of project reports. Contextual and empirical reports on ethnic minorities in Central and Eastern Europe.* Prieiga internete: <http://www.ces.lt/projektai/buve-projektai/etniniu-grupiu-tyrimu-projektai/enri-east/>

Vilmorus (2014). *Lietuviškos, rusiškos ir kitų šalių žiniasklaidos naudojimas ir vertinimas Lietuvoje.* Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa 2014 m. gruodžio 5–14 d. Tyrimas atliktas Lietuvos radijo ir televizijos komisijos užsakymu.

⁹ Šios apklausos rezultatai gana žymiai skiriasi nuo 2014 m. gruodžio mėnesį Vilmorus atliktos reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos „Lietuviškos, rusiškos ir kitų šalių žiniasklaidos naudojimas ir vertinimas Lietuvoje“, kurios metu buvo apklausiami ir nelietuvių tautybės respondentai. Apklausoje buvo naudojamas identiškas klausimas „Kur ir kaip dažnai sekate naujienas Lietuvoje ir pasaulyje“ bei atsakymų variantai. 2014 m. apklausoje, nelietuvių grupėje, naujienas reguliariai iš Rusijos internetinių naujienų svetainių sužinantys nurodė 35 proc. respondentų (2015 m. – 17 proc.), naujienas iš svetainių lietuvių kalba – 33 proc. (2015 m. – 49,7 proc.). Priežastis, kodėl rezultatai skiriasi, reikėtų analizuoti detaliau.

Laikraščių populiarumas nėra didelis, naujienas laikraščiuose reguliariai sužino apie trečdalis respondentų. Populiariausi išlieka Lietuvoje leidžiami laikraščiai rusų kalba (Obzor, Litovskij kurjer, Ekspress nedelia ir kt.) – juos reguliariai (atsakymai „Kartą per dieną ir dažniau“ bei „Reguliariai, bet ne kasdien“) skaito 35,2 proc. respondentų. Laikraščius lietuvių ir lenkų kalba reguliariai skaitantys nurodė iki penktadalio respondentų (lenkų kalba – 14 proc., lietuvių kalba – 20 proc.).

Svarbu atkreipti dėmesį, kad skirtingose amžiaus grupėse yra fiksuojami skirtingi žiniasklaidos vartojimo įpročiai. Jaunesni nei 40 metų respondentai nurodė reguliariai sekantys naujienas įvairiuose žiniasklaidos šaltiniuose – televizijoje (Rusijos ir Lietuvos televizijos stotyse), radijuje (populiariausia stotis – Ruskoje radio Baltija) bei internetinėse naujienų svetainėse lietuvių ir rusų kalbomis. Šioje amžiaus grupėje (18–39 metų) populiariausias žiniasklaidos šaltinis yra naujienų svetainės internete lietuvių kalba (delfi.lt, lrytas.lt ir pan.), visiškai nepopuliarus – Lietuvoje leidžiami laikraščiai rusų kalba. Vyresnėje amžiaus grupėje (40 metų ir vyresni) reguliariai vartojamų žiniasklaidos šaltinių skaičius yra mažesnis, o populiariausias žiniasklaidos šaltinis yra televizija (ypač – Rusijos televizijos stotys). Kiti žiniasklaidos šaltiniai yra vartojami rečiau, nors šioje amžiaus grupėje, dažniau nei jaunesnių respondentų grupėje, yra skaitomi Lietuvoje leidžiami laikraščiai rusų kalba. Priešingai nei jaunesnių respondentų grupėje, 40 metų ir vyresni respondentai praktiškai neskaito naujienų internetinėse naujienų svetainėse lietuvių ir rusų kalbomis.

Nors šiuo metu galima pateikti tik pradinės apklausos duomenų analizės išvalgas, būtų aktualu detaliau analizuoti veiksnius, lemiančius skirtingus žiniasklaidos vartojimo įpročius. Mažesnis internetinių naujienos svetainių populiarumas tarp vyresnio amžiaus asmenų yra pastebimas ne tik tautinių mažumų tarpe, bet ir visoje Lietuvoje. Vis tik, būtų aktualu įvertinti kiek informacinių technologijų raštingumo plėtros projektai (pvz. „Bibliotekos pažangai“, „Esenjoras.lt“, „Bibliotekų paslaugos senjorams“ ir kiti) pasiekė tautinių mažumų atstovus ir ar nevertėtų panašių veiklų organizuoti tikslinėms tautinių mažumų grupėms (t.y. organizuoti kursus rusų ar lenkų kalbomis).

Užimtumas ir šeimos finansinė padėtis

Tyrimo techninėje ataskaitoje paminėta, kad apklausoje dalyvavo mažesnė žemiausia – pradinį ir pagrindinį – išsilavinimą turinčių respondentų dalis – tik 4,9 proc. respondentų (2011 m. surašymo duomenimis tarp Lietuvos gyventojų tokį išsilavinimą turi 29,6 proc. gyventojų, rusų tautybės grupėje – 21 proc., lenkų – 30,7 proc.). Dėl šios priežasties duomenys apie socialinę ekonominę respondentų padėtį turėtų būti analizuojant įvertinant tai, kad galimai socialiai pažeidžiamiausių asmenų padėtis apklausoje yra silpniau atspindėta.

Tai, kad apklausos duomenys daugiau atspindi labiau išsilavinančių, geresnę ekonominę poziciją užimančių asmenų nuostatas rodo ir užimtumo duomenys – apklausos imtyje yra tik 2,7 proc. bedarbių (nedarbo lygis Lietuvoje 2015 m. siekė 8–9 proc., surašymo duomenys rodo, kad tautinių mažumų nedarbas paprastai būna keliais procentais aukštesnis nei šalies vidurkis).

Nors šie imties formavimo netikslumai neleidžia tiksliai įvertinti tautinių mažumų socioekonominės padėties, svarbu atkreipti dėmesį į kelias fiksuojamas tendencijas. Kaip ir ENRI-East tyrimo duomenys, 2015 m. apklausos duomenis rodo didelę ekonominės padėties heterogeniškumą rusų etninės grupės viduje. Lyginant su lenkų etnine grupe, rusų grupėje buvo didesnė respondentų dalis (4,4 proc.) pasirinkusi atsakymą „Mums neužtenka pinigų net maistui“ (lenkų grupėje – 1 proc.), bet taip pat ir didesnė dalis, atsakiusi „Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvas ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)“ – rusų grupėje 23,3 proc. (lenkų 18,5 proc.). Panašus ekonominės padėties heterogeniškumas fiksuojamas ir grupėje „Kitos tautybės“, tačiau apie šią grupę retai yra kalbama kaip apie vienybę darinį (skirtingai nei rusų grupės atveju). Petrušauskaitė ir Pilinkaitė (2012: 23)¹⁰ teigia, kad „remiantis 2005–2010 m. atliktų tyrimų duomenimis, galima pastebėti, kad rusų etninėje grupėje išryškėja skirtingi etniniai procesai – iš vienos pusės, stebimas asimiliacinis elgesys, sietinas su socialiniu mobilumu, iš kitos pusės, stebimi ryškėjantys socialinės atskirties požymiai“. Į galimus socialinės ekonominės padėties skirtumus etninių grupių viduje būtina atsižvelgti planuojant integracijos ir tautinio tapatumo išsaugojimo priemones.

¹⁰ Petrušauskaitė V., Pilinkaitė Sotirovič V., 2012. [Rusai Lietuvoje: etninės grupės raida ir socialinės integracijos iššūkiai 2001-2011 m.](#) // *Etniškumo studijos / Ethnicity studies 2012/1-2*. Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras/In Flexum, p. 14-50. ISSN 1822-1041.

Apklauso rezultatai (dažniai)

D1. JŪSŲ LYTIS

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Vyrai	272	45,3
Moterys	328	54,7
Viso	600	100 proc.

D2. JŪSŲ AMŽIUS

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
18–19 metų	20	3,3
20–29 metų	90	15,0
30–39 metų	113	18,8
40–49 metų	113	18,8
50–59 metų	132	22,0
60–69 metų	95	15,8
70 m. ir vyresni	37	6,2
Viso	600	100 proc.

D3. KOKIAI TAUTYBEI JŪS SAVE PRISKIRIATE?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Rusas (-ė)	206	34,3
Lenkas (-ė)	286	47,7
Baltarusis (-ė)	43	7,2
Ukrainietis (-ė)	35	5,8
Žydas (-ė)	8	1,3
Karaimas (-ė)	2	0,3
Totorius (-ė)	3	0,5
Mordvis (-ė)	1	0,2
Gruzinas (-ė)	1	0,2
Kazachas (-ė)	2	0,3
Latvis (-ė)	6	1,0
Romų tautybės	1	0,2
Azerbaidžanietis (-ė)	2	0,3
Armėnas (-ė)	3	0,5
Moldavas (-ė)	1	0,2
Viso:	600	100 proc.

D4. KURIOJE ŠALYJE JŪS GIMĖTE?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Lietuvoje	477	79,5
Kitoje šalyje	123	20,5
Iš tų, kurie gimė kitoje šalyje		
Rusija	40	6,7
Lenkija	5	0,8
Gruzija	2	0,3

Kazachstanas	2	0,3
Baltarusija	29	4,8
Ukraina	29	4,8
Izraelis	1	0,2
Latvija	7	1,2
Azerbaidžanas	3	0,5
Armėnija	2	0,3
Moldova	1	0,2
Nenurodė	2	0,3

VIETOVĖ, KURIOJE VYKO APKLAUSA

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Vilniaus m.	334	55,7
Vilniaus raj.	111	18,5
Klaipėda	72	12,0
Šalčininkų raj. / miestas	8	1,3
Šalčininkų raj. / kaimas	44	7,3
Visaginas	31	5,2
Viso	600	100 proc.

U1. AR JŪS ŠIUO METU DIRBATE? KOKS JŪSŲ PAGRINDINIS UŽIMTUMAS?

<i>Visi respondantai</i>	N	Proc.
Darbininkas	196	32,7
Specialistas	176	29,3
Vadovas	27	4,5
Ūkininkas	5	0,8
Turi savo verslą, įmonę	20	3,3
Pensininkas	106	17,7
Mokosi	34	5,7
Namų šeimininkė	12	2,0
Bedarbis	16	2,7
Neatsakė	8	1,3
Viso	600	100 proc.

U2. KIEK IŠ VISO ŽMONIŲ, ĮSKAITANT IR JUS, GYVENA KARTU SU JUMIS IR VEDA BENDRĄ NAMŲ ŪKĮ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
1	91	15,2
2	195	32,5
3	165	27,5
4	113	18,8
5	24	4,0
6	6	1,0
9	1	0,2
Neatsakė	5	0,8
Viso	600	100 proc.

U3. KOKIOS VIDUTINĖS JŪSŲ ŠEIMOS PAJAMOS PER MĖNESĮ? SUDĖKITE VISŲ ŠEIMOS NARIŲ, KURIE KARTU SU JUMIS VEDA BENDRĄ ŪKĮ, ATLYGINIMUS, PENSIJAS, STIPENDIJAS, PAŠALPAS IR NURODYKITE, Į KOKIĄ PAJAMŲ GRUPE IŠ JOS PATENKA.

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
151 - 200 eurų	9	1,5
201 - 250 eurų	11	1,8
251 - 300 eurų	22	3,7
301 - 350 eurų	10	1,7
351 - 400 eurų	7	1,2
401 - 450 eurų	18	3,0
451 - 500 eurų	30	5,0
501 - 550 eurų	15	2,5
551 - 600 eurų	22	3,7
601 - 700 eurų	29	4,8
701 - 800 eurų	37	6,2
801 - 900 eurų	40	6,7
901 - 1000 eurų	70	11,7
1001 - 1200 eurų	62	10,3
1201 - 1400 eurų	39	6,5
1401 - 1600 eurų	22	3,7
1601 - 1800 eurų	18	3,0
1801 - 2000 eurų	26	4,3
Virš 2000 eurų	18	3,0
Nežino, neatsakė	95	15,8
Viso	600	100 proc.

U4. KURIS IŠ ŠIŲ TEIGINIŲ GERIAUSIAI APIBŪDINA JŪSŲ ŠEIMOS FINANSINĘ PADĖTĮ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Mums neužtenka pinigų net maistui	17	2,8
Mums užtenka pinigų maistui, bet labai sunku nusipirkti drabužių	140	23,3
Mums užtenka pinigų maistui bei drabužiams ir mes galime šiek tiek sutaupyti, bet to neužtektų stambesniai pirkiniui (pvz., televizoriui arba šaldytuvui)	275	45,8
Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvas ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)	131	21,8
Mes galime sau leisti pirkti viską, ko norime	8	1,3
Nežino, neatsakė	29	4,8
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Mums neužtenka pinigų net maistui	9	4,4
Mums užtenka pinigų maistui, bet labai sunku nusipirkti drabužių	50	24,3
Mums užtenka pinigų maistui bei drabužiams ir mes galime	96	46,6

šiek tiek sutaupyti, bet to neužtektų stambesniam pirkiniui (pvz., televizoriui arba šaldytuvui)		
Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvai ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)	48	23,3
Mes galime sau leisti pirkti viską, ko norime	2	1,0
Nežino, neatsakė	1	0,5
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Mums neužtenka pinigų net maistui	3	1,0
Mums užtenka pinigų maistui, bet labai sunku nusipirkti drabužių	67	23,4
Mums užtenka pinigų maistui bei drabužiams ir mes galime šiek tiek sutaupyti, bet to neužtektų stambesniam pirkiniui (pvz., televizoriui arba šaldytuvui)	139	48,6
Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvai ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)	53	18,5
Mes galime sau leisti pirkti viską, ko norime	3	1,0
Nežino, neatsakė	21	7,3
Viso	286	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		
Mums neužtenka pinigų net maistui	5	4,6
Mums užtenka pinigų maistui, bet labai sunku nusipirkti drabužių	23	21,3
Mums užtenka pinigų maistui bei drabužiams ir mes galime šiek tiek sutaupyti, bet to neužtektų stambesniam pirkiniui (pvz., televizoriui arba šaldytuvui)	40	37,0
Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvai ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)	30	27,8
Mes galime sau leisti pirkti viską, ko norime	3	2,8
Nežino, neatsakė	7	6,5
Viso	108	100 proc.

ŠEIMA

D6. AR GALITE NURODYTI KITŲ SAVO ŠEIMOS NARIŲ TAUTYBĘ?

D6A. SUTUOKTINIS		
<i>Visi respondentai</i>		
Neturi partnerio/ sutuoktinio	198	33,0
Lietuvis (-ė)	99	16,5
Rusas (-ė)	111	18,5
Lenkas (-ė)	155	25,8
Baltarusis (-ė)	12	2,0
Ukrainietis (-ė)	7	1,2
Žydai (-ė)	3	0,5
Totorius (-ė)	1	0,2
Latvis (-ė)	1	0,2
Romų tautybės	1	0,2
Armėnas (-ė)	1	0,2
Nenurodė	11	1,8
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Neturi partnerio/ sutuoktinio	70	33,9
Sutuoktinis lietuvis (-ė)	38	18,4
Sutuoktinis tos pačios tautybės	78	37,9
Sutuoktinis kitos tautybės	16	7,8
Nenurodė	4	1,9
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Neturi partnerio/ sutuoktinio	94	32,9
Sutuoktinis lietuvis (-ė)	36	12,6
Sutuoktinis tos pačios tautybės	135	47,2
Sutuoktinis kitos tautybės	17	5,9
Nenurodė	4	1,4
Viso	286	100 proc.
<i>Baltarusių grupė</i>		
Neturi partnerio/ sutuoktinio	17	39,5
Sutuoktinis lietuvis (-ė)	6	14,0
Sutuoktinis tos pačios tautybės	3	7,0
Sutuoktinis kitos tautybės	15	34,9
Nenurodė	2	4,6
Viso	43	100 proc.
<i>Ukrainiečių grupė</i>		
Neturi partnerio/ sutuoktinio	8	22,9
Sutuoktinis lietuvis (-ė)	10	28,6
Sutuoktinis tos pačios tautybės	2	5,7
Sutuoktinis kitos tautybės	15	42,9
Viso	35	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		

Sutuoktinis tos pačios tautybės	9	30,0
Sutuoktinis lietuvis(-ė)	9	30,0
Sutuoktinis tos pačios tautybės	5	16,7
Sutuoktinis kitos tautybės	6	20,0
Nenurodė	1	3,3
Viso	30	100 proc.

D6B. TĖVAS		
<i>Visi respondentai</i>		
Lietuvis	30	5,0
Rusas	205	34,2
Lenkas	258	43,0
Baltarusis	40	6,7
Ukrainietis	29	4,8
Kita	27	4,5
Nenurodė	11	1,8
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Lietuvis	9	4,4
Rusas	189	91,7
Lenkas	2	0,9
Kita	3	1,5
Nenurodė	3	1,5
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Lietuvis	18	6,3
Rusas	5	1,7
Lenkas	256	89,5
Kita	3	1,0
Nenurodė	4	1,4
Viso	286	100 proc.
<i>Baltarusių grupė</i>		
Lietuvis	2	4,7
Rusas	2	4,7
Baltarusis	37	86,0
Nenurodė	2	4,7
Viso	43	100 proc.
<i>Ukrainiečių grupė</i>		
Lietuvis	1	2,9
Rusas	8	22,9
Ukrainietis	26	74,3
Viso	35	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		
Lietuvis	0	0
Rusas	1	3,3
Kita	27	90
Nenurodė	2	6,6

Viso	30	100 proc.
------	----	-----------

D6C. MOTINA		
<i>Visi respondentai</i>		
Lietuvė	52	8,7
Rusė	184	30,7
Lenkė	272	45,3
Baltarusė	31	5,2
Ukrainietė	32	5,3
Kita	21	3,5
Nenurodė	8	1,3
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Lietuvė	26	12,6
Rusė	156	75,7
Lenkė	11	5,3
Kita	10	4,9
Nenurodė	3	1,5
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Lietuvė	17	5,9
Rusė	12	4,2
Lenkė	254	88,8
Kita	2	0,7
Nenurodė	1	0,4
Viso	286	100 proc.
<i>Baltarusių grupė</i>		
Lietuvė	4	9,3
Rusė	5	11,6
Baltarusė	27	62,8
Kita	5	11,6
Nenurodė	2	4,7
Viso	43	100 proc.
<i>Ukrainiečių grupė</i>		
Lietuvė	2	5,7
Rusė	5	14,3
Ukrainietė	27	77,1
Kita	1	2,9
Nenurodė	-	-
Viso	35	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		
Lietuvė	3	10,0
Rusė	6	20,0
Kita	19	63,3
Nenurodė	2	6,7
Viso	30	100 proc.

TAUTINĖ TAPATYBĖ

D7A. KURIAI IŠ ČIA IŠVARDYTŲ GRUPIŲ JŪS SAVE PRISKIRTUMĖTE PIRMIAUSIA – KURI IŠ PATEIKTŲ GRUPIŲ JUMS YRA ARTIMIAUSIA ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Bendradarbiai	54	9,0
Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba	95	15,8
Mano profesijos žmonės	39	6,5
Mano tautybės žmonės Lietuvoje	99	16,5
To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės	55	9,2
Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų	65	10,8
Mano kartos žmonės	148	24,7
Politinės partijos, už kurią balsuoju, rėmėjai	1	0,2
Rusijos gyventojai	1	0,2
Lenkijos gyventojai	1	0,2
Mano bendraminčiai - tokių pačių įsitikinimų	4	0,7
Lietuvos gyventojai	1	0,2
Nežino, neatsakė	37	6,2
Viso	600	100,0
<i>Rusų grupė</i>		
Bendradarbiai	20	9,7
Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba	36	17,5
Mano profesijos žmonės	11	5,3
Mano tautybės žmonės Lietuvoje	28	13,6
To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės	15	7,3
Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų	25	12,1
Mano kartos žmonės	58	28,1
Politinės partijos, už kurią balsuoju, rėmėjai	0	-
Rusijos gyventojai	0	-
Lenkijos gyventojai	0	-
Mano bendraminčiai - tokių pačių įsitikinimų	4	1,9
Lietuvos gyventojai	1	0,5
Nežino, neatsakė	8	3,9
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Bendradarbiai	21	7,3
Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba	49	17,1
Mano profesijos žmonės	21	7,3
Mano tautybės žmonės Lietuvoje	51	17,8
To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės	32	11,2
Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų	32	11,2
Mano kartos žmonės	55	19,2
Politinės partijos, už kurią balsuoju, rėmėjai	0	-
Rusijos gyventojai	0	-
Lenkijos gyventojai	1	0,3
Mano bendraminčiai - tokių pačių įsitikinimų	0	-
Lietuvos gyventojai	0	-
Nežino, neatsakė	24	8,4
Viso	286	100 proc.

D7B. O KĄ JŪS PASIRINKTUMĖTE ANTROJE VIETOJE?

<i>Visi respondantai</i>	N	Proc.
Bendradarbiai	32	5,3
Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba	58	9,7
Mano profesijos žmonės	35	5,8
Mano tautybės žmonės Lietuvoje	82	13,7
To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės	76	12,7
Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų	105	17,5
Mano kartos žmonės	111	18,5
Politinės partijos, už kurią balsuoju, rėmėjai	4	0,7
Rusijos gyventojai	6	1,0
Lenkijos gyventojai	2	0,3
Mano bendraminčiai - tokių pačių įsitikinimų	3	0,5
Nežino, neatsakė	86	14,3
Viso	600	100,0

D8. KAIP JŪS JAUSTUMĖTĖS PAVADINTAS LIETUVIU / LIETUVE?

<i>Visi respondantai</i>		
Visai patiktų - neprieštaraučiau	137	22,8
Man tai nepatiktų, nes aš esu tos tautybės, kurios esu	197	32,8
Man tai visai nerūpi	228	38,0
Nežino, neatsakė	38	6,3
Viso	600	100,0
<i>Rusų grupė</i>		
Visai patiktų - neprieštaraučiau	44	21,4
Man tai nepatiktų, nes aš esu tos tautybės, kurios esu	65	31,5
Man tai visai nerūpi	82	39,8
Nežino, neatsakė	15	7,3
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Visai patiktų - neprieštaraučiau	63	22,0
Man tai nepatiktų, nes aš esu tos tautybės, kurios esu	104	36,4
Man tai visai nerūpi	104	36,4
Nežino, neatsakė	15	5,2
Viso	286	100 proc.

T1. AŠ SKAITYSIU TEIGINIUS, O JŪS ATSAKYKITE AR JUMS TAI LABAI SVARBU, GREIČIAU SVARBU, GREIČIAU NESVARBU AR VISIŠKAI NESVARBU? KIEK JUMS SVARBU, KAD...

<i>Visi respondantai</i>	„Labai svarbu, greičiau svarbu“ / proc.	„Greičiau nesvarbu, visiškai nesvarbu“ / proc.
1. Jūsų vaikai lankytų darželį, kuriame vaikai ugdomi Jūsų gimtąja kalba	59,8	37,0
2. Jūsų vaikai lankytų mokyklą, kurioje vaikai mokomi Jūsų gimtąja kalba	63,8	33,5
3. Jūsų vaikai mokytųsi Jūsų gimtosios	67,7	27,7

kalbos bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje mokoma lietuvių kalba		
4. Jūsų vaikai mokykloje mokytusi Jūsų etninės grupės istorijos ir kultūros	74,0	22,5
5. Jūs turėtumėte galimybę skaityti laikraščius ir žurnalus Jūsų gimtąja kalba	70,3	27,2
6. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti renginiuose, skirtuose Jūsų etninės grupės tradicinėms šventėms	69,7	27,6
7. Jūs turėtumėte galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose ir kt.) rengiamuose Jūsų gimtąja kalba	72,7	24,7
8. Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba kasdieniame gyvenime	77,8	20,3
9. Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą	81,2	16,5
10. Jūs turėtumėte savo tautybės atstovus Lietuvos Seime	69,0	28,3
11. Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams	55,7	38,1
12. Jūs ir kiti suaugę Jūsų tautinės grupės nariai turėtų galimybę dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje	48,0	43,0
13. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti visuomeninės organizacijos veikloje, kuri vienija Jūsų tautybės asmenis	53,0	39,8
<i>Rusų grupė</i>		
1. Jūsų vaikai lankytų darželį, kuriame vaikai ugdomi Jūsų gimtąja kalba	62,6	34,0
2. Jūsų vaikai lankytų mokyklą, kurioje vaikai mokomi Jūsų gimtąja kalba	68,9	28,2
3. Jūsų vaikai mokytusi Jūsų gimtosios kalbos bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje mokoma lietuvių kalba	71,8	24,3
4. Jūsų vaikai mokykloje mokytusi Jūsų etninės grupės istorijos ir kultūros	74,3	22,3
5. Jūs turėtumėte galimybę skaityti laikraščius ir žurnalus Jūsų gimtąja kalba	79,6	19,4
6. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti renginiuose, skirtuose Jūsų etninės grupės tradicinėms šventėms	70,4	27,2
7. Jūs turėtumėte galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose ir kt.) rengiamuose Jūsų gimtąja kalba	80,6	18,0

8. Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba kasdieniame gyvenime	85,0	14,5
9. Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą	86,9	12,6
10. Jūs turėtumėte savo tautybės atstovus Lietuvos Seime	70,9	26,2
11. Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams	51,0	44,2
12. Jūs ir kiti suaugę Jūsų tautinės grupės nariai turėtų galimybę dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje	46,1	44,7
13. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti visuomeninės organizacijos veikloje, kuri vienija Jūsų tautybės asmenis	47,1	45,7
<i>Lenkų grupė</i>		
1. Jūsų vaikai lankytų darželį, kuriame vaikai ugdomi Jūsų gimtąja kalba	63,3	33,2
2. Jūsų vaikai lankytų mokyklą, kurioje vaikai mokomi Jūsų gimtąja kalba	66,1	33,1
3. Jūsų vaikai mokytųsi Jūsų gimtosios kalbos bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje mokoma lietuvių kalba	68,9	25,5
4. Jūsų vaikai mokykloje mokytųsi Jūsų etninės grupės istorijos ir kultūros	75,5	20,6
5. Jūs turėtumėte galimybę skaityti laikraščius ir žurnalus Jūsų gimtąja kalba	68,9	27,6
6. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti renginiuose, skirtuose Jūsų etninės grupės tradicinėms šventėms	68,9	27,6
7. Jūs turėtumėte galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose ir kt.) rengiamuose Jūsų gimtąja kalba	70,6	25,9
8. Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba kasdieniame gyvenime	76,2	21,3
9. Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą	77,3	18,5
10. Jūs turėtumėte savo tautybės atstovus Lietuvos Seime	73,8	24,1
11. Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams	55,9	36,7
12. Jūs ir kiti suaugę Jūsų tautinės grupės nariai turėtų galimybę dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės)	47,2	42,3

mokyklos veikloje		
13. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti visuomeninės organizacijos veikloje, kuri vienija Jūsų tautybės asmenis	53,8	37,1
<i>Kitos tautybės</i>		
1. Jūsų vaikai lankytų darželį, kuriame vaikai ugdomi Jūsų gimtąja kalba	45,4	52,7
2. Jūsų vaikai lankytų mokyklą, kurioje vaikai mokomi Jūsų gimtąja kalba	48,1	50,0
3. Jūsų vaikai mokytųsi Jūsų gimtosios kalbos bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje mokoma lietuvių kalba	56,5	39,8
4. Jūsų vaikai mokykloje mokytųsi Jūsų etninės grupės istorijos ir kultūros	69,4	27,8
5. Jūs turėtumėte galimybę skaityti laikraščius ir žurnalus Jūsų gimtąja kalba	56,5	40,8
6. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti renginiuose, skirtuose Jūsų etninės grupės tradicinėms šventėms	70,4	28,7
7. Jūs turėtumėte galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose ir kt.) rengiamuose Jūsų gimtąja kalba	63,0	34,3
8. Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba kasdieniame gyvenime	68,5	28,7
9. Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą	80,6	18,5
10. Jūs turėtumėte savo tautybės atstovus Lietuvos Seime	52,8	43,9
11. Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams	63,9	30,6
12. Jūs ir kiti suaugę Jūsų tautinės grupės nariai turėtų galimybę dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje	53,7	41,6
13. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti visuomeninės organizacijos veikloje, kuri vienija Jūsų tautybės asmenis	62,0	36,1

T2. JŪSŲ NUOMONE, KIEK ĮTAMPOS YRA TARP IŠVARDINTŲ GRUPIŲ LIETUVOJE – NĖRA ĮTAMPOS, ŠIEK TIEK YRA ĮTAMPOS AR LABAI DAUG ĮTAMPOS?

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

<i>Visi respondentai</i>	„Nėra įtampos“	„Šiek tiek įtampos“	„Daug įtampos“
--------------------------	----------------	---------------------	----------------

Tarp neturtingai ir turtingai gyvenančių žmonių	15,0	59,7	23,0
Tarp vyresnio amžiaus ir jaunesnio amžiaus žmonių	29,7	56,7	11,0
Tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų	27,8	53,0	13,0
Tarp Lietuvoje gyvenančių rusų ir lietuvių	32,7	46,3	16,3
Tarp Lietuvoje gyvenančių lenkų ir lietuvių	26,7	50,8	18,5
Tarp Lietuvoje gyvenančių žydų ir lietuvių	32,3	43,5	9,7
Tarp Lietuvoje gyvenančių romų (čigonų) ir lietuvių	11,8	47,2	33,8
Tarp skirtingų religinių grupių	42,2	33,3	13,3
<i>Rusų grupė</i>	„Nėra įtampos“	„Šiek tiek įtampos“	„Daug įtampos“
Tarp neturtingai ir turtingai gyvenančių žmonių	12,6	62,6	23,3
Tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų	25,5	64,6	5,3
Tarp Lietuvoje gyvenančių rusų ir lietuvių	32,5	54,9	11,7
<i>Lenkų grupė</i>	„Nėra įtampos“	„Šiek tiek įtampos“	„Daug įtampos“
Tarp neturtingai ir turtingai gyvenančių žmonių	18,5	54,2	24,1
Tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų	27,6	43,4	20,3
Tarp Lietuvoje gyvenančių lenkų ir lietuvių	28,7	39,5	27,3

ŠVIETIMAS

S1. KOKS JŪSŲ IŠSILAVINIMAS?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Pradinis	7	1,2
Pagrindinis (nebaigtas vidurinis)	22	3,7
Vidurinis	113	18,8
Profesinis (profesinė mokykla, vidurinis su profesine kvalifikacija)	157	26,2
Aukštesnysis (technikumas, aukštesniosios mokyklos)	82	13,7
Neuniversitetinis aukštasis (kolegija)	60	10,0
Universitetinis aukštasis - bakalauro laipsnis	90	15,0
Universitetinis aukštasis - magistro laipsnis ar jam prilygs	68	11,3
Universitetinis aukštasis - mokslų daktaras	1	0,2
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>	N	Proc.

Pradinis	1	0,5
Pagrindinis (nebaigtas vidurinis)	6	2,9
Vidurinis	32	15,5
Profesinis (profesinė mokykla, vidurinis su profesine kvalifikacija)	50	24,3
Aukštesnysis (technikumas, aukštesniosios mokyklos)	39	18,9
Neuniversitetinis aukštasis (kolegija)	18	8,7
Universitetinis aukštasis - bakalauro laipsnis	37	18,0
Universitetinis aukštasis - magistro laipsnis ar jam prilygs	23	11,0
Universitetinis aukštasis - mokslų daktaras	0	0
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>	N	Proc.
Pradinis	4	1,4
Pagrindinis (nebaigtas vidurinis)	13	4,5
Vidurinis	66	23,1
Profesinis (profesinė mokykla, vidurinis su profesine kvalifikacija)	76	26,6
Aukštesnysis (technikumas, aukštesniosios mokyklos)	29	10,1
Neuniversitetinis aukštasis (kolegija)	32	11,2
Universitetinis aukštasis - bakalauro laipsnis	38	13,3
Universitetinis aukštasis - magistro laipsnis ar jam prilygs	27	9,4
Universitetinis aukštasis - mokslų daktaras	1	0,3
Viso	286	100 proc.

S2. LYGINANT SAVO IŠSILAVINIMĄ SU TĖVO / MAMOS IŠSILAVINIMU, JŪS SAKYTUMĖTE, KAD JŪSŲ IŠSILAVINIMAS YRA ...?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Aukštesnis nei Jūsų tėvo	360	60,0
Žemesnis nei Jūsų tėvo	72	12,0
Toks pats kaip Jūsų tėvo	145	24,2
Nežino, neatsakė	23	3,8
Viso	600	100 proc.
Aukštesnis nei Jūsų motinos	369	61,5
Žemesnis nei Jūsų motinos	80	13,3
Toks pats kaip Jūsų motinos	124	20,7
Nežino, neatsakė	27	4,5
Viso	600	100 proc.

S3. KOKIA KALBA JŪS ĮGIJOTE AUKŠČIAUSIĄ SAVO IŠSILAVINIMĄ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Lietuvių kalba	219	36,5

Rusų kalba	276	46,0
Lenkų kalba	84	14,0
Kitomis kalbomis	15	2,5
Neatsakė	6	1,0
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Lietuvių kalba	67	32,5
Rusų kalba	136	66,0
Lenkų kalba	1	0,5
Neatsakė	2	1,0
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Lietuvių kalba	118	41,3
Rusų kalba	82	28,7
Lenkų kalba	83	29,0
Neatsakė	3	1,0
Viso	286	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		
Lietuvių kalba	34	31,5
Rusų kalba	58	53,7
Kitomis kalbomis	15	13,9
Neatsakė	1	0,9
Viso	108	100 proc.

S4. KOKIA KALBA JŪS PAPRASTAI KALBATE ŠEIMOJE, NAMUOSE?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Lietuvių	47	7,8
Rusų	231	38,5
Rusų ir lietuvių	70	11,7
Lenkų	105	17,5
Lenkų ir lietuvių	63	10,5
Lenkų ir rusų	70	11,7
Kita	8	1,0
Neatsakė	6	1,0
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Lietuvių	16	7,8
Rusų	140	68,0
Rusų ir lietuvių	50	24,3
Viso	206	100 proc.

<i>Lenkų grupė</i>		
Lietuvių	16	5,6
Rusų	30	10,5
Rusų ir lietuvių	3	1,0
Lenkų	105	36,7
Lenkų ir lietuvių	61	21,3
Lenkų ir rusų	68	23,8
Neatsakė	3	1,0
Viso	286	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		
Lietuvių	16	13,9
Rusų	61	56,5
Rusų ir lietuvių	17	15,7
Kita	11	10,2
Neatsakė	3	2,8
Viso	108	100 proc.

S5. AR JŪS GERAI MOKATE ŠIAS KALBAS?

LIETUVIŲ KALBA		
<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	388	64,7
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	131	21,8
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	38	6,3
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	35	5,8
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	8	1,3
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	132	64,1
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	47	22,8
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	10	4,9
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	16	7,8
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	1	0,5
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	198	69,2
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	60	21,0
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	18	6,3
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	7	2,4
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	3	1,0
Viso	286	100 proc.
<i>Kitos tautybės</i>		

Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	58	53,7
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	24	22,2
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	10	9,3
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	12	11,1
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	4	3,7
Viso	108	100,0
RUSŲ KALBA		
<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	529	88,2
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	54	9,0
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	14	2,3
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	2	0,3
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	1	0,2
Viso	600	100,0
<i>Rusų grupė</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	219	76,6
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	51	17,8
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	14	4,9
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	2	0,7
	286	100 proc.
LENKŲ KALBA		
<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	266	44,3
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	87	14,5
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	29	4,8
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	118	19,7
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	96	16,0
Nežino, neatsakė	4	0,7
Viso	600	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	259	90,6
Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	26	9,1
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	1	0,3
Viso	286	100 proc.
ANGLŲ KALBA		
<i>Visi respondentai</i>		
Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	82	13,7

Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	81	13,5
Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	81	13,5
Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	96	16,0
Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	242	40,3
Nežino, neatsakė	18	3,0
Viso	600	100,0

S6. AR PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ DĖL VALSTYBINĖS (LIETUVIŲ) KALBOS NEMOKĖJIMO JŪS TURĖJOTE PROBLEMŲ DARBINDAMASIS AR DARBINIUOSE SANTYKIUOSE APSKRITAI?

Šis klausimas nebuvo užduodamas 388 respondentams, kurie nurodė, kad „laisvai kalba, rašo ir skaito lietuvių kalba“.

Klausimas buvo užduotas 212 respondentų.

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Taip, turėjau problemų	64	30,2
Ne, problemų neturėjau	99	46,7
Nebuvo tokios situacijos	47	22,2
Neatsakė	2	0,9
Viso	212	100,0

S7. ĮVARDINKITE, KOKIŲ SUNKUMŲ DĖL LIETUVIŲ KALBOS NEMOKĖJIMO JUMS KILO PER PASTARUOSIUS 12 MĖNESIŲ?

Šis klausimas buvo užduodamas 64 respondentams, kurie į S6 klausimą atsakė „Taip, turėjau problemų“.

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc. nuo visų apklausoje dalyvavusių respondentų
Jaučiatės nejaukiai bendraudamas su kitais darbuotojais (pvz., dėl savo akcento, dėl negalėjimo tinkamai pasakyti ir pan.)	34	5,7
Dažnai tenka prašyti kitų pagalbos atliekant darbinės užduotis (pvz., pildant raštus, bendraujant su klientais ir pan.)	54	9,0
Dėl lietuvių kalbos nemokėjimo negavote paaukštinimo, geresnės pozicijos darbe, kuriame dabar dirbate	14	2,3
Negalėjote gauti norimo darbo / nebuvo priimtas į darbą	15	2,5
Netekote darbo	0	0

S8. AR JŪS ŠIUO METU MOKOTĖS LIETUVIŲ KALBOS?

Šis klausimas nebuvo užduodamas 388 respondentams, kurie nurodė, kad „laisvai kalba, rašo ir skaito lietuvių kalba“.

Klausimas buvo užduotas 212 respondentų.

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc. nuo visų respondentų
Taip, tačiau nesimokau specialiai - tiesiog stengiuosi kalbėti, skaityti lietuvių kalba	53	8,8

Taip, lankau lietuvių kalbos kursus	4	0,7
Taip, savarankiškai mokausi iš vadovėlių, interneto ir pan.	9	1,5
Ne, nesimokau, nes man neapsimoka (dėl senyvo amžiaus, ketinu išvažiuoti iš Lietuvos ir pan.)	59	9,8
Ne, nes man to nereikia	82	13,7
Nežino, neatsakė	5	0,8

S9. AR LANKYTUMĖTE NEMOKAMUS LIETUVIŲ KALBOS KURSUS JŪSŲ SAVIVALDYBĖJE?

Šis klausimas nebuvo užduodamas 388 respondentams, kurie nurodė, kad „laisvai kalba, rašo ir skaito lietuvių kalba“.

Klausimas buvo užduotas 212 respondentų.

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Tikrai taip	15	7,1
Greičiau taip, jei tiktų pasiūlytas laikas	38	17,9
Ne, nes man to nereikia	135	63,7
Nežino, neatsakė	24	11,3
Viso	212	100 proc.

DISKRIMINACIJA

N1. PASAKYKITE, AR KIEKVIENAS IŠ ŽEMIAU IŠVARDYTŲ DISKRIMINACIJOS TIPŲ, JŪSŲ NUOMONE, YRA LABAI PAPLITĘS, GANA PAPLITĘS, GANA RETAS, LABAI RETAS AR TOKIOS DISKRIMINACIJOS LIETUVOJE NĖRA?

Pateikiama atsakymą pasirinkusių respondentų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

<i>Visi respondentai</i>	Labai paplitęs, gana paplitęs	Gana retas, labai retas	Nėra tokios diskriminacijos
Diskriminacija dėl TAUTYBĖS	22,8	61,7	14,0
Diskriminacija dėl LYTIES	13,8	58,5	23,5
Diskriminacija dėl SEKSUALINĖS ORIENTACIJOS (gėjai, lesbietės)	48,0	38,5	6,2
Diskriminacija dėl AMŽIAUS	24,8	55,7	16,7
Diskriminacija dėl RELIGIJOS ar TIKĖJIMO	9,0	46,3	37,5
Diskriminacija dėl NEĮGALUMO	20,3	57,5	14,7

N2. AR PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ JŪS ASMENIŠKAI JAUTĖTĖS DISKRIMINUOJAMAS (-A) AR PERSEKIOJAMAS (-A) LIETUVOJE DĖL VIENOS AR KELIŲ ŽEMIAU IŠVARDINTŲ PRIEŽASČIŲ?

Pateikiama atsakymą pasirinkusių respondentų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

	Taip	Ne	Nežino, neatsakė
Dėl Jūsų tautybės	12,5	85,0	2,5
Dėl Jūsų lyties	3,0	95,0	2,0
Dėl Jūsų amžiaus	10,2	87,7	2,2
Dėl Jūsų religijos	2,0	95,7	2,3

Pateikiama atsakymą pasirinkusių respondentų dalis (proc.) nuo visų rusų tautybės respondentų (N=206).

<i>Rusų grupė</i>	Taip	Ne	Nežino, neatsakė
Dėl Jūsų tautybės (proc.)	13,6	84,0	2,4

Pateikiama atsakymą pasirinkusių respondentų dalis (proc.) nuo visų lenkų tautybės respondentų (N=286).

<i>Lenkų grupė</i>	Taip	Ne	Nežino, neatsakė
Dėl Jūsų tautybės (proc.)	12,9	84,3	2,8

Pateikiama atsakymą pasirinkusių respondentų dalis (proc.) nuo visų kitų tautybių respondentų (N=108).

<i>Kitos tautybės</i>	Taip	Ne	Nežino, neatsakė
-----------------------	------	----	------------------

Dėl Jūsų tautybės (proc.)	9,3	88,9	1,9
---------------------------	-----	------	-----

N3. KUR IŠ PATEIKTŲ VIETŲ JŪS JAUTĖTĖS DISKRIMINUOJAMAS (-A) AR PERSEKIOJAMAS (-A) DĖL TAUTYBĖS PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ?

Šis klausimas buvo užduodamas 75 respondentams, kurie į N2 klausimą atsakė „Taip, jaučiausi diskriminuojamas (-a) ar persekiojama Lietuvoje dėl tautybės“.

Pateikiamas „Taip“ atsakymą pasirinkusių respondentų skaičius (N) ir pasirinkusiųjų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

	Taip (N)	„Taip“ proc. nuo visų respondentų
Mokykloje / universitete	8	1,3
Darbe	42	7,0
Valstybinėje įstaigoje	36	6,0
Sveikatos priežiūros sistemoje	17	2,8
Teisme	6	1,0
Policijoje	6	1,0
Maldos namuose (bažnyčioje / cerkvėje ar kt.)	5	0,8
Ieškodamas (-a) darbo	20	3,3
Kavinėse, baruose, restoranuose ar diskotekose	8	1,3
Gatvėje	29	4,8
Bendraujant su kaimynais	11	1,8
Parduotuvėse	21	3,5
Viešajame transporte	31	5,2

N4. JŪSŲ NUOMONE, AR ASMUO, TURINTIS TOKIĄ PAČIĄ PROFESINĘ KVALIFIKACIJĄ IR IŠSILAVINIMĄ, TAČIAU KURIO TAUTYBĖ YRA KITOKIA NEI DAUGUMOS LIETUVOJE, TURĖTŲ TOKIAS PAČIAS GALIMYBES GAUTI DARBĄ AR KILTI KARJEROJE KAIP IR LIETUVIŲ TAUTYBĖS ASMUO?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra mažesnės nei lietuvių	186	31,0
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra tokios pačios kaip lietuvių	355	59,2
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra didesnės nei lietuvių	20	3,3
Nežino/ neatsakė	39	6,5
Viso	600	100,0
<i>Rusų grupė</i>		
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra mažesnės nei lietuvių	71	34,5
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra tokios pačios kaip lietuvių	118	57,3
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere	5	2,4

yra didesnės nei lietuvio		
Nežino/ neatsakė	12	5,8
Viso	206	100,0
<i>Lenkų grupė</i>		
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjeroje yra mažesnės nei lietuvio	83	29,0
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjeroje yra tokios pačios kaip lietuvio	170	59,4
Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjeroje yra didesnės nei lietuvio	12	4,2
Nežino/ neatsakė	21	7,3
Viso	286	100,0

N5. VISUOMENĖJE VIENOS SOCIALINĖS GRUPĖS NERETAI YRA LAIKOMOS KAIP ESANČIOS AUKŠČIAU AR ŽEMIAU KITŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ (pvz., turtingai ir neturtingai gyvenantys žmonės, paprasti darbininkai ir vadovai ir pan.).

AR JŪS ASMENIŠKAI PAKILOTE, AR NUSILEIDOTE VISUOMENINĖS HIERARCHIJOS LAIPTELIAIS PER PASTARUOSIUS 10 METŲ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Pakilau	219	36,5
Nusileidau	98	16,3
Esu ten pat, kur ir prieš 10 metų	238	39,7
Nežino, neatsakė	45	7,5
Viso	600	100,0

<i>Rusų grupė</i>		
Pakilau	69	33,5
Nusileidau	39	18,9
Esu ten pat, kur ir prieš 10 metų	89	43,2
Nežino, neatsakė	9	4,4
Viso	206	100,0
<i>Lenkų grupė</i>		
Pakilau	113	39,5
Nusileidau	37	12,9
Esu ten pat, kur ir prieš 10 metų	111	38,8
Nežino, neatsakė	25	8,7
Viso	286	100,0

PILIE TINIS AKTYVUMAS IR DALYVAVIMAS VISUOMENĖS GYVENIME

P1. KAIP JŪS ĮVERTINTUMĖTE DABARTINĖS GYVENIMO SĄLYGAS LIETUVOJE DEŠIMTIES BALŲ SKALĖJE, KUR 1 REIŠKIA „LABAI BLOGOS“, O 10 - „LABAI GEROS“?

Vidurkis – 5,79

Rusų grupė: 5,66

Lenkų grupė: 5,73

P2. ĮVAIRIOS VISUOMENĖS GRUPĖS TURI SKIRTINGAS GALIAS PRIIMANT SPRENDIMUS, DARANČIUS ĮTAKĄ VISOS VISUOMENĖS AR ATSKIRŲ JOS GRUPIŲ GYVENIMUI. ĮVERTINKITE ĮVAIRIŲ GRUPIŲ GALIĄ DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI NAUDODAMIESI 10 BALŲ SKALE, KUR 1 REIŠKIA „NETURI JOKIOS ĮTAKOS“, O 10 – „TURI LABAI DIDELĘ ĮTAKĄ“?

<i>Visi respondentai</i>	Vidurkis
Jūs asmeniškai	3,1
Paprasti žmonės	3,1
Visuomenės organizacijos, bendruomenės	5,1
Žiniasklaidos atstovai	6,3
Verslininkai	6,8
Tautinės mažumos Lietuvoje	4,6
Lietuvos rusai	4,5
Lietuvos lenkai	4,7
Seimo nariai	8,7
Valdininkai	8,1
Prezidentas	8,8
Seniūnai	7,5
Savivaldybių tarybos	7,5

P3. EGZISTUOJA ĮVAIRIŲ BŪDŲ PAGERINTI PADĖTĮ VISUOMENĖJE. AR PER PASKUTINIUS METUS ESATE DARĘS (-IUSI) KĄ NORS IŠ IŠVARDINTŲ VEIKSMŲ?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc. nuo visų respondentų
Kreipėtės į politiką	35	5,8
Kreipėtės į valstybės kontroliuojančias institucijas (policiją, mokesčių inspekciją, vaiko teisių tarnybą ir pan.) pranešdami apie įstatymų pažeidimus	98	16,3
Dalyvavote partijos, politinės organizacijos veikloje	40	6,7
Dalyvavote visuomeninių organizacijų, judėjimų veikloje	73	12,2
Dalyvavote religinės bendruomenės vykdomoje socialinėje veikloje	39	6,5
Neatlygintinai dalyvavote visuomeninėje ar pilietinėje kampanijoje (nešiojote ar platinote kokios nors kampanijos plakatus, ženklelius, lipdukus, skrajutes, taip pat ir internetu)	53	8,8
Dalyvavote demonstracijoje, mitinge ar pikete	40	6,7
Dalyvavote vietos bendruomenės veikloje (pvz. talkose, labdaros akcijose ir pan.)	141	23,5
<i>Rusų grupė</i>	N	Proc. rusų grupėje
Kreipėtės į politiką	12	5,8
Kreipėtės į valstybės kontroliuojančias institucijas	31	15,0

(policiją, mokesčių inspekciją, vaiko teisių tarnybą ir pan.) pranešdami apie įstatymų pažeidimus		
Dalyvavote partijos, politinės organizacijos veikloje	11	5,3
Dalyvavote visuomeninių organizacijų, judėjimų veikloje	18	8,7
Dalyvavote religinės bendruomenės vykdomoje socialinėje veikloje	6	2,9
Neatlygintinai dalyvavote visuomeninėje ar pilietinėje kampanijoje (nešiojote ar platinote kokios nors kampanijos plakatus, ženklelius, lipdukus, skrajutes, taip pat ir internetu)	20	9,7
Dalyvavote demonstracijoje, mitinge ar pikete	12	5,8
Dalyvavote vietos bendruomenės veikloje (pvz. talkose, labdaros akcijose ir pan.)	56	27,2
<i>Lenkų grupė</i>	N	Proc. lenkų grupėje
Kreipėtės į politiką	12	4,2
Kreipėtės į valstybės kontroliuojančias institucijas (policiją, mokesčių inspekciją, vaiko teisių tarnybą ir pan.) pranešdami apie įstatymų pažeidimus	42	14,7
Dalyvavote partijos, politinės organizacijos veikloje	21	7,3
Dalyvavote visuomeninių organizacijų, judėjimų veikloje	38	13,3
Dalyvavote religinės bendruomenės vykdomoje socialinėje veikloje	24	8,4
Neatlygintinai dalyvavote visuomeninėje ar pilietinėje kampanijoje (nešiojote ar platinote kokios nors kampanijos plakatus, ženklelius, lipdukus, skrajutes, taip pat ir internetu)	26	9,1
Dalyvavote demonstracijoje, mitinge ar pikete	26	9,1
Dalyvavote vietos bendruomenės veikloje (pvz. talkose, labdaros akcijose ir pan.)	59	20,6

P4. AR JŪS BALSAVOTE 2015 M. VYKUSIUOSE RINKIMUOSE Į LIETUVOS SAVIVALDOS TARYBAS?

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

<i>Visi respondentai</i>	Taip	Ne	Neatsimena, neatsakė
Ar balsavote?	59,3	33,5	7,2

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų rusų tautybės respondentų (N=206).

<i>Rusų grupė</i>	Taip	Ne	Neatsimena, neatsakė
Ar balsavote?	52,9	40,3	6,8

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų lenkų tautybės respondentų (N=286).

<i>Lenkų grupė</i>	Taip	Ne	Neatsimena, neatsakė
Ar balsavote?	67,8	23,4	8,7

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų kitų tautybių respondentų (N=108).

<i>Kitos tautybės</i>	Taip	Ne	Neatsimena, neatsakė
Ar balsavote?	49,1	47,2	3,7

ŽINIASKLAIDA

Z1. KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS (BENDRAI – LIETUVOS IR PASAULIO ĮVYKIUS)?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc. nuo visų respondentų
Keletą kartų per dieną	79	13,2
Kartą per dieną	223	37,2
Reguliariai, bet ne kiekvieną dieną	198	33,0
Retai, nereguliariai	80	13,3
Nežino, neatsakė	20	3,3
Viso	600	100 proc.

Z2. KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS LIETUVOJE?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc. nuo visų respondentų
Keletą kartų per dieną	77	12,8
Kartą per dieną	217	36,2
Reguliariai, bet ne kiekvieną dieną	202	33,7
Retai, nereguliariai	84	14,0
Nežino, neatsakė	20	3,3
Viso	600	100 proc.

Z3. KUR IR KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS LIETUVOJE IR PASAULYJE?

Pateikiama atsakymą pasirinkusiųjų respondentų dalis (proc.) nuo visų respondentų (N=600).

	Kartą per dieną ir dažniau	Reguliariai, bet ne kasdien	Retai, nereguliariai	Visai nesinaudoju	N/N
TELEVIZIJA					
LRT Televizija, LRT Kultūra	9,2	27,0	33,7	29,5	0,7
Kitos TV stotys lietuvių k. (LNK, TV3, BTV, Lietuvos ryto TV, Info TV ir t.t.)	17,2	43,7	23,0	14,5	1,7
Rusijos televizijos stotys (PBK, RTR, NTV, ir t.t.)	35,2	35,5	19,7	7,7	2,0
Lenkijos televizijos stotys (TV Polonija, Lenkijos TV1, Polsat ir t.t.)	3,3	17,5	23,8	53,3	2,0
Pasauliniai TV naujienų kanalai (CNN, BBC, Euronews ir t.t.)	2,0	9,5	27,8	58,2	2,5
RADIJO STOTYS					
LRT Radijas, LRT Klasika, LRT	2,0	13,2	22,2	60,3	2,3

Opus					
Kitos radijo stotys lietuvių k. (Žinių radijas, Lietus, M1, RC ir t.t.)	4,7	27,7	27,3	38,0	2,3
Ruskoje radio Baltija	13,7	33,8	24,5	25,8	2,2
Radio Svoboda (rusų k.)	2,7	10,5	26,8	56,8	3,2
Znad Wilii (radijo stotis lenkų k.)	6,5	15,3	20,0	55,5	2,7
LAIKRAŠČIAI					
Lietuvos laikraščių popierinės versijos (Lietuvos rytas, Lietuvos žinios, Kauno diena ir t.t.)	2,0	18,0	27,2	51,5	1,3
Laikraščių rusų k. Lietuvoje popierinės versijos (Obzor, Litovskij kurjer, Ekspres nedelia, ir t.t.)	6,7	28,5	31,5	32,0	1,3
Laikraščių lenkų k. Lietuvoje popierinės versijos (Kurier Wilenski, Nasz Czas, Tygodnik Wilensczyzny ir t.t.)	2,2	11,8	17,0	67,8	1,2
	Kartą per dieną ir dažniau	Reguliariai, bet ne kasdien	Retai, nereguliariai	Visai nesinaudoju	N/ N
NAUJIENOS INTERNETE					
Naujienų svetainės internete, lietuvių kalba (delfi.lt, lrytas.lt, alfa.lt ir pan.)	19,2	30,5	18,2	31,5	0,7
Lietuvos naujienų internetinės svetainės rusų kalba (ru.delfi.lt ir pan.)	16,0	22,8	21,2	38,7	1,3
Lietuvos naujienų internetinės svetainės lenkų kalba (pl.delfi.lt ir pan.)	3,5	9,5	13,7	71,8	1,5
Rusijos internetinės naujienų svetainės	3,3	13,7	25,5	55,0	2,5
Lenkijos internetinės naujienų svetainės	0,7	4,8	13,5	78,5	2,5
Pasaulinės internetinės naujienų svetainės (CNN, BBC ir t.t.)	0,8	6,0	19,2	72,2	1,8
Naujienos socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip Facebook, Twitter, YouTube	17,2	23,5	17,0	41,0	1,3

Z4. APSKRITAI KALBANT, JŪSŲ MANYMU, AR LIETUVOS ŽINIASKLAIDA (SPAUDA, LAIKRAŠČIAI, TELEVIZIJA, INTERNETINIAI NAUJIENŲ PORTALAI) SUTEIKIA VISIŠKAI PATIKIMAS, PATIKIMAS, NEPATIKIMAS AR VISIŠKAI NEPATIKIMAS ŽINIAS APIE MŪSŲ ŠALIES VALDŽIOS DARBĄ IR PRIIMAMUS SPRENDIMUS?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Visiškai patikimas, patikimas	337	56,2
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	181	30,2
Nežino, neatsakė	82	13,7
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Visiškai patikimas, patikimas	106	51,5
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	76	36,9
Nežino, neatsakė	24	11,7
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Visiškai patikimas, patikimas	169	59,1
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	73	25,5
Nežino, neatsakė	44	15,4
Viso	286	100 proc.

Z5. APSKRITAI KALBANT, JŪSŲ MANYMU, AR LIETUVOS ŽINIASKLAIDA (SPAUDA, LAIKRAŠČIAI, TELEVIZIJA, INTERNETINIAI NAUJIENŲ PORTALAI) SUTEIKIA VISIŠKAI PATIKIMAS, PATIKIMAS, NEPATIKIMAS AR VISIŠKAI NEPATIKIMAS ŽINIAS APIE JŪSŲ TAUTINĖS GRUPĖS SITUACIJĄ LIETUVOJE?

<i>Visi respondentai</i>	N	Proc.
Visiškai patikimas, patikimas	330	55,0
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	194	32,3
Nežino, neatsakė	76	12,7
Viso	600	100 proc.
<i>Rusų grupė</i>		
Visiškai patikimas, patikimas	100	48,5
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	83	40,3
Nežino, neatsakė	23	11,2
Viso	206	100 proc.
<i>Lenkų grupė</i>		
Visiškai patikimas, patikimas	164	57,3
Nepatikimas, visiškai nepatikimas	82	28,7
Nežino, neatsakė	40	14,0
Viso	286	100 proc.

Priedas Nr. 1 Klausimynas lietuvių kalba

Tyrimą atlieka: Lietuvos socialinių tyrimų centras pagal sutartį su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (*sutarties Nr. VP-121, data 2015 m. rugsėjo 25 d.*). Gyventojų apklausą atlieka UAB „Baltijos tyrimai“ pagal sutartį su Lietuvos socialinių tyrimų centru (*sutarties Nr. ET-2015-1, data 2015 m. spalio 6 d.*)

KLAUSIMYNAS 2015

Dalyvavimas apklausoje yra savanoriškas!

VIETOVĖS	Vilniaus m.	Vilniaus raj.	Klaipėda	Šalčininkų raj./ miestas	Šalčininkų raj./ kaimas	Visaginas
TIPAS:	1	2	3	4	5	6

INTERVIU PRADŽIA: 2015 m. .... mėn. .... d. .... val. .... min.

„Laba diena / vakaras! Mano vardas .... [VARDAS, PAVARDĖ]. Aš esu UAB „Baltijos tyrimai“ apklausėjas. [NURODYKITE LSTC KONTAKTUS, ĮTEIKITE TYRIMO APRAŠĄ]

Lietuvos socialinių tyrimų centras šiuo metu atlieka tautinėms mažumoms priklausančių asmenų padėties tyrimą Lietuvoje. Šis tyrimas yra atliekamas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu, siekiant įvertinti tautinių mažumų padėtį ir poreikius Lietuvoje.

Mus domina nelietuvių tautybės asmenų [rusų/ lenkų/ baltarusių ir kitų], gyvenančių Lietuvoje, tapatybė, pilietinis aktyvumas, diskriminacijos patirtys. Šiai apklausai Jūs ir Jūsų namų ūkis buvote atrinktas atsitiktinės atrankos būdu, todėl labai svarbu, kad būtent Jūs sutiktumėte dalyvauti apklausoje.

Visi Jūsų atsakymai ir visa informacija apie Jus bus visiškai anonimiška ir konfidenciali. Informacija bus naudojama tik statistinei analizei. Interviu užtruks apie 30 minučių.

Prieš pradėdant interviu, mums reikia atrinkti, kuris asmuo bus klausinėjamas.

INT: JŪS TURITE PASIRINKTI RESPONDENTĄ, KURI, -S ATITINKA ŠIAS SALYGAS:

LAIKO SAVE NELIETUVIŲ TAUTYBĖS ASMENIU (RUSU, LENKU, BALTARUSIU IR KITOS - → TINKA VISOS TAUTYBĖS);

TURI LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĘ;

YRA 18 METŲ IR VYRESNIS;

PSICHIŠKAI SVEIKAS (JEI RESPONDENTAS IŠGĖRĘS, NEKLAUSTI);

KURIO BŪSIMO GIMTADIENIO DATA ARČIAUSIAI INTERVIU DATOS.

A1	Ar Jūsų šeimoje (namų ūkyje) yra kas nors, save laikantis nelietuviu (rusu, lenku, baltarusiu ir kitos tautybės)?	1 – Taip 2 – Ne → [INT: PADĖKOKITE - PABAIGA]
A2	Aš noriu rasti tuos nelietuvių tautybės asmenis, kurie turi LR pilietybę. Ar Jūsų šeimoje (namų ūkyje) yra	1 – Taip 2 – Ne → [INT: PADĖKOKITE -

	tokių žmonių?	PABAIGA]
A3	Iš tų, kurie yra nelietuvių tautybės, turi LR pilietybę ir yra vyresni nei 18 m., kieno yra gimtadienis arčiausiai?	[PASIŽYMĖKITE TO ŽMOGAUS VARDĄ – TAI MŪSŲ RESPONDENTAS] _____
A4	Ar Jūs sutinkate dalyvauti apklausoje?	1 – Taip 2 – Ne → [INT: PABAIGA]

INT: KLAUSIMAI D1 – D4 LABAI SVARBŪS ANALIZUOJANT TYRIMO REZULTATUS, TODĖL PAPRAŠYKITE RESPONDENTĄ (-Ę) BŪTINAI Į JUOS ATSAKYTI (BE ŠIŲ ATSAKYMŲ TOLIAU NEBEKLAUSTI, NES ATSAKYMAI NEBUS UŽSKAITYTI KAIP SĖKMINGAS INTERVIU, PAŽYMĖTI KAIP ATSAKYMĄ):

D1. JŪSŲ LYTIS:

1. Vyras
2. Moteris

D2. JŪSŲ AMŽIUS: _____ metų

D3. KOKIAI TAUTYBEI JŪS SAVE PRISKIRIATE?

1. Rusas (-ė)
2. Lenkas (-ė)
3. Kita tautybė _____ (*nurodyti*)

D4. KURIOJE ŠALYJE JŪS GIMĖTE?

Lietuvoje..... 1

Kitoje šalyje 2

Nurodykite šalies pavadinimą (Irašyti): _____

D5. KOKIA JŪSŲ ŠEIMYBINĖ PADĖTIS?

1. Nevedęs, netekėjusi (neturi partnerio / -ės)
2. Gyvena su partneriu / -e (neregistruota santuoka)
3. Vedęs, ištekėjusi (registruota santuoka)
4. Išsiskyręs, išsiskyrusi (neturi partnerio / -ės)
5. Našlys, našlė (neturi partnerio / -ės)
9. (*Neskaityti*) Neatsakė

D6. AR GALITE NURODYTI KITŲ SAVO ŠEIMOS NARIŲ TAUTYBĘ?

D6A	Sutuoktinis/ partneris: <i>(jei mišri tautinė tapatybė, nurodykite)</i>	0. Neturi 1. Lietuvis (-ė) 2. Rusas (-ė) 3. Lenkas (-ė) 4. Kita tautybė _____ <i>(nurodyti)</i> 9. <i>(Neskaityti)</i> Neatsakė
D6B	Jūsų tėvas: <i>(jei mišri tautinė tapatybė, nurodykite)</i>	1. Lietuvis 2. Rusas 3. Lenkas 4. Kita tautybė _____ <i>(nurodyti)</i> 9. <i>(Neskaityti)</i> Neatsakė
D6C	Jūsų motina: <i>(jei mišri tautinė tapatybė, nurodykite)</i>	1. Lietuvė 2. Rusė 3. Lenkė 4. Kita tautybė _____ <i>(nurodyti)</i> 9. <i>(Neskaityti)</i> Neatsakė

GALIMA IR MIŠRI TAPATYBĖ, KUOMET NURODOMOS KELIOS TAUTINĖS GRUPĖS.

D7A. KURIAI IŠ ČIA IŠVARDYTŲ GRUPIŲ JŪS SAVE PRISKIRTUMĖTE PIRMIAUSIA – KURI IŠ KORTELEJE D7 PATEIKTŲ GRUPIŲ JUMS YRA ARTIMIAUSIA ? (*KORTELE D7. TIK VIENAS ATSAKYMAS STULPELYJE D7A*)

D7B. O KĄ JŪS PASIRINKTUMĖTE ANTROJE VIETOJE? (*TIK VIENAS ATSAKYMAS STULPELYJE D7B*)

	D7A. Pirmiausia: (<i>Tik vienas atsakymas</i>)	D7B. Antroje vietoje: (<i>Tik vienas atsakymas</i>)
1. Bendradarbiai	1	1
2. Visi, kalbantieji mano gimtąja kalba	2	2
3. Mano profesijos žmonės	3	3
4. Mano tautybės žmonės Lietuvoje	4	4
5. To paties kaip ir mano tikėjimo (religijos) žmonės	5	5
6. Mano tautybės žmonės, kad ir kur jie gyventų	6	6
7. Mano kartos žmonės	7	7
8. Politinės partijos, už kurią balsuoju, rėmėjai	8	8
9. Rusijos gyventojai	9	9
10. Lenkijos gyventojai	10	10
11. Kita – Kas? (<i>Nurodyti</i>)	11 _____	11 _____
99. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė	99	99

D8. KAIP JŪS JAUSTUMĖTĖS PAVADINTAS LIETUVIU / LIETUVE? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Visai patiktų – neprieštaraučiau
2. Man tai nepatiktų, nes aš esu tos tautybės, kurios esu
3. Man tai visai nerūpi
4. Kita – Kas? (*Nurodyti*) _____
9. (*Neskaityti*) Nežino, neatsakė

KLAUSIMAI APIE ŠVIETIMĄ

S1. KOKS JŪSŲ IŠSILAVINIMAS? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Pradinis
2. Pagrindinis (nebaigtas vidurinis)
3. Vidurinis
4. Profesinis (profesinė mokykla, vidurinis su profesine kvalifikacija)
5. Aukštesnysis (technikumas, aukštesniosios mokyklos)
6. Neuniversitetinis aukštasis (kolegija)
7. Universitetinis aukštasis – bakalauro laipsnis
8. Universitetinis aukštasis – magistro laipsnis ar jam prilygstanti profesinė kvalifikacija, aukštojo mokslo diplomas po 5 metų mokymosi (kaip buvo anksčiau)
9. Universitetinis aukštasis – mokslų daktaras

S2. LYGINANT SAVO IŠSILAVINIMĄ SU TĖVO / MAMOS IŠSILAVINIMU, JŪS SAKYTUMĖTE, KAD JŪSŲ IŠSILAVINIMAS YRA ...? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS*)

S2A	Jūsų išsilavinimas yra:	1. Aukštesnis nei Jūsų tėvo 2. Žemesnis nei Jūsų tėvo 3. Toks pats kaip Jūsų tėvo 9. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė
S2B	Jūsų išsilavinimas yra:	1. Aukštesnis nei Jūsų motinos 2. Žemesnis nei Jūsų motinos 3. Toks pats kaip Jūsų motinos 9. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė

S3. KOKIA KALBA JŪS ĮGIJOTE AUKŠČIAUSIĄ SAVO IŠSILAVINIMĄ? (JEI MOKĖTĖS KELIOMIS KALBOMIS TOJE PAČIOJE UGDYMO ĮSTAIGOJE – NURODYKITE)?

1. Lietuvių

3. Lenkų

2. Rusų

4. Kita – Kokia? (*Nurodyti*) _____

9. *Neatsakė*

S4. KOKIA KALBA JŪS PAPRASTAI KALBATE ŠEIMOJE, NAMUOSE? (TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1. Lietuvių	5. Lenkų ir lietuvių
2. Rusų	6. Lenkų ir rusų
3. Rusų ir lietuvių	7. Kita – Kokia? (Nurodyti) _____
4. Lenkų	9. Neatsakė

S5. AR JŪS GERAI MOKATE ŠIAS KALBAS? PASAKYKITE APIE KIEKVIENĄ IŠ ŠIŲ 4 KALBŲ, KURIS TEIGINYS IŠ KORTELĖS S5 GERIAUSIAI JUMS TINKA. (KORTELĖ S5. TIK VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENAME STULPELYJE)

	S5A. Lietuvių k.	S5B. Rusų k.	S5C. Lenkų k.	S5D. Anglų k.
1. Laisvai kalbu, skaitau ir rašau	1	1	1	1
2. Galiu susikalbėti, bet sunkiai skaitau ir rašau	2	2	2	2
3. Moku skaityti, bet kalbėti ir bendrauti sunku	3	3	3	3
4. Suprantu ką sako, bet negaliu atsakyti	4	4	4	4
5. Nieko nesuprantu – nemoku šios kalbos	5	5	5	5
9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė	9	9	9	9

Jei S5A = 1 ar 9, toliau klausti T1 klausimą;

Jei S5A = 2, 3, 4, 5, toliau klausti S6 – S9 klausimus.

S6. AR PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ DĖL VALSTYBINĖS (LIETUVIŲ) KALBOS NEMOKĖJIMO JŪS TURĖJOTE PROBLEMŲ DARBINDAMASIS AR DARBINIUOSE SANTYKIUOSE APSKRITAI?

1. Taip, turėjau problemų	---→ <i>Toliau klausti klausimą S7</i>
2. Ne, problemų neturėjau	---→ <i>Toliau klausti klausimą S8</i>
3. Nebuvo tokios situacijos	---→ <i>Toliau klausti klausimą S8</i>
9. (Neskaityti) Neatsakė	---→ <i>Toliau klausti klausimą S8</i>

S7. ĮVARDINKITE, KOKIŲ SUNKUMŲ DĖL LIETUVIŲ KALBOS NEMOKĖJIMO JUMS KILO PER PASTARUOSIUS 12 MĖNESIŲ? (KORTELĖ S7. TIK VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE)

	Taip	Neturėjo tokios problemos	Nebuvo tokios situacijos	N/ N
1. Jaučiatės nejaukiai bendraudamas su kitais darbuotojais (pvz., dėl savo akcento, dėl negalėjimo tinkamai pasakyti ir pan.)	1	2	3	9
2. Dažnai tenka prašyti kitų pagalbos atliekant darbinės užduotis (pvz., pildant raštus, bendraujant su klientais ir pan.)	1	2	3	9
3. Dėl lietuvių kalbos nemokėjimo negavote paaukštinimo, geresnės pozicijos darbe, kuriame dabar dirbate	1	2	3	9
4. Negalėjote gauti norimo darbo / nebuvo priimtas į darbą	1	2	3	9
5. Netekote darbo	1	2	3	9

S8. AR JŪS ŠIUO METU MOKOTĖS LIETUVIŲ KALBOS? (PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1. Taip, tačiau nesimokau specialiai – tiesiog stengiuosi kalbėti, skaityti lietuvių kalba ir pan.
2. Taip, lankau lietuvių kalbos kursus
3. Taip, savarankiškai mokausi iš vadovėlių, interneto ir pan.
4. Ne, nesimokau, nes man neapsimoka (dėl senyvo amžiaus, ketinu išvažiuoti iš Lietuvos ir pan.)
5. Ne, nes man to neriekia
9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

S9. AR LANKYTUMĖTE NEMOKAMUS LIETUVIŲ KALBOS KURSUS JŪSŲ SAVIVALDYBĖJE? (PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1. Tikrai taip
2. Greičiau taip, jei tiktų pasiūlytas laikas
3. Ne, nes man to nereikia
9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

TAPATYBĖS ASPEKTAI, TARPETNINIAI / TARPGRUPINIAI SANTYKIAI**TOLIAU KLAUSTI VISUS**

T1. AŠ SKAITYSIU TEIGINIUS, O JŪS ATSAKYKITE AR JUMS TAI LABAI SVARBU, GREIČIAU SVARBU, GREIČIAU NESVARBU AR VISIŠKAI NESVARBU?

KIEK JUMS SVARBU, KAD... (SKAITYTI TEIGINIUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE)

[INT: JEI RESPONDENTAS NETURI VAIKŲ, PAKLAUSKITE: „JEI TURĖTUMĖTE VAIKŲ, KIEK SVARBU JUMS BŪTŲ, KAD...”]

	Labai svarbu	Greičiau svarbu	Greičiau nesvarbu	Visiškai nesvarbu	N/ N
1. Jūsų vaikai lankyti darželį, kuriame vaikai ugdomi Jūsų gimtąja kalba	1	2	3	4	9
2. Jūsų vaikai lankyti mokyklą, kurioje vaikai mokomi Jūsų gimtąja kalba	1	2	3	4	9
3. Jūsų vaikai mokytusi Jūsų gimtosios kalbos bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje mokoma lietuvių kalba	1	2	3	4	9
4. Jūsų vaikai mokykloje mokytusi Jūsų etninės grupės istorijos ir kultūros	1	2	3	4	9
5. Jūs turėtumėte galimybę skaityti laikraščius ir žurnalus Jūsų gimtąja kalba	1	2	3	4	9
6. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti renginiuose, skirtuose Jūsų etninės grupės tradicinėms šventėms	1	2	3	4	9
7. Jūs turėtumėte galimybę lankytis kultūros renginiuose (teatre, kino teatre, koncertuose ir kt.) rengiamuose Jūsų gimtąja kalba	1	2	3	4	9
8. Jūs turėtumėte galimybę kalbėti Jūsų gimtąja kalba					

kasdieniame gyvenime	1	2	3	4	9
9. Jūs išsaugotumėte savo tautybės papročius, tradicijas, kultūrą	1	2	3	4	9
10. Jūs turėtumėte savo tautybės atstovus Lietuvos Seime	1	2	3	4	9
11. Jūsų vaikai lankytų sekmadieninę (šeštadieninę) mokyklą, skirtą Jūsų tautybės vaikams	1	2	3	4	9
12. Jūs ir kiti suaugę Jūsų tautinės grupės nariai turėtų galimybę dalyvauti sekmadieninės (šeštadieninės) mokyklos veikloje	1	2	3	4	9
13. Jūs turėtumėte galimybę dalyvauti visuomeninės organizacijos veikloje, kuri vienija Jūsų tautybės asmenis	1	2	3	4	9

T2. JŪSŲ NUOMONE, KIEK ĮTAMPOS YRA TARP IŠVARDINTŲ GRUPIŲ LIETUVOJE – NĖRA ĮTAMPOS, ŠIEK TIEK YRA ĮTAMPOS AR LABAI DAUG ĮTAMPOS? (SKAITYTI TEIGINIUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE)

	Nėra įtampos	Šiek tiek įtampos	Daug įtampos	N/N
1. Tarp neturtingai ir turtingai gyvenančių žmonių	1	2	3	9
2. Tarp vyresnio amžiaus ir jaunesnio amžiaus žmonių	1	2	3	9
3. Tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų	1	2	3	9
4. Tarp Lietuvoje gyvenančių rusų ir lietuvių	1	2	3	9
5. Tarp Lietuvoje gyvenančių lenkų ir lietuvių	1	2	3	9
6. Tarp Lietuvoje gyvenančių žydų ir lietuvių	1	2	3	9
7. Tarp Lietuvoje gyvenančių romų (čigonų) ir lietuvių	1	2	3	9
8. Tarp skirtingų religinių grupių	1	2	3	9

KLAUSIMAI APIE DISKRIMINACIJĄ

Norėčiau Jūsų paklausti apie diskriminaciją. Kalbėdami apie diskriminaciją turime omenyje atvejus, kai su žmogumi elgiamasi mažiau palankiai dėl jo/jos amžiaus, lyties, tautybės ar kitų ypatumų.

N1. PASAKYKITE, AR KIEKVIENAS IŠ ŽEMIAU IŠVARDYTŲ DISKRIMINACIJOS TIPŲ, JŪSŲ NUOMONE, YRA LABAI PAPLITĘS, GANA PAPLITĘS, GANA RETAS, LABAI RETAS AR TOKIOS DISKRIMINACIJOS LIETUVOJE NĖRA? (TIK VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE)

	Labai paplitęs	Gana paplitęs	Gana retas	Labai retas	Nėra tokios diskriminacijos	N/N
1. Tautybės	1	2	3	4	5	9
2. Lyties	1	2	3	4	5	9
3. Seksualinės orientacijos (gėjai, lesbietės)	1	2	3	4	5	9
4. Amžiaus	1	2	3	4	5	9
5. Religijos ar tikėjimo	1	2	3	4	5	9
6. Neįgalumo	1	2	3	4	5	9

N2. AR PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ JŪS ASMENIŠKAI JAUTĖTĒS DISKRIMINUOJAMAS (-A) AR PERSEKIOJAMAS (-A) LIETUVOJE DĖL VIENOS AR KELIŲ ŽEMIAU IŠVARDINTŲ PRIEŽASČIŲ?

	Taip	Ne	Nežino, neatsakė
1. Dėl Jūsų tautybės	1	2	9
2. Dėl Jūsų lyties	1	2	9
3. Dėl Jūsų amžiaus	1	2	9
4. Dėl Jūsų religijos	1	2	9
5. Kitos – Kokios? (<i>Nurodyti</i>)	1	2	9

Jei N2.1 atsakymas "TAIP" – klausti klausimą N3;

Jei N2.1 atsakymas „NE“ – pereiti prie klausimo N4.

N3. KUR IŠ PATEIKTŲ VIETŲ JŪS JAUTĖTĒS DISKRIMINUOJAMAS (-A) AR PERSEKIOJAMAS (-A) DĖL TAUTYBĖS PER PASKUTINIUS 12 MĖNESIŲ? (*RODYTI KORTELĘ N3*)

	Taip	Ne	Netinka šis variantas	N/N
1. Mokykloje / universitete	1	2	0	9
2. Darbe	1	2	0	9
3. Valstybinėje įstaigoje	1	2	0	9
4. Sveikatos priežiūros sistemoje	1	2	0	9
5. Teisme	1	2	0	9
6. Policijoje	1	2	0	9
7. Maldos namuose (bažnyčioje / cerkvėje ar kt.)	1	2	0	9
8. Ieškodamas (-a) darbo	1	2	0	9
9. Kavinėse, baruose, restoranuose ar diskotekose	1	2	0	9
10. Gatvėje	1	2	0	9
11. Bendraujant su kaimynais	1	2	0	9
12. Parduotuvėse	1	2	0	9
13. Viešajame transporte	1	2	0	9
14. Kitur – Kur? (<i>Nurodyti</i>)	1	2	0	9

TOLIAU KLAUSTI VISUS

N4. JŪSŲ NUOMONE, AR ASMUO, TURINTIS TOKIĄ PAČIĄ PROFESINĘ KVALIFIKACIJĄ IR IŠSILAVINIMĄ, TAČIAU KURIO TAUTYBĖ YRA KITOKIA NEI DAUGUMOS LIETUVOJE, TURĖTŲ TOKIAS PAČIAS GALIMYBES GAUTI DARBĄ AR KILTI KARJEROJE KAIP IR LIETUVIŲ TAUTYBĖS ASMUO? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra mažesnės nei lietuvių
2. Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra tokios pačios kaip lietuvių
3. Manau, kad jo galimybės gauti darbą/ kilti karjere yra didesnės nei lietuvių
9. (*Neskaityti*) Nežino, neatsakė

N5. VISUOMENĖJE VIENOS SOCIALINĖS GRUPĖS NERETAI YRA LAIKOMOS KAIP ESANČIOS AUKŠČIAU AR ŽEMIAU KITŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ (*pvz., turtingai ir neturtingai gyvenantys žmonės, paprasti darbininkai ir vadovai ir pan.*).

AR JŪS ASMENIŠKAI PAKILOTE, AR NUSILEIDOTE VISUOMENINĖS HIERARCHIJOS LAIPTELIAIS PER PASTARUOSIUS 10 METŲ?

1. Pakilau
2. Nusileidau
3. Esu ten pat, kur ir prieš 10 metų
9. (*Neskaityti*) Nežino, neatsakė

KLAUSIMAI APIE PILIETINĮ AKTYVUMĄ IR DALYVAVIMĄ VISUOMENĖS GYVENIME

P1. KAIP JŪS ĮVERTINTUMĖTE DABARTINES GYVENIMO SĄLYGAS LIETUVOJE DEŠIMTIES BALŲ SKALĖJE, KUR 1 REIŠKIA „LABAI BLOGOS“, O 10 - „LABAI GEROS“?

Labai blogos	1.....2.....3.....4.....5.....6.....7.....8.....9.....10	Labai geros	99. N / N
---------------------	---	--------------------	------------------

P2. ĮVAIRIOS VISUOMENĖS GRUPĖS TURI SKIRTINGAS GALIAS PRIIMANT SPRENDIMUS, DARANČIUS ĮTAKĄ VISOS VISUOMENĖS AR ATSKIRŲ JOS GRUPIŲ GYVENIMUI. ĮVERTINKITE ĮVAIRIŲ GRUPIŲ GALIĄ DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI NAUDODAMIESI 10 BALŲ SKALE, KUR 1 REIŠKIA „NETURI JOKIOS ĮTAKOS“, O 10 – „TURI LABAI DIDELĘ ĮTAKĄ“? (KLAUSTI IR ŽYMĖTI APIE KIEKVIENĄ)

<i>Kiekvienoje eilutėje – po atsakymą</i>	Neturiu / neturi jokios įtakos priimant sprendimus	Turiu / turi labai didelę įtaką priimant sprendimus	
1. Jūs asmeniškai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
2. Paprasti žmonės	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
3. Visuomenės organizacijos, bendruomenės	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
4. Žiniasklaidos atstovai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
5. Verslininkai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
6. Tautinės mažumos Lietuvoje	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
7. Lietuvos rusai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
8. Lietuvos lenkai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
9. Seimo nariai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
10. Valdininkai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
11. Prezidentas	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
12. Seniūnai	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	
13. Savivaldybių tarybos	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99	

P3. EGZISTUOJA ĮVAIRIŲ BŪDŲ PAGERINTI PADĖTĮ VISUOMENĖJE. AR PER PASKUTINIUS METUS ESATE DARĘS (-IUSI) KĄ NORS IŠ IŠVARDINTŲ VEIKSMŲ? (KLAUSTI IR ŽYMĖTI APIE KIEKVIENĄ)

	Taip	Ne	N/N
1. Kreipėtės į politiką	1	2	9
2. Kreipėtės į valstybės kontroliuojančias institucijas (policiją, mokesčių inspekciją, vaiko teisių tarnybą ir pan.) pranešdami apie įstatymų pažeidimus	1	2	9
3. Dalyvavote partijos, politinės organizacijos veikloje	1	2	9
4. Dalyvavote visuomeninių organizacijų, judėjimų veikloje	1	2	9
5. Dalyvavote religinės bendruomenės vykdomoje socialinėje veikloje	1	2	9
6. Neatlygintinai dalyvavote visuomeninėje ar pilietinėje kampanijoje (nešiojote ar platinote kokios nors kampanijos plakatus, ženklelius, lipdukus, skrajutes, taip pat ir internetu)	1	2	9
7. Dalyvavote demonstracijoje, mitinge ar pikete	1	2	9
8. Dalyvavote vietos bendruomenės veikloje (pvz. talkose, labdaros akcijose ir pan.)	1	2	9

P4. AR JŪS BALSAVOTE 2015 M. VYKUSIUOSE RINKIMUOSE Į LIETUVOS SAVIVALDOS TARYBAS?

1. Taip   2. Ne   9. Neatsimena / nenurodė

KLAUSIMAI APIE ŽINIASKLAIDĄ

Z1. KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS (BENDRAI – LIETUVOS IR PASAULIO ĮVYKIUS)? (PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1. Keletą kartų per dieną	3. Reguliariai, bet ne kiekvieną dieną
2. Kartą per dieną	4. Retai, nereguliariai
	9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

Z2. KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS LIETUVOJE? (PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1. Keletą kartų per dieną	3. Reguliariai, bet ne kiekvieną dieną
2. Kartą per dieną	4. Retai, nereguliariai
	9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

Z3. KUR IR KAIP DAŽNAI SEKATE NAUJIENAS LIETUVOJE IR PASAULYJE? (KLAUSTI IR ŽYMĖTI APIE KIEKVIENĄ)

	Kartą per dieną ir dažniau	Reguliariai, bet ne kasdien	Retai, nereguliariai	Visai nesinaudoju	N/ N
1. LRT Televizija, LRT Kultūra	1	2	3	0	9
2. Kitos TV stotys lietuvių k. (LNK, TV3, BTV, Lietuvos ryto TV, Info TV ir t.t.)	1	2	3	0	9
3. Rusijos televizijos stotys (PBK, RTR, NTV, ir t.t.)	1	2	3	0	9
4. Lenkijos televizijos stotys (TV Polonija, Lenkijos TV1, Polsat ir t.t.)	1	2	3	0	9
5. Pasauliniai TV naujienų kanalai (CNN, BBC, Euronews ir t.t.)	1	2	3	0	9
6. LRT Radijas, LRT Klasika, LRT Opus	1	2	3	0	9
7. Kitos radijo stotys lietuvių k. (Žinių radijas, Lietus, M1, RC ir t.t.)	1	2	3	0	9
8. Ruskoje radio Baltija	1	2	3	0	9
9. Radio Svoboda (rusų k.)	1	2	3	0	9
10. Znad Wili (radijo stotis lenkų k.)	1	2	3	0	9
11. Lietuvos laikraščių popierinės versijos (Lietuvos rytas, Lietuvos žinios, Kauno diena ir t.t.)	1	2	3	0	9
12. Laikraščių rusų k. Lietuvoje popierinės versijos (Obzor, Litovskij kurjer, Ekspres nedelia, ir t.t.)	1	2	3	0	9
13. Laikraščių lenkų k. Lietuvoje popierinės versijos (Kurier Wilenski, Nasz Czas, Tygodnik Wilensczyzny ir t.t.)	1	2	3	0	9

	Kartą per dieną ir dažniau	Reguliariai, bet ne kasdien	Retai, nereguliariai	Visai nesinaudoju	N/ N
14. Naujienų svetainės internete, lietuvių kalba (delfi.lt, lrytas.lt, alfa.lt ir pan.)	1	2	3	0	9
15. Lietuvos naujienų internetinės svetainės rusų kalba (ru.delfi.lt ir pan.)	1	2	3	0	9
16. Lietuvos naujienų internetinės svetainės lenkų kalba (pl.delfi.lt ir pan.)	1	2	3	0	9
17. Rusijos internetinės naujienų svetainės	1	2	3	0	9
18. Lenkijos internetinės naujienų svetainės	1	2	3	0	9
19. Pasaulinės internetinės naujienų svetainės (CNN, BBC ir t.t.)	1	2	3	0	9
20. Naujienos socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip Facebook, Twitter, YouTube	1	2	3	0	9

Z4. APSKRITAI KALBANT, JŪSŲ MANYMU, AR LIETUVOS ŽINIASKLAIDA (SPAUDA, LAIKRAŠČIAI, TELEVIZIJA, INTERNETINIAI NAUJIENŲ PORTALAI) SUTEIKIA VISIŠKAI PATIKIMAS, PATIKIMAS, NEPATIKIMAS AR VISIŠKAI NEPATIKIMAS ŽINIAS APIE MŪSŲ ŠALIES VALDŽIOS DARBĄ IR PRIIMAMUS SPRENDIMUS? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Visiškai patikimas	3. Nepatikimas
2. Patikimas	4. Visiškai nepatikimas
	9. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė

Z5. APSKRITAI KALBANT, JŪSŲ MANYMU, AR LIETUVOS ŽINIASKLAIDA (SPAUDA, LAIKRAŠČIAI, TELEVIZIJA, INTERNETINIAI NAUJIENŲ PORTALAI) SUTEIKIA VISIŠKAI PATIKIMAS, PATIKIMAS, NEPATIKIMAS AR VISIŠKAI NEPATIKIMAS ŽINIAS APIE JŪSŲ TAUTINĖS GRUPĖS SITUACIJĄ LIETUVOJE? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Visiškai patikimas	3. Nepatikimas
2. Patikimas	4. Visiškai nepatikimas
	9. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė

UŽIMTUMAS

U1. AR JŪS ŠIUO METU DIRBATE? KOKS JŪSŲ PAGRINDINIS UŽIMTUMAS? JŪS ...

1. Darbininkas (- è), techninis darbuotojas (- a)	6. Pensininkas, pensininkė (nedirbantis)
2. Specialistas (- è), tarnautojas (- a)	7. Moksleivis (- è), studentas (- è)
3. Aukščiausio ar vidutinio lygio vadovas (- è)	8. Namų šeimininkė, vaiko priežiūros atostogose
4. Ūkininkas (- è)	9. Bedarbis (- è)
5. Turi savo verslą, įmonės savininkas (-è)	0. <i>Neatsakė</i>

U2. KIEK IŠ VISO ŽMONIŲ, ĮSKAITANT IR JUS, GYVENA KARTU SU JUMIS IR VEDA BENDRĄ NAMŲ ŪKĮ ?

_____ žmonių

U3. KOKIOS VIDUTINĖS JŪSŲ ŠEIMOS PAJAMOS PER MĖNESĮ? SUDĖKITE VISŲ ŠEIMOS NARIŲ, KURIE KARTU SU JUMIS VEDA BENDRĄ ŪKĮ, ATLYGINIMUS, PENSIJAS, STIPENDIJAS, PAŠALPAS IR NURODYKITE, Į KOKIĄ PAJAMŲ GRUPEĮ IŠ KORTELĖS U3 JOS PATENKA. (KORTELĖ U3)

1. Iki 150 eurų	8. 451 – 500 eurų	15. 1001 – 1200 eurų
2. 151 – 200 eurų	9. 501 – 550 eurų	16. 1201 – 1400 eurų
3. 201 – 250 eurų	10. 551 – 600 eurų	17. 1401 – 1600 eurų
4. 251 – 300 eurų	11. 601 – 700 eurų	18. 1601 – 1800 eurų
5. 301 – 350 eurų	12. 701 – 800 eurų	19. 1801 – 2000 eurų
6. 351 – 400 eurų	13. 801 – 900 eurų	20. Virš 2000 eurų
7. 401 – 450 eurų	14. 901 – 1000 eurų	99. (<i>Neskaityti</i>) Nežino, neatsakė

U4. KURIS IŠ ŠIŲ TEIGINIŲ GERIAUSIAI APIBŪDINA JŪSŲ ŠEIMOS FINANSINĘ PADĖTĮ? (*PERSKAITYTI ATSAKYMŲ VARIANTUS. TIK VIENAS ATSAKYMAS*)

1. Mums neužtenka pinigų net maistui
2. Mums užtenka pinigų maistui, bet labai sunku nusipirkti drabužių
3. Mums užtenka pinigų maistui bei drabužiams ir mes galime šiek tiek sutaupyti, bet to neužtektų stambesniai pirkiniui (pvz., televizoriui arba šaldytuvui)
4. Mums yra prieinami kai kurie brangūs daiktai, tokie kaip televizorius, šaldytuvas ir kiti, bet labai brangių pirkinių mes negalime sau leisti (pirkti butą, vasarnamį ar pan.)
5. Mes galime sau leisti pirkti viską, ko norime
9. (*Neskaityti*) Nežino, neatsakė

Dėkojame už dalyvavimą apklausoje !

INTERVIU PABAIGA:

2015 m. .... mėn. .... d. .... val. .... min.

Priedas Nr. 2 Klausimynas rusų kalba

Исследование проводит: Центр социальных исследований Литвы по договору с Министерством Культуры Литовской Республики (договор Но.. VP –121, от 25 сентября 2015 г.).
Опрос проводит UAB „Baltijos tyrimai“ по договору с Центром социальных исследований Литвы (договор Но. ET-2015-1, от 6 октября 2015 г.)

ВОПРОСНИК НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ – ноябрь 2015 года

Участие в опросе добровольное!

VIETOVĖS TIPAS:	Vilniaus m.	Vilniaus raj.	Klaipėda	Šalčininkų raj./miestas	Šalčininkų raj./kaimas	Visaginas
	1	2	3	4	5	6

INTERVIU PRADŽIA: 2015 m. .... mėn. .... d. .... val. .... min.

„Добрый день / вечер ! Меня зовут ..... [имя, фамилия]. Я являюсь интервьюэром UAB “Baltijos tyrimai”.
[Укажите контакты ЦСИЛ, передайте описание исследования.]

Центр социальных исследований Литвы проводит исследование о положении представителей этнических меньшинств Литвы. Это исследование проводится по заказу Министерства Культуры Литовской Республики с целью оценить положение этнических меньшинств в Литве и их потребности.

Нас интересует самоопределение, гражданская активность, опыт со случаями дискриминации людей принадлежащих к другим этническим группам (к другой национальности) чем литовцы (русских, поляков, беларусов и др.), живущих в Литве. Вы и Ваша семья отобраны для этого исследования по случайной выборке, поэтому нам очень важно, чтобы именно Вы согласились ответить на вопросы.

Все Ваши ответы и вся информация о Вас является полностью анонимной и конфиденциальной, она будет использована только для статистического анализа в обобщенном виде. Интервью займёт около 30 минут.

Перед началом интервью, мы должны выбрать, кого из членов семьи будем спрашивать.

ИНТ: ВЫ ДОЛЖНЫ ВЫБРАТЬ РЕСПОНДЕНТА, КОТОРЫЙ (-АЯ) СООТВЕТСТВУЕТ СЛЕДУЮЩИМ ТРЕБОВАНИЯМ:

**СЧИТАЕТ СЕБЯ ПРЕДСТАВИТЕЛЕМ НЕ ЛИТОВСКОЙ ЭТНИЧЕСКОЙ ГРУППЫ (РУССКИМ, ПОЛЯКОМ, БЕЛАРУСОМ ИЛИ ДРУГОЙ -
→ ПОДХОДЯТ ВСЕ ЭТНИЧЕСКИЕ ГРУППЫ);**

ЯВЛЯЕТСЯ ГРАЖДАНИНОМ ЛИТВЫ;

ЕМУ / ЕЙ ИСПОЛНИЛОСЬ 18 ЛЕТ;

ПСИХИЧЕСКИ ЗДОРОВ (ЕСЛИ НЕТРЕЗВЫЙ, НЕ ОПРАШИВАТЬ);

ЕГО / ЕЁ ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ ИЗ ВСЕХ ЧЛЕНОВ СЕМЬИ НАИБОЛЕЕ БЛИЗКО К ДАТЕ ОПРОСА.

A1	Есть ли в Вашей семье (домохозяйстве) кто-нибудь, кто себя считает не литовцем (русским, поляком, беларусом или другой национальности)?	1 – Да 2 – Нет → [ИНТ: ПОБЛАГОДАРИТЕ – ЗАКОНЧИТЬ ОПРОС]
A2	Мне надо найти лиц другой этнической группы, чем литовцы, кто имеет гражданство Литовской Республики. Есть ли такие в вашей семье (домохозяйстве)?	1 – Да 2 – Нет → [ИНТ: ПОБЛАГОДАРИТЕ – ЗАКОНЧИТЬ ОПРОС]
A3	У кого из тех, кто считает себя представителем не литовской этнической группы, имеет гражданство ЛР и старше 18 лет, день рождения ближе всего к	[ЗАПИШИТЕ ИМЯ – ЭТО НАШ РЕСПОНДЕНТ] _____

	сегодняшнему дню?	
A4	Согласны ли Вы участвовать в опросе?	1 – Да 2 – Нет → [INT: закончить опрос]

ИНТ: ВОПРОСЫ D1 – D4 ОЧЕНЬ ВАЖНЫ ДЛЯ АНАЛИЗА ДАННЫХ ОПРОСА, ПО ЭТОМУ ПОПРОСИТЕ РЕСПОНДЕТА ОБЯЗАТЕЛЬНО НА ИХ ОТВЕТИТЬ (БЕЗ ЭТИХ ОТВЕТОВ ДАЛЬШЕ НЕ СПРАШИВАТЬ, ТАК КАК АНКЕТА НЕ БУДЕТ ЗАЩИТАНА. ЕСЛИ НЕ ОТВЕТИЛ, ОТМЕТИТЬ КАК ОТКАЗ ОТ УЧАСТИЯ В ОПРОСЕ):

D1. ПОЛ РЕСПОНДЕНТА:

D2. ВОЗРАСТ РЕСПОНДЕНТА: _____ лет

1. Мужчина
2. Женщина

D3. К КАКОЙ НАЦИОНАЛЬНОСТИ (ЭТНИЧЕСКОЙ ГРУППЕ) ВЫ СЕБЯ ПРИЧИСЛЯЕТЕ?

1. Русский (-ая)
2. Поляк (-а)
3. Другая – Какая? _____ (записать)

D4. В КАКОЙ СТРАНЕ ВЫ РОДИЛИСЬ?

В Литве..... 1

В другой – Какой?..... 2   Назовите в какой стране (записать): _____

D5. ВАШЕ СЕМЕЙНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ?

1. Неженат, незамужем (не имеет партнера / -ши)
4. Разведен /-на (не имеет партнера / -ши)
2. Живет с партнером /-шей (гражданский брак)
5. Вдовец, вдова (не имеет партнера / -ши)
3. Женат, замужем (зарегистрированный брак)
9. (Не зачитывать) Не ответил

D6. УКАЖИТЕ НАЦИОНАЛЬНОСТЬ ДРУГИХ ЧЛЕНОВ ВАШЕЙ СЕМЬИ ? МОЖЕТ БЫТЬ И СМЕШАНАЯ НАЦИОНАЛЬНОСТЬ (РАЗНОЕ ЭТНИЧЕСКОЕ ПРОИСХОЖДЕНИЕ), ТОГДА УКАЖИТЕ НЕСКОЛЬКО.

D6A	Супруг (-а) / партнер (-ша) : (если смешанная национальная принадлежность, укажите)	0. Не имеет 1. Литовец (-ка) 2. Русский (-ая) 3. Поляк (-а) 4. Другая - Какая? _____ (записать) 9. (Не зачитывать) Не ответил
D6B	Ваш отец: (если смешанная национальная принадлежность, укажите)	1. Литовец 2. Русский 3. Поляк 4. Другая - Какая? _____ (записать) 9. (Не зачитывать) Не ответил
D6C	Ваша мать: (если смешанная национальная принадлежность, укажите)	1. Литовка 2. Русская 3. Полька

	4. Другая - Какая? _____ (записать)
	9. (Не зачитывать) Не ответил

D7A. К КОТОРОЙ ИЗ ПЕРЕЧИСЛЕННЫХ ГРУПП ВЫ СЕБЯ ПРИЧИСЛЯЕТЕ В ПЕРВУЮ ОЧЕРЕДЬ – КОТОРАЯ ИЗ ПРЕДСТАВЛЕННЫХ НА КАРТОЧКЕ D7 ГРУПП ВАМ БЛИЖЕ ВСЕГО ? (КАРТОЧКА D7. **ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В СТОЛБЦЕ D7A)**

D7B. КОТОРОУЮ ИЗ НИХ ВЫ БЫ ВЫБРАЛИ НА ВТОРОМ МЕСТЕ? (**ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В СТОЛБЦЕ D7B)**

	D7A. В первую очередь: (Только один ответ)	D7B. На втором месте: (Только один ответ)
1. Сослуживцы	1	1
2. Все, говорящие на моем родном языке	2	2
3. Люди моей профессии	3	3
4. Люди моей национальности в Литве	4	4
5. Люди такого же вероисповедания как и я	5	5
6. Люди моей национальности, где бы они не проживали	6	6
7. Люди моего поколения	7	7
8. Сторонники политической партии, за которую я голосую	8	8
9. Жители России	9	9
10. Жители Польши	10	10
11. Другое – Что? (Укажите)	11 _____	11 _____
99. (Не зачитывать) Не знает, не ответил	99	99

D8. КАК БЫ ВЫ ПОЧУВСТВОВАЛИ СЕБЯ, ЕСЛИ БЫ ВАС НАЗВАЛИ ЛИТОВЦЕМ / ЛИТОВКОЙ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. **ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ**)

1. Мне бы понравилось – я не был бы против
2. Мне бы это не понравилось, потому что я другой национальности
3. Мне без разницы / мне все равно
4. Другое – Что? (Укажите) _____
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

F7. КАК ВЫ ДУМАЕТЕ, КАКИЕ ПОЛИТИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ ДОЛЖНО ПРИНЯТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЛИТВЫ В СВЯЗИ С ВОЗМОЖНЫМ ПРИБЫТИЕМ БЕЖЕНЦЕВ? СОГЛАСНЫ ЛИ ВЫ ИЛИ НЕ СОГЛАСНЫ С ТАКИМИ ВОЗМОЖНЫМИ РЕШЕНИЯМИ? (КАРТОЧКА F7 СО ШКАЛОЙ. СПРОСИТЬ И ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ)

	Не согласен	Скорее не согласен чем согласен	Скорее согласен чем не согласен	Согласен	Н/ Н
1. Позволить приехать всем, кто соответствует статусу беженца	1	2	3	4	9
2. Позволить приехать только тем, которые в Литве получают работу	1	2	3	4	9
3. Надо строго ограничивать число					

приезжающих беженцев	1	2	3	4	9
4. Литва должна отказаться от участия в программе по переселению беженцев	1	2	3	4	9

F8. КАКОВО ВАШЕ ОТНОШЕНИЕ К БЕЖЕНЦАМ ИЗ ЭТИХ СТРАН? (КАРТОЧКА F8 СО ШКАЛОЙ. СПРОСИТЬ И ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ)

	Положительное	Скорее положительное	Скорее негативное	Негативное	Н/Н
1. Из Эритреи	1	2	3	4	9
2. Из Ирака	1	2	3	4	9
3. Из Сирии	1	2	3	4	9
4. Из Украины	1	2	3	4	9
5. Из Вьетнама	1	2	3	4	9
6. Из Грузии	1	2	3	4	9
7. Из Афганистана	1	2	3	4	9

ВОПРОСЫ ОБ ОБРАЗОВАНИИ

S1. КАКОЕ ВАШЕ ОБРАЗОВАНИЕ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Начальное
2. Основное (неоконченное среднее)
3. Среднее
4. Профессиональное (профтехучилище, среднее с профессиональной квалификацией)
5. Профессиональное образование после среднего / средне-специальное (техникум)
6. Не университетское высшее (колледж / коллегия)
7. Университетское высшее – бакалавр
8. Университетское высшее – магистр или ему соответствующая профессиональная квалификация, диплом высшего образования после 5 лет обучения (как было раньше)
9. Университетское высшее – доктор наук

S2. СРАВНИВАЯ УРОВЕНЬ СВОЕГО ОБРАЗОВАНИЯ С ОБРАЗОВАНИЕМ СВОЕГО ОТЦА / МАТЕРИ, ВЫ МОГЛИ БЫ СКАЗАТЬ, ЧТО ВАШЕ ОБРАЗОВАНИЕ ...? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ)

S2A	Ваше образование ... :	1. Выше чем у Вашего отца 2. Ниже чем у Вашего отца 3. Такое же, как и у Вашего отца 9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил
S2B	Ваше образование ... :	1. Выше чем у Вашей матери 2. Ниже чем у Вашей матери 3. Такое же, как и у Вашей матери 9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

S3. НА КАКОМ ЯЗЫКЕ ВЫ ЗАКОНЧИЛИ ВАШЕ САМОЕ ВЫСОКОЕ ИМЕЮЩЕЕСЯ ОБРАЗОВАНИЕ (Т.О. НА КАКОМ ЯЗЫКЕ ВЫ УЧИЛИСЬ ТОГДА)? (ЕСЛИ ВЫ УЧИЛИСЬ ИСПОЛЬЗУЯ НЕСКОЛЬКО ЯЗЫКОВ В ТОМ ЖЕ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ – УКАЖИТЕ)?

1. На литовском	3. На польском
2. На русском	4. Другое – (Укажите) _____
	9. Не ответил

S4. НА КАКОМ ЯЗЫКЕ ВЫ ОБЫЧНО ОБЩАЕТЕСЬ В СЕМЬЕ, ДОМА? (ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. На литовском	5. На польском и на литовском
2. На русском	6. На польском и на русском
3. На русском и на литовском	7. Другое – (Укажите) _____
4. На польском	9. Не ответил

S5. НАСКОЛЬКО ХОРОШО ВЫ ЗНАЕТЕ (ВЛАДЕЕТЕ) ЭТИМИ ЯЗЫКАМИ? СКАЖИТЕ О КАЖДОМ ИЗ ЯЗЫКОВ, КОТОРОЕ УТВЕРЖДЕНИЕ ИЗ КАРТОЧКИ S5 ЛУЧШЕ ВСЕГО ВАМ ПОДХОДИТ. (КАРТОЧКА S5. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В КАЖДОМ СТОЛБИКЕ)

	S5A. Литовский	S5B. Русский	S5C. Польский	S5D. Английский
1. Свободно говорю, читаю и пишу	1	1	1	1
2. Могу говорить, но трудно читать и писать	2	2	2	2
3. Умею читать, но трудно говорить и общаться	3	3	3	3
4. Понимаю, что говорят, но не могу ответить	4	4	4	4
5. Ничего не понимаю – не знаю этого языка	5	5	5	5
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил	9	9	9	9

Если в вопросе S5A = 1 или 9, тогда далее спросить вопрос T1;

Если в вопросе S5A = 2, 3, 4, 5, тогда далее спросить вопросы S6 – S9.

S6. В ТЕЧЕНИЕ 12 МЕСЯЦЕВ БЫЛИ ЛИ У ВАС ПРОБЛЕМЫ ИЗ-ЗА НЕЗНАНИЯ (НЕДОСТАТОЧНОГО УМЕНИЯ) ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА НА РАБОТЕ ИЛИ ВО ВРЕМЯ ПОИСКА РАБОТЫ?

1. Да, были проблемы	---→ Далее спросить вопрос S7
2. Нет, проблем не было	---→ Далее спросить вопрос S8
3. Не было таких ситуаций	---→ Далее спросить вопрос S8
9. (Не зачитывать) Нет ответа	---→ Далее спросить вопрос S8

S7. УКАЖИТЕ, КАКИЕ ТРУДНОСТИ У ВАС ВОЗНИКАЛИ ИЗ-ЗА НЕУМЕНИЯ ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА В ТЕЧЕНИИ 12 МЕСЯЦЕВ? (КАРТОЧКА S7. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В КАЖДОЙ СТРОЧКЕ)

	Да, были	Не было таких проблем	Не было такой ситуации	Н/Н
1. Чувствуете себя неловко, когда общаетесь с коллегами по работе (напр., из-за своего акцента или неспособности правильно говорить и др.)	1	2	3	9
2. Приходится часто просить помощи у других, когда надо выполнять задания на работе (напр., заполняя бумаги, общаясь с клиентами, посетителями и др.)	1	2	3	9
3. Из-за незнания литовского языка Вас не повысили по службе, Вы не смогли улучшить свое положение на работе	1	2	3	9
4. Не могли получить желаемой работы / не приняли на работу	1	2	3	9
5. Потеряли работу	1	2	3	9
6. Другое – Что? (Укажите) _____				9

S8. ИЗУЧАЕТЕ ЛИ ВЫ ЛИТОВСКИЙ ЯЗЫК В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Да, но не изучаю специально – просто стараюсь больше говорить, читать на литовском
2. Да, посещаю курсы литовского языка
3. Да, самостоятельно учусь из учебников, в интернете и др.
4. Нет, не учусь, потому что уже нет смысла это делать (из-за приклонного возраста, собираюсь уехать из Литвы и др.)
5. Нет, потому что мне этого не надо
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

S9. ПОСЕЩАЛИ БЫ ВЫ БЕЗПЛАТНЫЕ КУРСЫ ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА, КОТРЫЕ ПРОВОДИЛО БЫ МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Определенно да
2. Скорее да, если устроит предложенное время
3. Нет, нет необходимости
9. Не знает, не ответил

МЕЖЭТНИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ И ДРУГИЕ ВОПРОСЫ

ДАЛЕЕ СПРОСИТЬ ВСЕХ

T1. Я БУДУ ЧИТАТЬ УТВЕРЖДЕНИЯ, А ВЫ СКАЖИТЕ, НАСКОЛЬКО ДЛЯ ВАС ЭТО ВАЖНО – ОЧЕНЬ ВАЖНО, СКОРЕЕ ВАЖНО, СКОРЕЕ НЕ ВАЖНО ИЛИ СОВСЕМ НЕ ВАЖНО?

НАСКОЛЬКО ДЛЯ ВАС ВАЖНО, ЧТОБЫ ... (ЗАЧИТАЙТЕ УТВЕРЖДЕНИЯ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В КАЖДОЙ СТРОЧКЕ)

[ИНТЕРВЬЮЭРУ: ЕСЛИ У РЕСПОНДЕНТА НЕТ ДЕТЕЙ, СПРОСИТЕ: „ЕСЛИ БЫ У ВАС БЫЛИ БЫ ДЕТИ, НАСКОЛЬКО ДЛЯ ВАС БЫЛО БЫ ВАЖНО, ЧТОБЫ ...”]

	Очень важно	Скорее важно	Скорее не важно	Совсем не важно	Н/Н
1. ... Ваши дети посещали детсад, в котором бы дети воспитывались на Вашем родном языке	1	2	3	4	9

2. ... Ваши дети посещали школу, в которой бы дети обучались на Вашем родном языке	1	2	3	4	9
3. ... Ваши дети изучали бы Ваш родной язык в школе, в которой все обучение проводилось бы на литовском	1	2	3	4	9
4. ... Ваши дети в школе изучали бы историю и культуру Вашей этнической группы	1	2	3	4	9
5. ... Вы имели бы возможность читать газеты и журналы на вашем родном языке	1	2	3	4	9
6. ... Вы имели бы возможность участвовать в мероприятиях, посвященных традиционным праздникам Вашей этнической группы	1	2	3	4	9
7. ... Вы имели бы возможность посещать разные мероприятия на Вашем родном языке (напр., в театре, кинотеатре, на концертах и др.)	1	2	3	4	9
8. ... Вы имели бы возможность разговаривать на Вашем родном языке в повседневной жизни	1	2	3	4	9
9. ... Вы могли бы сохранить культуру, традиции и обычаи Вашей этнической группы	1	2	3	4	9
	Очень важно	Скорее важно	Скорее не важно	Совсем не важно	Н/ Н
10. ... иметь представителей своей национальности в Сейме Литвы (в парламенте страны)	1	2	3	4	9
11. ... Ваши дети посещали бы воскресную школу для детей Вашей национальности	1	2	3	4	9
12. ... Вы и другие взрослые Вашей этнической группы могли бы участвовать в деятельности воскресной школы	1	2	3	4	9
13. ... Вы могли участвовать в деятельности общественной организации, объединяющей людей Вашей национальности	1	2	3	4	9

T2. КАК ВЫ СЧИТАЕТЕ, КАКОВА СТЕПЕНЬ НАПРЯЖЕННОСТИ МЕЖДУ ПЕРЕЧИСЛЕННЫМИ НИЖЕ ГРУППАМИ В ЛИТВЕ - НЕТ НАПРЯЖЕННОСТИ, НЕКОТОРАЯ НАПРЯЖЕННОСТЬ ИЛИ СИЛЬНАЯ НАПРЯЖЕННОСТЬ? (ЗАЧИТАЙТЕ УТВЕРЖДЕНИЯ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В КАЖДОЙ СТРОЧКЕ)

	Нет напряженности	Некоторая	Сильная	Н/ Н
1. Между бедными и богатыми	1	2	3	9
2. Между людьми старшего и младшего поколения	1	2	3	9
3. Между литовцами и проживающими в Литве национальными меньшинствами	1	2	3	9
4. Между проживающими в Литве русскими и литовцами	1	2	3	9
5. Между проживающими в Литве поляками и литовцами	1	2	3	9
6. Между проживающими в Литве евреями и литовцами	1	2	3	9
7. Между проживающими в Литве цыганами и литовцами	1	2	3	9
8. Между представителями разных вероисповеданий (религиозных групп)	1	2	3	9

ВОПРОСЫ О ДИСКРИМИНАЦИИ

Теперь поговорим о дискриминации. В этом случае имеется в виду те случаи, когда к другим относятся менее положительно из-за различий по возрасту, полу, национальности и по другим причинам.

№1. СКАЖИТЕ, НАСКОЛЬКО ЭТИ ФОРМЫ ДИСКРИМИНАЦИИ, ПО ВАШЕМУ, РАСПРОСТРАНЕНЫ В ЛИТВЕ – ОЧЕНЬ ШИРОКО, ДОСТАТОЧНО ШИРОКО, ДОСТАТОЧНО РЕДКО, ОЧЕНЬ РЕДКО ИЛИ ТАКОЙ ДИСКРИМИНАЦИИ В ЛИТВЕ НЕТ ВООБЩЕ? (ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ В КАЖДОЙ СТРОЧКЕ)

	Очень широко	Дост. широко	Дост. редко	Очень редко	Нет вообще	Н/Н
1. По национальному признаку	1	2	3	4	5	9
2. Из-за пола	1	2	3	4	5	9
3. Из-за сексуальной ориентации (геи, лесбиянки)	1	2	3	4	5	9
4. Из-за возраста	1	2	3	4	5	9
5. Из-за вероисповедания (религии)	1	2	3	4	5	9
6. Из-за инвалидности	1	2	3	4	5	9

№2. В ТЕЧЕНИЕ ПОСЛЕДНИХ 12 МЕСЯЦЕВ ЛИЧНО ВЫ СТОЛКНУЛИСЬ ЛИ СО СЛУЧАЯМИ ДИСКРИМИНАЦИИ ИЛИ ПРЕСЛЕДОВАНИЕМ ПО НИЖЕ ПЕРЕЧИСЛЕННЫМ ПРИЧИНАМ (ИЗ-ЗА ОДНОЙ ИЛИ ИЗ-ЗА НЕСКОЛЬКИХ ПРИЧИН)? (ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ)

	ДА	НЕТ	Не знает, не ответил
1. Из-за Вашей национальности	1	2	9
2. Из-за Вашего пола	1	2	9
3. Из-за Вашего возраста	1	2	9
4. Из-за Вашего вероисповедания	1	2	9
5. Другие – Какие? (Укажите)	1	2	9

Если в вопросе N2.1 ответ "ДА" – далее спросить вопрос N3;

Если в вопросе N2.1 ответ „НЕТ“ – далее спросить вопрос N4.

№3. ГДЕ ВЫ СТОЛКНУЛИСЬ СО СЛУЧАЯМИ ДИСКРИМИНАЦИИ ИЛИ ПРЕСЛЕДОВАНИЯ ИЗ-ЗА ВАШЕЙ НАЦИОНАЛЬНОСТИ В ТЕЧЕНИИ ПОСЛЕДНИХ 12 МЕСЯЦЕВ? (ПОКАЖИТЕ КАРТОЧКУ N3. ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ)

	ДА	НЕТ	Не подходит	Н/Н
1. В школе / университете	1	2	0	9
2. На работе	1	2	0	9
3. В госучреждении	1	2	0	9
4. В учреждении здравоохранения	1	2	0	9
5. В суде	1	2	0	9
6. В полиции	1	2	0	9
7. В церкви / в костеле и в других подобных местах	1	2	0	9
8. Когда искали работу	1	2	0	9
9. В кафе, ресторане, баре или на дискотеке	1	2	0	9
10. На улице	1	2	0	9
11. Общаясь с соседями	1	2	0	9
12. В магазине	1	2	0	9
13. В общественном транспорте	1	2	0	9
14. В другом месте – Где? (Укажите)	1	2	0	9

ДАЛЕЕ СПРОСИТЬ ВСЕХ

№4. ПО ВАШЕМУ, ЧЕЛОВЕК С ТАКОЙ ЖЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КВАЛИФИКАЦИЕЙ И ТАКИМ ЖЕ ОБРАЗОВАНИЕМ, НО ДРУГОЙ НАЦИОНАЛЬНОСТИ ЧЕМ БОЛЬШИНСТВО В ЛИТВЕ, МОГ БЫ ИМЕТЬ ОДИНАКОВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ПОЛУЧИТЬ РАБОТУ И РАВНЫЕ ШАНСЫ ПОДНЯТСЯ ПО КАРЬЕРНОЙ ЛЕСТНИЦЕ, КАК И ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ЛИТОВСКОЙ НАЦИОНАЛЬНОСТИ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Думаю, что возможности ниже чем у лица литовской национальности
2. Думаю, что возможности такие же как и у лица литовской национальности
3. Думаю, что возможности выше чем у лица литовской национальности
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

№5. В ОБЩЕСТВЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ РАЗНЫХ СОЦИАЛЬНЫХ ГРУПП ПО СВОЕМУ ПОЛОЖЕНИЮ НЕРЕДКО ОЦЕНИВАЮТСЯ КАК СТОЯЩИЕ НА БОЛЕЕ ВЫСОКОМ ИЛИ БОЛЕЕ НИЗКОМ УРОВНЕ (напр., богатые и бедные, рабочие и руководители и т.д.).

А ЛИЧНО ВЫ, ПО ВАШЕМУ МНЕНИЮ, ПОДНЯЛИСЬ ИЛИ ОПУСТИЛИСЬ НА СТУПЕНЯХ ОБЩЕСТВЕННОЙ ИЕАРХИИ В ТЕЧЕНИИ ПОСЛЕДНИХ 10 ЛЕТ?

1. Поднялся
2. Опустился
3. Нахожусь там же, где и был 10 лет назад
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

ВОПРОСЫ ОБ УЧАСТИИ В ОБЩЕСТВЕННОЙ И ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ

Р1. КАК БЫ ВЫ ОЦЕНИЛИ УРОВЕНЬ ЖИЗНИ В ЛИТВЕ В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ ПО 10 БАЛЬНОЙ ШКАЛЕ, ГДЕ 1 БАЛ ОЗНАЧАЕТ „ОЧЕНЬ ПЛОХОЙ“, А 10 - „ОЧЕНЬ ХОРОШИЙ УРОВЕНЬ“?

Очень плохой	1.....2.....3.....4.....5.....6.....7.....8.....9.....10	Очень хороший	99. Н / Н
---------------------	---	----------------------	------------------

Р2. РАЗНЫЕ ОБЩЕСТВЕННЫЕ ГРУППЫ ИМЕЮТ РАЗНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ВЛИЯТЬ НА ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ, КОТОРЫЕ ВАЖНЫ КАК И ДЛЯ ВСЕГО ОБЩЕСТВА, ТАК И ДЛЯ ОТДЕЛЬНЫХ ГРУПП НАСЕЛЕНИЯ. ОЦЕНИТЕ ЭТИ ГРУППЫ ЛЮДЕЙ ПО УРОВНЮ ВОЗМОЖНОСТИ ОКАЗЫВАТЬ ВЛИЯНИЕ НА ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ ПО 10 БАЛЬНОЙ ШКАЛЕ, ГДЕ 1 БАЛ ОЗНАЧАЕТ „НЕ ИМЕЮТ НИКАКОГО ВЛИЯНИЯ“, О 10 – „ИМЕЮТ ОЧЕНЬ БОЛЬШОЕ ВЛИЯНИЕ“?

(СПРОСИТЬ И ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ ИЗ УТВЕРЖДЕНИЙ)

	Не имеют никакого влияния	Имеют очень большое влияние
1. Вы лично	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
2. Обыкновенные люди	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
3. Общественные организации, общины	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
4. Представители СМИ	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
5. Предприниматели	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
6. Национальные меньшинства в Литве	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
7. Русские проживающие в Литве	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
8. Поляки проживающие в Литве	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
9. Члены Сейма (парламента)	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
10. Чиновники	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
11. Президент	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
12. Старосты	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
13. Советы местного самоуправления	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99

P3. СУЩЕСТВУЮТ РАЗНЫЕ СПОСОБЫ КАК УЛУЧШИТЬ ОБЩЕСТВЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ. ДЕЛАЛИ ЛИ ВЫ ЧТО ЛИБО ИЗ НИЖЕ ПЕРЕЧИСЛЕННОГО В ТЕЧЕНИЕ ПОСЛЕДНЕГО ГОДА? (СПРОСИТЬ И ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ ИЗ УТВЕРЖДЕНИЙ)

	ДА	НЕТ	Н/Н
1. Обратились с просьбой к политику	1	2	9
2. Обратились с сообщением о нарушениях закона в разные контролирующие институты (в полицию, налоговую службу и др.)	1	2	9
3. Участвовали в деятельности партии, политической организации	1	2	9
4. Участвовали в деятельности общественных организаций	1	2	9
5. Участвовали в социальной деятельности, проводимой религиозной общиной	1	2	9
6. Участвовали в бесплатной общественной или политической кампании (распространяли или разносили плакаты, значки, наклейки, листовки, так же и по интернету)	1	2	9
7. Участвовали в демонстрациях, митингах или в пикетах	1	2	9
8. Участвовали в деятельности местной общины (напр., в субботниках, в благотворительных акциях и в других)	1	2	9

P4. ГОЛОСОВАЛИ ЛИ ВЫ НА ВЫБОРАХ В МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ В 2015 ГОДУ?

1. Да   2. Нет   9. Не помнит / нет ответа

ВОПРОСЫ О СМИ

Z1. КАК ЧАСТО ВЫ СЛЕДИТЕ ЗА НОВОСТЯМИ (ВООБЩЕ – О СОБЫТИЯХ В ЛИТВЕ И МИРЕ)? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Несколько раз в день   3. Регулярно, но не каждый день
2. Раз в день   4. Редко, не регулярно
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

Z2. КАК ЧАСТО ВЫ СЛЕДИТЕ ЗА НОВОСТЯМИ В ЛИТВЕ? (ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)

1. Несколько раз в день   3. Регулярно, но не каждый день
2. Раз в день   4. Редко, не регулярно
9. (Не зачитывать) Не знает, не ответил

Z3. ГДЕ И КАК ЧАСТО ВЫ СЛЕДИТЕ ЗА НОВОСТЯМИ В ЛИТВЕ И В МИРЕ? (СПРОСИТЬ И ОТМЕТИТЬ О КАЖДОМ)

	Раз в день и чаще	Регулярно, но не каждый день	Редко, не регулярно	Не пользуюсь совсем	Н/Н
1. Общественное ТВ Литвы (LRT Televizija, LRT Kultūra)	1	2	3	0	9
2. Другие ТВ каналы на литовском языке (LNK, TV3, Lietuvos ryto, Info TV и др.)	1	2	3	0	9

3. ТВ каналы России (ПБК, РТР, НТВ и др.)	1	2	3	0	9
4. ТВ каналы Польши (TV Polonija, Polski TV1, Polsat и др.)	1	2	3	0	9
5. Мировые ТВ каналы новостей (CNN, BBC, Euronews и др.)	1	2	3	0	9
6. Общественное радио Литвы (LRT Radijas, LRT Klasika, LRT Opus)	1	2	3	0	9
7. Другие радиостанции на литовском языке (Žinių radijas, Lietus, M1, RC и др.)	1	2	3	0	9
8. Русское радио Балтия	1	2	3	0	9
9. Радио Свобода (на русском языке)	1	2	3	0	9
10. Znad Wilii (радио на польском языке)	1	2	3	0	9
11. Газеты Литвы на литовском языке (Lietuvos rytas, Lietuvos žinios, Kauno diena и др.)	1	2	3	0	9
12. Газеты Литвы на русском языке (Обзор, Литовский курьер, Экспресс неделя и др.)	1	2	3	0	9
13. Газеты Литвы на польском языке (Kurier Wilenski, Nasz Czas, Tygodnik Wilenszczyzny и др.)	1	2	3	0	9
	Раз в день и чаще	Регулярно, но не каждый день	Редко, не регулярно	Не пользуюсь совсем	<i>H/H</i>
14. Онлайн новости и информация на литовском языке (delfi.lt, lrytas.lt, alfa.lt и др.)	1	2	3	0	9
5. Онлайн новости и информация на веб-сайтах информационных агентств Литвы на русском языке (ru.delfi.lt и др.)	1	2	3	0	9
16. Онлайн новости и информация на веб-сайтах информационных агентств Литвы на польском языке (pl.delfi.lt и др.)	1	2	3	0	9
17. Онлайн новости и информация на веб-сайтах информационных агентств России	1	2	3	0	9
18. Онлайн новости и информация на веб-сайтах информационных агентств Польши	1	2	3	0	9
19. Онлайн новости и информация на веб-сайтах мировых информационных агентств (CNN, BBC и др.)	1	2	3	0	9
20. Посты / информация в соцсетях, например Facebook, Twitter, YouTube	1	2	3	0	9

Z4. КАК ВЫ ДУМАЕТЕ, СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ ЛИТВЫ (ГАЗЕТЫ, ЖУРНАЛЫ, ТЕЛЕВИДЕНИЕ, ОНЛАЙН НОВОСТИ И ИНФОРМАЦИЯ НА РАЗНЫХ ВЕБ-САЙТАХ В ИНТЕРНЕТЕ) ПРЕДОСТАВЛЯЮТ ВАМ ПОЛНОСТЬЮ ДОСТОВЕРНУЮ, ДОСТОВЕРНУЮ, НЕ ДОСТОВЕРНУЮ ИЛИ СОВСЕМ НЕ ДОСТОВЕРНУЮ ИНФОРМАЦИЮ О РАБОТЕ ВЛАСТЕЙ В НАШЕЙ СТРАНЕ И РЕШЕНИЯХ, КОТОРЫЕ ОНИ ПРИНИМАЮТ? *(ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)*

1. Полностью достоверную	3. Не достоверную
2. Достоверную	4. Совсем не достоверную
	9. <i>(Не зачитывать)</i> Не знает, не ответил

Z5. КАК ВЫ ДУМАЕТЕ, СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ ЛИТВЫ (ГАЗЕТЫ, ЖУРНАЛЫ, ТЕЛЕВИДЕНИЕ, ОНЛАЙН НОВОСТИ И ИНФОРМАЦИЯ НА РАЗНЫХ ВЕБ-САЙТАХ В ИНТЕРНЕТЕ) ПРЕДОСТАВЛЯЮТ ВАМ ПОЛНОСТЬЮ ДОСТОВЕРНУЮ, ДОСТОВЕРНУЮ, НЕ ДОСТОВЕРНУЮ ИЛИ СОВСЕМ НЕ ДОСТОВЕРНУЮ ИНФОРМАЦИЮ О СИТУАЦИИ ВАШЕЙ ЭТНИЧЕСКОЙ ГРУППЫ В ЛИТВЕ? *(ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ)*

1. Полностью достоверную	3. Не достоверную
2. Достоверную	4. Совсем не достоверную
	9. <i>(Не зачитывать)</i> Не знает, не ответил

ЗАНЯТОСТЬ

U1. РАБОТАЕТЕ ЛИ ВЫ В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ? КАКОЕ ВАШЕ ОСНОВНОЕ ЗАНЯТИЕ? ВЫ ...

1. Рабочий (- ца), технический работник (- ца)	6. Пенсионер (-ка) (не работающий)
2. Специалист, служащий (- ая)	7. Учащийся, студент
3. Руководитель высшего или среднего уровня	8. Домохозяйка, в декретном отпуске
4. Фермер	9. Безработный (- ая)
5. Частный предприниматель, владелец предпр.	0. <i>Не ответил</i>

U2. СКОЛЬКО ЧЕЛОВЕК, ВКЛЮЧАЯ И ВАС, ЖИВУТ В ВАШЕМ ДОМОХОЗЯЙСТВЕ ?

Напишите: _____ человек

U3. КАКОВ СРЕДНЕМЕСЯЧНЫЙ ДОХОД ВАШЕЙ СЕМЬИ (ДОМОХОЗЯЙСТВА) ? СЛОЖИТЕ ВСЕ ДОХОДЫ ВСЕХ ЧЛЕНОВ ВАШЕЙ СЕМЬИ, КОТОРЫЕ ВЕДУТ С ВАМИ ОБЩЕЕ ХОЗЯЙСТВО – ЗАРАБОТНУЮ ПЛАТУ, ПЕНСИИ, СТИПЕНДИИ, ПОСОБИЯ И СКАЖИТЕ К КАКОЙ ГРУППЕ ДОХОДОВ ИЗ КАРТОЧКИ U3 ОНИ ОТНОСЯТСЯ. (*КАРТОЧКА U3*)

1. 150 евро и меньше	8. 451 – 500 евро	15. 1001 – 1200 евро
2. 151 – 200 евро	9. 501 – 550 евро	16. 1201 – 1400 евро
3. 201 – 250 евро	10. 551 – 600 евро	17. 1401 – 1600 евро
4. 251 – 300 евро	11. 601 – 700 евро	18. 1601 – 1800 евро
5. 301 – 350 евро	12. 701 – 800 евро	19. 1801 – 2000 евро
6. 351 – 400 евро	13. 801 – 900 евро	20. Более 2000 евро
7. 401 – 450 евро	14. 901 – 1000 евро	99. Не знает, не ответил

U4. КОТОРОЕ ИЗ ЭТИХ УТВЕРЖДЕНИЙ ЛУЧШЕ ВСЕГО СООТВЕТСТВУЕТ ФИНАНСОВОМУ ПОЛОЖЕНИЮ ВАШЕЙ СЕМЬИ? (*ЗАЧИТАЙТЕ ОТВЕТЫ. ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ*)

1. Нам не хватает денег даже на еду
2. Нам хватает денег на еду, но очень трудно купить одежду
3. Нам хватает денег на еду или одежду и мы можем немножко отложить, но этого не достаточно для более дорогой покупки (напр., на телевизор или холодильник)
4. Нам доступны некоторые дорогие вещи, такие как телевизор, холодильник и другие, но мы не можем себе позволить очень дорогих покупок (купить квартиру, загородный дом и др.)
5. Мы можем себе позволить покупать все, что захотим
9. (*Не зачитывать*) Не знает, не ответил

Спасибо за участие в опросе !

INTERVIU PABAIGA:

2015 m. .... mēn. .... d. .... val. .... min.

Priedas Nr. 3 Klausimynas lenkų kalba

Badanie przeprowadza: Litewskie Centrum Badań Społecznych według umowy z Ministerstwem Kultury Republiki Litewskiej (Nr. umowy VP –121, data 2015 r. września 25 d.).
Wywiad mieszkańców przeprowadza UAB „Baltijos tyrimai“ według umowy z Litewskim Centrum Badań Społecznych (Nr. umowy ET-2015-1, data 2015 m. października 6 d.)

KWESTIONARIUSZ 2015

Uczestniczenie w wywiadzie jest dobrowolne!

RODZAJ MIEJSCOWOŚCI:	Wilno	Rej. Wileński	Kłajpeda	Rej. Solecznicki / miasto	Rej. Solecznicki / wieś	Visaginas
	1	2	3	4	5	6

POCZĄTEK WYWIADU: 2015 r. .... m. .... d. .... godz. .... min.

„Dzień dobry / Dobry wieczór. Mam na imię..... [IMIĘ, NAZWISKO]. Przeprowadzam wywiad od UAB „Baltijos tyrimai”. [WSKAZAĆ KONTAKTY LCBS, PODAĆ OPIS BADANIA]

Litewskie Centrum Badań Społecznych aktualnie wykonuje badanie sytuacji osób, którzy należą do mniejszości narodowej, na Litwie. Te badanie jest wykonywane na zamówienie Ministerstwa Kultury Republiki Litewskiej w celu oceny sytuacji i potrzeb mniejszości narodowych na Litwie.

Nas ciekawi tożsamość, aktywność obywatelska, doświadczenie dyskryminacji osób o narodowości nie litewskiej [Rosjan/ Polaków/ Białorusinów i innych]. Dla tego wywiadu Pan (-i) i Pana (-i) gospodarstwo domowe byli wybrani przypadkowo, dlatego jest bardzo ważne, żeby się zgodziliście wziąć udział w wywiadzie.

Wszystkie Wasze odpowiedzi i informacja o Was będzie anonimowa i konfidencjonalna. Informacja będzie używana tylko do analizy statystycznej. Wywiad potrwa około 30 minut.

Przed rozpoczęciem wywiadu, musimy wybrać, która osoba będzie pytana.

INT: TRZEBA WYBRAĆ RESPONDENTA, KTÓRY (-A) SPEŁNIA NASTĘPUJĄCE WARUNKI:

ZALICZA SIEBIE DO OSOBY O NARODOWOŚCI NIE LITEWSKIEJ (ROSJANINA, POLAKA, BIAŁORUSINA I INNEJ - → NADAJĄ SIĘ WSZYSTKIE NARODOWOŚCI)

MA OBYWATELSTWO REPUBLIKI LITEWSKIEJ;

MA 18 LAT I WIĘCEJ;

JEST ZDROWY PSYCHICZNIE (JEŻELI RESPONDENT JEST NIETRZEŻWY, NIE PYTAĆ);

KTÓREGO DATA ZBLIŻAJĄCEGO SIĘ DNIA URODZIN JEST NAJBLIŻSZA DACIE WYWIADU.

A1	Czy w tym domu jest ktokolwiek, kto siebie zalicza do nie Litwina (zalicza siebie do Rosjanina, Polaka, Białorusina itp.)?	1 – Tak 2 – Nie → [INT: PODZIĘKOWAĆ – KONIEC]
A2	Chcę znaleźć takie osoby o narodowości (pochodzeniu) nie litewskiej, które mają obywatelstwo litewskie. Czy w tym gospodarstwie domowym są tacy ludzie?	1 – Tak 2 – Nie → [INT: PODZIĘKOWAĆ – KONIEC]
A3	Z tych osób, którzy są narodowości nie litewskiej i	[ZAPISAĆ IMIĘ OSOBY – TO NASZ

	mają obywatelstwo litewskie i są starsi 18 lat, czyje urodziny są w najbliższym terminie?	RESPONDENT] _____
A4	Czy Pan (-i) się zgadza uczestniczyć w wywiadzie?	1 – Tak 2 – Nie → [INT: KONIEC]

INT: PYTANIA D1 – D4 SĄ BARDZO WAŻNE DLA ANALIZY REZULTATÓW BADANIA, DLATEGO POPROSIĆ RESPONDENTA OBOWIĄZKOWO NA NIE ODPOWIEDZIEĆ (BEZ TYCH PYTAŃ DALEJ NIE PYTAĆ, PONIEWAŻ ODPOWIEDZI NIE BĘDĄ ZALICZONE JAKO UDANE BADANIE, ZAZNACZYĆ JAKO ODMOWE):

D1. PŁEĆ: **D2. PANA (-I) WIEK:** _____ lat

1. Mężczyzna
2. Kobieta

D3. DO JAKIEJ NARODOWOŚCI PAN (-I) SIEBIE ZALICZA?

1. Rosjanin (-ka)   2. Polak (-a)   3. Inna narodowość _____ (wskazać)

D4. W JAKIM PAŃSTWIE SIĘ PAN (-I) URODZIŁ/A?

Na Litwie 1

W innym państwie ..... 2 *Wskazać nazwę państwa (Wpisać)* _____

D5. JAKI JEST PANA (-I) STAN CYWILNY?

1. Nieżonaty, niezamężna (nie ma partnera (-ki))	4. Rozwiedziony, rozwiedziona (nie ma partnera (-ki))
2. Mieszka z partnerem (-ką) (małżeństwo niezarejestrowane)	5. Wdowiec, wdowa (nie ma partnera)
3. Żonaty, zamężny (małżeństwo zarejestrowane)	9. <i>(Nie czytać)</i> Nie odpowiedział (-a)

D6. CZY PAN (-I) MOŻE WSKAZAĆ NARODOWOŚĆ INNYCH CZŁONKÓW RODZINY?

MOŻE BYĆ MIESZANA TOŻSAMOŚĆ, KIEDY JEST WSKAZANE KILKA GRUP ETNICZNYCH.

D6A	Małżonek, partner: <i>(jeżeli tożsamość etniczna mieszana, wskazać)</i>	0. Niema 1. Litwin (-ka) 2. Rosjanin (-ka) 3. Polak (-a) 4. Inna narodowość _____ (wskazać) 9. <i>(Nie czytać)</i> Nie odpowiedział (-a)
D6B	Pana (-i) ojciec: <i>(jeżeli tożsamość etniczna mieszana, wskazać)</i>	1. Litwin (-ka) 2. Rosjanin (-ka) 3. Polak (-a) 4. Inna narodowość _____ (wskazać) 9. <i>(Nie czytać)</i> Nie odpowiedział (-a)
D6C	Pana (-i) mama: <i>(jeżeli tożsamość etniczna mieszana, wskazać)</i>	1. Litwin (-ka) 2. Rosjanin (-ka) 3. Polak (-a) 4. Inna narodowość _____ (wskazać)

9. (Nie czytać) Nie odpowiedział (-a)

D7A. DO KTÓREJ Z PONIŻSZYCH GRUP W PIERWSZĄ KOLEJ PAN (-I) SIEBIE ZALICZA – KTÓRA Z WYMIENIONYCH W KARTECZCE D7 GRUP DLA PANA (-I) JEST NAJBLIŻSZA? (KARTECZKA D7. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W SŁUPKU D7A)

D7B. A CO PAN (-I) BY WYBRAŁ/A NA DRUGIM MIEJSCU? (TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W SŁUPKU D7B)

	D7A. W pierwszą kolej: (Tylko jedna odpowiedź)	D7B. Na drugim miejscu: (Tylko jedna odpowiedź)
1. Współpracownicy	1	1
2. Wszyscy, którzy rozmawiają w moim języku ojczystym	2	2
3. Ludzie mojego zawodu	3	3
4. Ludzie mojej narodowości na Litwie	4	4
5. Ludzie tej samej wiary (religii) jak i ja	5	5
6. Ludzie mojej narodowości, nie ważne gdzie mieszkają	6	6
7. Ludzie mojego pokolenia	7	7
8. Zwolennicy partii politycznej, za którą głosuję	8	8
9. Mieszkańcy Rosji	9	9
10. Mieszkańcy Polski	10	10
11. Inne – Kto? (Wskazać)	11 _____	11 _____
99. (Nie czytać) Nie wie, nie odpowiedział (-a)	99	99

D8. JAK PAN (-I) SIĘ BY POCZUŁ (-A), GDYBY BYŁ (-A) NAZWANY (-A) LITWINEM / LITWINKĄ?(PRZECZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. To mi by się spodobało – nie byłbym przeciwko temu
2. To mi by się nie spodobało, bo jestem takiej narodowości, jakiej jestem
3. Dla mnie to jest nieważne
4. Inne – Kto? (Wskazać) _____
9. (Nie czytać) Nie wie, nie odpowiedział (-a)

F7. JAK PAN (-I) MYŚLI, JAKIE POLITYCZNE DECYZJE, DOTYCZĄCE PRZYBYWAJĄCYCH NA LITWĘ UCHODźCÓW, POWINIEN PRZYJĄĆ RZĄD LITEWSKI? CZY PAN (-I) SIĘ ZGADZA CZY NIE ZGADZA Z TAKIMI MOŻLIWYMI DECYZJAMI? (KARTECZKA F7 ZE SKALĄ. PYTAĆ I ZAZNACZYĆ O KAŻDYM)

	Nie zgadzam się	Najprędzej się nie zgadzam niż zgadzam	Najprędzej się zgadzam niż nie zgadzam	Zgadzam się	N/ N
1. Pozwolić przyjechać wszystkim ludziom, którzy spełniają wymagania dotyczące statusu uchodźcy	1	2	3	4	9
2. Pozwolić przyjechać tylko tym ludziom, dla których jest praca na Litwie	1	2	3	4	9
3. Rygorystycznie ograniczyć liczbę przyjeżdżających uchodźców	1	2	3	4	9
4. Litwa powinna odmówić udziału w programie przesiedleń uchodźców	1	2	3	4	9

F8. JAKI JEST PANA (-I) STOSUNEK DO UCHODźCÓW Z TYCH KRAJÓW? (KARTECZKA F8 ZE SKALĄ. PYTAĆ I ZAZNACZYĆ O KAŻDYM)

	Pozytywny	Raczej pozytywny	Raczej negatywny	Negatywny	N/N
1. Z Erytrei	1	2	3	4	9
2. Z Iraku	1	2	3	4	9
3. Z Syrii	1	2	3	4	9
4. Z Ukrainy	1	2	3	4	9
5. Z Wietnamu	1	2	3	4	9
6. Z Gruzji	1	2	3	4	9
7. Z Afganistanu	1	2	3	4	9

PYTANIA O WYKSZTAŁCENIU

S1. JAKIE JEST PANA (-I) WYKSZTAŁCENIE?(PRZECZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Początkowe
2. Podstawowe (nieukończone średnie)
3. Średnie
4. Zawodowe (szkoła zawodowa, średnie z kwalifikacją zawodową)
5. Wyższe (technikum, szkoły wyższe)
6. Nie-uniwersyteckie wyższe (kolegium)
7. Uniwersyteckie wyższe – stopień bakalaureata
8. Uniwersyteckie wyższe – stopień magistra albo jemu równa kwalifikacja zawodowa, dyplom studiów wyższych po 5 latach nauki (jak było wcześniej)
9. Uniwersyteckie wyższe – doktor nauk

S2. MÓWIĄC O WYKSZTAŁCENIU PANA (-I) OJCA / MATKI, PAN (-I) MOŻE POWIEDZIEĆ, ŻE WYKSZTAŁCENIE JEST...?

S2A	Pana (-i) wykształcenie jest:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyższe niż Pana (-i) ojca 2. Niższe niż Pana (-i) ojca 3. Takie same jak Pana (-i) ojca 9. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie, nie odpowiedział (-a)
S2B	Pana (-i) wykształcenie jest:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyższe od Pana (-i) matki 2. Niższe od Pana (-i) matki 3. Takie same jak Pana (-i) matki 9. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie, nie odpowiedział (-a)

S3. W JAKIM JĘZYKU PAN (-I) ZDOBYŁ/A SWOJE NAJWYŻSZE WYKSZTAŁCENIE (JEŻELI NAUCZANO KILKOMA JĘZYKAMI W TEJ SAMEJ UCZELNI – PROSZĘ WSKAZAĆ)?

1. Litewskim
2. Rosyjskim
3. Polskim
4. Inny - Jaki? (*Wskazać*) _____

9. Nie odpowiedział (-a)

S4. W JAKIM JĘZYKU ZWYKLE ROZMAWIACIE W RODZINIE, W DOMU? (TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Po litewsku	5. Po polsku i litewsku
2. Po rosyjsku	6. Po polsku i rosyjsku
3. Po rosyjsku i litewsku	7. Inny – Jaki? (<i>Wskazać</i>) _____
4. Po polsku	9. Nie odpowiedział (-a)

S5. CZY PAN (-I) DOBRZE UMIE TE JĘZYKI? PROSZĘ POWIEDZIEĆ O KAŻDYM Z 4 JĘZYKÓW, KTÓRE ZDANIE Z KARTECZKI S5 NAJBARDZIEJ PANU (-I) PASUJE. (*KARTECZKA S5. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W KAŻDYM SŁUPKU*)

	S5A. Jęz. litewski	S5B. Jęz. rosyjski	S5C. Jęz. polski	S5D. Jęz. angielski
1. Swobodnie mówię, czytam i piszę	1	1	1	1
2. Mogę prowadzić rozmowę, ale z trudem czytam i piszę	2	2	2	2
3. Umieję czytać, ale trudno mi jest rozmawiać i komunikować	3	3	3	3
4. Rozumiem co mówią, ale nie mogę odpowiedzieć	4	4	4	4
5. Nic nie rozumiem – nie umiem tego języka	5	5	5	5
9. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie, nie rozumie	9	9	9	9

Jeżeli S5A = 1 albo 9, dalej pytać pytanie T1

Jeżeli S5A = 2, 3, 4, 5, dalej pytać pytania S6 – S9

S6. CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY Z POWODU NIEZNANIA JĘZYKA PAŃSTWOWEGO (LITEWSKIEGO) PAN (-I) MIAŁ (-A) PROBLEMY PRZY ZATRUDNIENIU ALBO W OGÓLE W PRACY?

1. Tak, miałem (-am) problemy	→ <i>Dalej pytać pytanie S7</i>
2. Nie, problemów nie miałem (-am)	→ <i>Dalej pytać pytanie S8</i>
3. Takiej sytuacji nie było	→ <i>Dalej pytać pytanie S8</i>
9. (<i>Nie czytać</i>) Nie odpowiedział (-a)	→ <i>Dalej pytać pytanie S8</i>

S7. PROSZĘ WYMIENIĆ, JAKIE TRUDNOŚCI W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY PAN (-I) MIAŁ (-A) Z POWODU NIEZNANIA JĘZYKA LITEWSKIEGO? (*POKAZAĆ KARTECZKĘ S7. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W KAŻDEJ LINII*)

	Tak	Nie miałem (-am) takiego problemu	Nie było takiej sytuacji	N/ N
1. Pan (-i) czuje się niepewnie komunikując z innymi pracownikami (np. z powodu swego akcentu, że nie może prawidłowo powiedzieć itp.)	1	2	3	9
2. Często trzeba prosić u innych pomocy wykonując zadania na pracy (np. wypełniając listy, komunikując z klientami itp.)	1	2	3	9
3. Z powodu nieznania języka litewskiego Pan (-i) nie otrzymał (-a) promocji, lepszego stanowiska na pracy, na której teraz pracuje	1	2	3	9
4. Pan (-i) nie mógł (-a) otrzymać pracę, którą chciał (-	1	2	3	9

a) / nie przyjęto na pracę				
5. Pan (-i) stracił (-a) pracę	1	2	3	9
6. Inne – Jakie? (<i>Wskazać</i>) _____				9

S8. CZY TERAZ PAN (-I) SIĘ UCZY JĘZYK LITEWSKI? (PRZECZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Tak, ale się nie uczę go specjalnie – po prostu staram się rozmawiać, czytać w języku litewskim itp.
2. Tak, chodzę na kursy języka litewskiego
3. Tak, samodzielnie uczę się z podręczników, internetu itp.
4. Nie, nie uczę się, bo to nie jest dla mnie wygodne (z powodu wieku, planuję wyjechać z Litwy itp.)
5. Nie, bo tego nie potrzebuję
9. (*Nie czytać*) Nie wie, nie odpowiedział (-a)

S9. CZY PAN (-I) BY POSZEDŁ (-A) NA BEZPŁATNE KURSY JĘZYKA LITEWSKIEGO W WASZYM SAMORZĄDZIE? (PRZECZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Zdecydowanie tak
2. Najprędzej tak, jeżeli czas by pasował
3. Nie, nie jest mi to potrzebne
9. (*Nie czytać*) Nie wie, nie odpowiedział (-a)

ASPEKTY TOŻSAMOŚCI, STOSUNKI MIĘDZYETNICZNE/MIĘDZYGRUPOWE

DALEJ PYTAĆ WSZYSTKO

T1. BĘDĘ CZYTAĆ TWIERDZENIA (ZDANIA), O PAN (-I) BĘDZIE ODPOWIADAŁ (-A), CZY TO JEST DLA PANA (-I) BARDZO WAŻNE, RACZEJ WAŻNE, RACZEJ NIEWAŻNE CZY W OGÓLE NIE WAŻNE?

NA ILE DLA PANA (-I) JEST WAŻNE, ŻEBY...(CZYTAĆ TWIERDZENIA. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W KAŻDEJ LINII)

[INT: JEŻELI RESPONDENT NIE MA DZIECI, PROSZĘ ZAPYTAĆ: „GDYBY PAN (-I) MIAŁ (-A) DZIECI, NA ILE WAŻNE BY BYŁO, ŻEBY...”]

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	W ogóle nieważne	N/ N
1. Pana (-i) dzieci uczęszczały do przedszkola, gdzie dzieci są kształcone w Pana (-i) języku ojczystym	1	2	3	4	9
2. Pana (-i) dzieci uczęszczały do szkoły, gdzie dzieci są kształcone w Pana (-i) języku ojczystym	1	2	3	4	9
3. Pana (-i) dzieci uczyły się Pana (-i) języka ojczystego w szkole średniej, w której się uczy w języku litewskim	1	2	3	4	9
4. Pana (-i) dzieci w szkole uczyły historię i kulturę Pana (-i) grupy etnicznej	1	2	3	4	9
5. Pan (-i) miał/a możliwość czytać gazety i czasopisma w Pana (-i) języku ojczystym	1	2	3	4	9
6. Pan (-i) miał/a możliwość uczestniczyć w imprezach przeznaczonych wspomnieć tradycyjne święta Pana (-i) etnicznej grupy	1	2	3	4	9
7. Pan (-i) miała możliwość zwiedzać imprezy kulturalne (teatr, kino, koncerty i inne), organizowane w Pana(-i) języku ojczystym	1	2	3	4	9
8. Pan (-i) miał (-a) możliwość rozmawiać w języku ojczystym codziennie	1	2	3	4	9
9. Pan (-i) zachował (-a) zwyczaje, tradycje i kulturę swojej narodowości	1	2	3	4	9
	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	W ogóle nieważne	N/ N
10. Pan (-i) miał w Sejmie przedstawicieli swojej narodowości	1	2	3	4	9
11. Pana (-i) dzieci uczęszczały do szkoły niedzielnej (sobotniej), która jest organizowana dla dzieci Pana (-i) narodowości	1	2	3	4	9
12. Pan (-i) i inni członkowie Pańskiej grupy etnicznej mieli możliwość uczestniczyć w działalności szkoły niedzielnej (sobotniej)	1	2	3	4	9
13. Pan (-i) miał (-a) możliwość uczestniczyć w działalności organizacji społecznych, które zjednoczają osoby Pana (-i) narodowości	1	2	3	4	9

T2. JAK PAN (-I) MYŚLI, ILE NAPIĘCIA JEST MIĘDZY WYMIENIONYMI GRUPAMI NA LITWIE?– NIE MA NAPIĘCIA, JEST TROCHĘ NAPIĘCIA CZY BARZDO DUŻO NAPIĘCIA?(CZYTAĆ TWIERDZENIA. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W KAŻDEJ LINII)

	Nie ma napięcia	Trochę napięcia	Dużo napięcia	N/N
1. Między ludźmi mieszkającymi ubogo (biednie) i bogato	1	2	3	9
2. Między ludźmi starszymi i młodszymi	1	2	3	9
3. Między Litwinami i mniejszością narodową na Litwie	1	2	3	9
4. Między Rosjaninami, mieszkającymi na Litwie i Litwinami	1	2	3	9
5. Między Polakami, mieszkającymi na Litwie i Litwinami	1	2	3	9
6. Między Żydami, mieszkającymi na Litwie i Litwinami	1	2	3	9
7. Między Romami (cyganami), mieszkającymi na Litwie i Litwinami	1	2	3	9
8. Między różnymi grupami religijnymi	1	2	3	9

PYTANIA O DYSKRYMINACJI

Chcę Pana (-ię) zapytać o dyskryminacji. Mówiąc o dyskryminacji, mamy na uwadze takie sytuacje, kiedy z człowiekiem się zachowuje w mniej korzystny sposób z powodu jego/jej cech osobistych, na przykład wieku, płci czy narodowości.

N1. PROSZĘ POWIEDZIEĆ, CZY KAŻDY Z NIŻEJ WYMIENIONYCH TYPÓW DYSKRYMINACJI JEST ROZPOWSZECHNIONY, RACZEJ ROZPOWSZECHNIONY, RACZEJ RZADKI, BARDZO RZADKI NA LITWIE CZY TAKIEJ DYSKRYMINACJI NA LITWIENIE MA? (TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ W KAŻDEJ LINII)

	Bardzo rozpowszechniony	Raczej rozpowszechniony	Raczej rzadki	Bardzo rzadki	Nie ma takiej dyskryminacji	N/N
1. Narodowości	1	2	3	4	5	9
2. Płci	1	2	3	4	5	9
3. Orientacji seksualnej (geje i lesbijki)	1	2	3	4	5	9
4. Wiek	1	2	3	4	5	9
5. Religii albo wiary	1	2	3	4	5	9
6. Niepełnosprawności	1	2	3	4	5	9

N2. CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY PAN (-I) OSOBIŚCIE SIĘ CZUŁ (-A) DYSKRYMINOWANY /A ALBO ŚCIGANY/A NA LITWIE Z POWODU JEDNEJ CZY KILKU NIŻEJ WYMIENIONYCH PRZYCZYŃ?

	Tak	Nie	Nie wie, nie odpowiedział (-a)
1. Z powodu Pana (-i) narodowości	1	2	9
2. Z powodu Pana (-i) płci	1	2	9
3. Z powodu Pana (-i) wieku	1	2	9
4. Z powodu Pana (-i) religii	1	2	9
5. Inne – Jakże? (<i>Wskazać</i>) _____	1	2	9

Jeżeli N2.1 odpowiedź „TAK“ – pytać pytanie N3;

Jeżeli N2.1 odpowiedź „NIE“ – przejść do pytania N4.

N3. W JAKICH NIŻEJ WYMIENIONYCH MIEJSCACH PAN (-I) SIĘ CZUŁ DYSKRYMINOWANY/A ALBO ŚCIGANY Z POWODU NARODOWOŚCI W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?(POKAZAĆ KARTECZKĘ N3)

	Tak	Nie	Nie pasuje ten wariant	N/N
1. W szkole / na uniwersytecie	1	2	0	9
2. Na pracy	1	2	0	9
3. W instytucjach państwowych	1	2	0	9
4. W systemie ochrony zdrowotnej	1	2	0	9
5. W sądzie	1	2	0	9
6. W policji	1	2	0	9
7. W domu modlitwy (kościół / cerkiew czy inne)	1	2	0	9
8. Szukając pracy	1	2	0	9
9. W kawiarni, barach, restauracjach czy dyskotekach	1	2	0	9
10. Na ulicy	1	2	0	9
11. Rozmawiając z sąsiedziami	1	2	0	9
12. W sklepach	1	2	0	9
13. W transporcie publicznym	1	2	0	9
14. Inne – Gdzie? (<i>Wskazać</i>) _____	1	2	0	9

DALEJ PYTAĆ WSZYSTKO

N4. JAK PAN (-I) MYŚLI, CZY OSOBA, KTÓRA MA TAKĄ SAMĄ KWALIFIKACJĘ PROFESJONALNĄ I WYKSZTAŁCENIE, ALE JEST INNEJ NARODOWOŚCI NIŻ WIĘKSZOŚĆ NA LITWIE, MIAŁABY TAKIE SAME MOŻLIWOŚCI ZNALEŹĆ PRACĘ CZY ZROBIĆ KARIERĘ ZAWODOWĄ JAK I OSOBA O NARODOWOŚCI LITEWSKIEJ?(CZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEŹ W KAŻDEJ LINII)

1. Myślę, że możliwości znaleźć pracę / zrobić karierę są mniejsze niż Litwina.
2. Myślę, że możliwości znaleźć pracę / zrobić karierę są takie same jak i Litwina
3. Myślę, że możliwości znaleźć pracę / zrobić karierę są większe niż Litwina
9. (*Nie czytać*) Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

N5. W SPOŁECZEŃSTWIE JEDNE GRUPY SOCJALNE NIERZADKO SĄ TRAKTOWANE JAKO WYŻSZE ALBO NIŻSZE OD INNYCH GRUP SOCJALNYCH(*np., ludzie, którzy mieszkają bogato i ubogo, zwykli pracownicy i szefowi itd.*).

CZY PAN (-I) OSOBIŚCIE MIAŁ (-A) POSTĘP CZY ZEJŚCIE W HIERARCHII SPOŁECZNEJ W CIĄGU OSTATNICH 10 LAT?

1. Miałem (-am) postęp
2. Miałem (-am) zejście
3. Jestem tam, gdzie i byłem (-am) przed 10 lat
9. (*Nie czytać*) Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

PYTANIA O AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ I UCZĘSTNICZENIU W ŻYCIU SPOŁECZNYM

P1. JAK PAN (-I) OCENIA TERAŹNIEJSZE WARUNKI ŻYCIA NA LITWIE W DZIESIĘCIOSTOPNIOWEJ SKALI, GDZIE 1 ZNACZY „BARDZO ZŁE“, A 10 – „BARDZO DOBRE“?

Bardzo złe	1.....2.....3.....4.....5.....6.....7.....8.....9.....10	Bardzo dobre	99. N/N
-------------------	---	---------------------	----------------

P2. RÓŻNE GRUPY SPOŁECZNE MAJĄ RÓŻNE UPRAWNIENIA DO PODJĘCIA DECYZJI, MAJĄCEJ WPLYW NA ŻYCIE CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI ALBO ODDZIELNYCH GRUP. PROSZĘ OCENIĆ MOŻLIWOŚĆ RÓŻNYCH GRUP ROBIĆ WPLYW NA PODJĘCIE DECYZJI UŻYWAJĄC 10-STOPNIOWĄ SKALĘ, GDZIE 1 ZNACZY „NIE MA ŻADNEGO WPLYWU“, A 10 – „MA BARDZO WIELKI WPLYW“?(PYTAĆ I ZAZNACZAĆ O KAŻDYM)

<i>W każdej linii – po odpowiedzi</i>	Nie mam / nie ma żadnego wpływu podejmując decyzję ->	Mam / ma bardzo duży wpływ podejmując decyzję
1. Pan (-i) osobiście	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
2. Zwykli ludzie	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
3. Organizacje publiczne i społeczność	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
4. Przedstawiciele mediów	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
5. Biznesmeni	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
6. Mniejszości narodowe na Litwie	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
7. Rosjanie Litwy	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
8. Polacy Litwy	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
9. Członkowie Sejmu	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
10. Urzędnicy	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
11. Prezydent	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
12. Starszszyna	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99
13. Rady gmin	1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	99

P3. ISTNIEJĄ RÓŻNE SPOSOBY POLEPSZYĆ SYTUACJĘ W SPOŁECZEŃSTWIE. CZY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU PAN (-I) ROBIŁ JAKIEKOLWIEK DZIAŁALNOŚCI Z WYMIENIONYCH?(PYTAĆ I ZAZNACZAĆ O KAŻDYM)

	Tak	Nie	N/N
1. Pan (-i) apelował /a do polityki	1	2	9
2. Pan (-i) apelował /a do władz kontroli państwowej (policję, inspekcję podatkową, służby praw dziecka i t.t) powiadamiając o naruszeniu praw	1	2	9
3. Pan (-i) brał /a udział w działalności partii, organizacji politycznej	1	2	9
4. Pan (-i) brał /a udział w działalności organizacji społecznych	1	2	9
5. Pan (-i) brał /a udział w socjalnej działalności, którą przeprowadzała wspólnota religijna	1	2	9
6. Pan (-i) bezinteresownie brał /a udział w kampaniach społecznych lub politycznych (noszenie i rozpowszechnianie plakatów, znaczków, naklejek, ulotek jakiegokolwiek kampanii, także i przez internet)	1	2	9
7. Pan (-i) brał /a udział w demonstracjach, rajdach lub pikietach	1	2	9
8. Pan (-i) brał /a udział w działalności miejskiej wspólnoty (np. czynach społecznych, akcjach charytatywnych itd.)	1	2	9

P4. CZY PAN (-I) GŁOSOWAŁ /A W WYBORACH DO RADY GMINY LITWY W 2015 R.?

1. Tak   2. Nie   9. Nie pamięta / nie wskazał (a)

PYTANIA O MEDII

Z1. JAK CZĘSTO PAN (-I) ŚLEDZI ZA WIADOMOŚCIAMI (OGÓLNE – WYDARZENIA NA LITWIE I NA ŚWIECIE)?(CZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Kilka razy dziennie	3. Regularnie, ale nie każdego dnia
2. Jeden raz w dzień	4. Rzadko, nieregularnie
	9. <i>(Nie czytać)</i> Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

Z2. JAK CZĘSTO PAN (-I) ŚLEDZI ZA WIADOMOŚCIAMI NA LITWIE?(CZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1. Kilka razy dziennie	3. Regularnie, ale nie każdego dnia
2. Jeden raz w dzień	4. Rzadko, nieregularnie
	9. <i>(Nie czytać)</i> Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

Z3. GDZIE I JAK NAJCZĘŚCIEJ PAN (-I) ŚLEDZI ZA WIADOMOŚCIAMI NA LITWIE I NA ŚWIECIE?(PYTAĆ I ZAZNACZAĆ O KAŻDYM)

	Jeden raz w dzień i częściej	Regularnie, ale nie codziennie	Rzadko, nieregularnie	W ogóle nie używam	N/ N
1. LRT Telewizja, LRT Kultura	1	2	3	0	9
2. Inne telewizje w języku litewskim (LNK, TV3, Lietuvos ryto TV, Info TV itd.)	1	2	3	0	9
3. Rosyjskie stacje telewizyjne (PBK, RTR, NTV itd.)	1	2	3	0	9
4. Polskie stacje telewizyjne (TV Polonija, Polski TV1, Polsat itd.)	1	2	3	0	9
5. Światowe kanały TV wiadomości (CNN, BBC, Euronews itd.)	1	2	3	0	9
6. Radio LRT, LRT Klasyka, LRT Opus	1	2	3	0	9
7. Inne stacje radiowe w języku litewskim (Žinių radijas, Lietus, M1, RC itd.)	1	2	3	0	9
8. Russkoje radio Baltija	1	2	3	0	9
9. Radio Svoboda (w jęz. rosyjskim.)	1	2	3	0	9
10. Znad Wilii (stacja radiowa w jęz.polskim)	1	2	3	0	9
11. Papierowe wersje litewskich gazet (Lietuvos rytas, Lietuvos žinios, Kauno diena itd.)	1	2	3	0	9
12. Papierowe wersje gazet w języku rosyjskim na Litwie (Obzor, Litovskij kurjer, Ekspres nedelia, itd.)	1	2	3	0	9
13. Papierowe wersje gazet w języku polskim na Litwie (Kurier Wilenski, Nasz Czas, Tygodnik Wilenszczyzny itd.)	1	2	3	0	9

	Jeden raz w dzień i częściej	Regularnie, ale nie codziennie	Rzadko, nieregularnie	W ogóle nie używam	N/ N
14. Internetowe serwisy informacyjne w języku litewskim (delfi.lt, lrytas.lt, alfa.lt itp.)	1	2	3	0	9
15. Internetowe serwisy informacyjne w języku rosyjskim (ru.delfi.lt itp.)	1	2	3	0	9
16. Internetowe serwisy informacyjne w języku polskim (pl.delfi.lt itp.)	1	2	3	0	9
17. Internetowe serwisy informacyjne Rosji	1	2	3	0	9
18. Internetowe serwisy informacyjne Polski	1	2	3	0	9
19. Światowe internetowe serwisy informacyjne (CNN, BBC itp.)	1	2	3	0	9
20. Wiadomości w sieciach społecznych takich jak Facebook, Twitter, YouTube	1	2	3	0	9

Z4. MÓWIĄC OGÓLNIIE, WEDŁUG PANA (-I) OPINII, CZY MEDIA LITEWSKA (PRASA, GAZETY, TELEWIZJA, INTERNETOWE SERWISY INFORMACYJNE) UDZIELA CAŁKOWICIE RZETELNE (PRAWDZIWE, REALNE), RZETELNE, NIERZETELNE CZY W OGÓLE NIERZETELNE WIADOMOŚCI O PRACY I O PODEJMOWANEJ DECYZJI NASZEJ WŁADZY PAŃSTWOWEJ?(*CZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ*)

1. Całkowicie rzetelne (prawdziwe, realne)	3. Nierzetelne (nieprawdziwe, nierealne)
2. Rzetelne(prawdziwe, realne)	4. W ogóle nierzetelne (nieprawdziwe, nierealne)
	9. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

Z5. MÓWIĄC OGÓLNIIE, WEDŁUG PANA (-I) OPINII, CZY MEDIA LITEWSKA (PRASA, GAZETY, TELEWIZJA, INTERNETOWE SERWISY INFORMACYJNE) UDZIELA CAŁKOWICIE RZETELNE (PRAWDZIWE, REALNE), RZETELNE, NIERZETELNE CZY W OGÓLE NIERZETELNE WIADOMOŚCI O SYTUACJI WASZEJ GRUPY ETNICZNEJ NA LITWIE? (*CZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ*)

1. Całkowicie rzetelne (prawdziwe, realne)	3. Nierzetelne (nieprawdziwe, nierealne)
2. Rzetelne(prawdziwe, realne)	4. W ogóle nierzetelne (nieprawdziwe, nierealne)
	9. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie / Nie odpowiedział (-a)

ZATRUDNIENIE

U1. Czy Pan (-i) teraz pracuje? Jakie jest Pana (-i) podstawowe zajęcie? Pan (-i) jest ....

1. Pracownik, pracownik techniczny	6. Emeryt (nie pracujący)
2. Specjalista, urzędnik	7. Uczeń, student
3. Najwyższego i średniego szczebla menedżer	8. Gospodyni domowa, na urlopie rodzicielskim
4. Rolnik	9. Bezrobotny (-a)
5. Ma swój biznes, właściciel firmy	0. <i>Nie odpowiedział/a</i>

U2. ILE WSZYSTKIEGO OSÓB, ŁĄCZNIE Z PANEM (-IĄ), MIESZKA RAZEM Z WAMI I MA GOSPODARSTWO DOMOWE?

_____ osób

U3. JAKI ŚREDNI DOCHÓD PANA (-I) RODZINY W MIESIĄC? ZSUMUJCIE ZAROBKI, STYPENDIE, ZASIŁKI WSZYSTKICH CZŁONKÓW WASZEJ RODZINY, KTÓRZY RAZEM PROWADZĄ GOSPODARSTWO DOMOWE I PROSZĘ WSKAZAĆ W JAKĄ GRUPĘ DOCHODU Z KARTECZKI U3 ON POPADA?(KARTECZKA U3)

1. Do 150 euro	8. 451 – 500 euro	15. 1001 – 1200 euro
2. 151 – 200 euro	9. 501 – 550 euro	16. 1201 – 1400 euro
3. 201 – 250 euro	10. 551 – 600 euro	17. 1401 – 1600 euro
4. 251 – 300 euro	11. 601 – 700 euro	18. 1601 – 1800 euro
5. 301 – 350 euro	12. 701 – 800 euro	19. 1801 – 2000 euro
6. 351 – 400 euro	13. 801 – 900 euro	20. Więcej 2000 euro
7. 401 – 450 euro	14. 901 – 1000 euro	99. (<i>Nie czytać</i>) Nie wie, nie odpowiedział (-a)

U4. KTÓRY Z TYCH TWIERDZEŃ NAJLEPIEJ OKREŚLA STAN FINANSOWY PANA (-I) RODZINY?
(*PRZECZYTAĆ WARIANTY ODPOWIEDZI. TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ*)

1. Nam nie wystarcza pieniędzy nawet na jedzenie
2. Nam wystarcza pieniędzy na jedzenie, ale bardzo trudno kupić ubranie
3. Nam wystarcza pieniędzy na jedzenie i ubranie i możemy trochę zaoszczędzić, ale tego nie wystarcza na większe zakupy (np. telewizora czy lodówki)
4. Dla nas są dostępni niektóre drogie rzeczy, takie jak telewizor, lodówka i inne, ale bardzo drogich zakupów nie możemy sobie pozwolić (kupić mieszkanie, domek letni itp.)
5. Możemy pozwolić sobie kupić wszystko, co chcemy
9. (*Nie czytać*) Nie wie, nie odpowiedział

Dziękujemy za uczestnictwo w wywiadzie!

KONIEC WYWIADU:

2015 r. .... m. .... d. .... godz. .... min.